๔. ปาจิตฺติยกณฺฑํ (ภิกฺขุนีวิภงฺค)

๑. ลสุณวคฺค

๑. ปฐมสิกฺขาปทํ

อิเม โข ปนายฺยาโย ฉสฏฺฐิสตา ปาจิตฺติยา

ธมฺมา อุเทฺทสํ อาคจฺฉนฺติฯ

๗๙๓. เตนสมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน อญฺญตเรน อุปาสเกน ภิกฺขุนิสงฺโฆ ลสุเณน ปวาริโต โหติ – ‘‘ยาสํ อยฺยานํ ลสุเณน อโตฺถ, อหํ ลสุเณนา’’ติฯ เขตฺตปาโล จ อาณโตฺต โหติ – ‘‘สเจ ภิกฺขุนิโย อาคจฺฉนฺติ, เอกเมกาย ภิกฺขุนิยา เทฺวตโย ภณฺฑิเก เทหี’’ติฯ เตน โข ปน สมเยน สาวตฺถิยํ อุสฺสโว โหติฯ ยถาภตํ ลสุณํ ปริกฺขยํ อคมาสิฯ ภิกฺขุนิโย ตํ อุปาสกํ อุปสงฺกมิตฺวา เอตทโวจุํ – ‘‘ลสุเณน, อาวุโส, อโตฺถ’’ติฯ ‘‘นตฺถาเยฺยฯ ยถาภตํ ลสุณํ ปริกฺขีณํฯ เขตฺตํ คจฺฉถา’’ติฯ ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี เขตฺตํ คนฺตฺวา น มตฺตํ ชานิตฺวา พหุํ ลสุณํ หราเปสิฯ เขตฺตปาโล อุชฺฌายติ ขิยฺยติ วิปาเจติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย น มตฺตํ ชานิตฺวา พหุํ ลสุณํ หราเปสฺสนฺตี’’ติ! อโสฺสสุํ โข ภิกฺขุนิโย ตสฺส เขตฺตปาลสฺส อุชฺฌายนฺตสฺส ขิยฺยนฺตสฺส วิปาเจนฺตสฺสฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม อยฺยา ถุลฺลนนฺทา น มตฺตํ ชานิตฺวา พหุํ ลสุณํ หราเปสฺสตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี น มตฺตํ ชานิตฺวา พหุํ ลสุณํ หราเปตีติ [หราเปสีติ (ก.)]? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุโทฺธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี น มตฺตํ ชานิตฺวา พหุํ ลสุณํ หราเปสฺสติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… ธมฺมิํ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามเนฺตสิ –

‘‘ภูตปุพฺพํ, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี อญฺญตรสฺส พฺราหฺมณสฺส ปชาปติ อโหสิฯ ติโสฺส จ ธีตโร – นนฺทา, นนฺทวตี, สุนฺทรีนนฺทาฯ อถ โข, ภิกฺขเว, โส พฺราหฺมโณ กาลงฺกตฺวา อญฺญตรํ หํสโยนิํ อุปปชฺชิฯ ตสฺส สพฺพโสวณฺณมยา ปตฺตา อเหสุํฯ โส ตาสํ เอเกกํ ปตฺตํ เทติฯ อถ โข, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี ‘‘อยํ หํโส อมฺหากํ เอเกกํ ปตฺตํ เทตี’’ติ ตํ หํสราชํ คเหตฺวา นิปฺปตฺตํ อกาสิฯ ตสฺส ปุน ชายมานา ปตฺตา เสตา สมฺปชฺชิํสุฯ ตทาปิ, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี อติโลเภน สุวณฺณา ปริหีนาฯ อิทานิ ลสุณา ปริหายิสฺสตี’’ติฯ

> [ชา. ๑.๑.๑๓๖ สุวณฺณหํสชาตเกปิ]‘‘ยํลทฺธํ เตน ตุฏฺฐพฺพํ, อติโลโภ หิ ปาปโก;
> หํสราชํ คเหตฺวาน, สุวณฺณา ปริหายถา’’ติฯ

อถ โข ภควา ถุลฺลนนฺทํ ภิกฺขุนิํ อเนกปริยาเยน วิครหิตฺวา ทุพฺภรตาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๗๙๔. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี ลสุณํ ขาเทยฺย ปาจิตฺติย**’’นฺติฯ

๗๙๕. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… **ภิกฺขุนี**ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อตฺเถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

ลสุณํ นาม มาคธกํ วุจฺจติฯ

‘‘ขาทิสฺสามีติ ปฏิคฺคณฺหา’’ติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อโชฺฌหาเร อโชฺฌหาเร อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๗๙๖. ลสุเณ ลสุณสญฺญา ขาทติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ ลสุเณ เวมติกา ขาทติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ ลสุเณ อลสุณสญฺญา ขาทติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

อลสุเณ ลสุณสญฺญา ขาทติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อลสุเณ เวมติกา ขาทติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อลสุเณ อลสุณสญฺญา ขาทติ, อนาปตฺติฯ

๗๙๗. อนาปตฺติ ปลณฺฑุเก, ภญฺชนเก, หรีตเก, จาปลสุเณ, สูปสมฺปาเก, มํสสมฺปาเก, เตลสมฺปาเก, สาฬเว, อุตฺตริภเงฺค, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ปฐมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๒. ทุติยสิกฺขาปทํ

๗๙๘. เตนสมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย สมฺพาเธ โลมํ สํหราเปตฺวา อจิรวติยา นทิยา เวสิยาหิ สทฺธึ นคฺคา เอกติเตฺถ นหายนฺติฯ เวสิยา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย สมฺพาเธ โลมํ สํหราเปสฺสนฺติ, เสยฺยถาปิ คิหินิโย กามโภคินิโย’’ติ! อโสฺสสุํ โข ภิกฺขุนิโย ตาสํ เวสิยานํ อุชฺฌายนฺตีนํ ขิยฺยนฺตีนํ วิปาเจนฺตีนํฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย สมฺพาเธ โลมํ สํหราเปสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย สมฺพาเธ โลมํ สํหราเปนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุโทฺธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย สมฺพาเธ โลมํ สํหราเปสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๗๙๙. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี สมฺพาเธ โลมํ สํหราเปยฺย, ปาจิตฺติย**’’นฺติฯ

๘๐๐. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… **ภิกฺขุนี**ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อตฺเถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

สมฺพาโธนาม อุโภ อุปกจฺฉกา, มุตฺตกรณํฯ

สํหราเปยฺยาติ เอกมฺปิ โลมํ สํหราเปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ พหุเกปิ โลเม สํหราเปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๘๐๑. อนาปตฺติ อาพาธปจฺจยา, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ทุติยสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๓. ตติยสิกฺขาปทํ

๘๐๒. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน เทฺว ภิกฺขุนิโย อนภิรติยา ปีฬิตา โอวรกํ ปวิสิตฺวา ตลฆาตกํ กโรนฺติฯ ภิกฺขุนิโย เตน สเทฺทน อุปธาวิตฺวา ตา ภิกฺขุนิโย เอตทโวจุํ – ''กิสฺส ตุเมฺห, อเยฺย, ปุริเสน สทฺธิํ สมฺปทุสฺสถา''ติ? ''น มยํ, อเยฺย, ปุริเสน สทฺธิํ สมฺปทุสฺสามา''ติฯ ภิกฺขุนีนํ เอตมตฺถํ อาโรเจสุํฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ''กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย ตลฆาตกํ กริสฺสนฺตี''ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย ตลฆาตกํ กโรนฺตีติ? ''สจฺจํ, ภควา''ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย ตลฆาตกํ กริสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๘๐๓. **''ตลฆาตเก ปาจิตฺติย''**นฺติฯ

๘๐๔. **ตลฆาตกํ** นาม สมฺผสฺสํ สาทิยนฺตี อนฺตมโส อุปฺปลปเตฺตนปิ มุตฺตกรเณ ปหารํ เทติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๘๐๕. อนาปตฺติ อาพาธปจฺจยา, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ตติยสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๔. จตุตฺถสิกฺขาปทํ

๘๐๖. เตนสมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรา ปุราณราโชโรธา ภิกฺขุนีสุ ปพฺพชิตา [อญฺญตโร ปุราณราโชโรโธ ภิกฺขุนีสุ ปพฺพชิโต (สฺยา.)] โหติฯ อญฺญตรา ภิกฺขุนี อนภิรติยา ปีฬิตา เยน สา ภิกฺขุนี เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ตํ ภิกฺขุนิํ เอตทโวจ – ''ราชา โข, อเยฺย, ตุเมฺห จิราจิรํ คจฺฉติฯ กถํ ตุเมฺห ธาเรถา''ติ? ''ชตุมฏฺฐเกน, อเยฺย''ติฯ ''กิํ เอตํ, อเยฺย, ชตุมฏฺฐก''นฺติ? อถ โข สา ภิกฺขุนี ตสฺสา ภิกฺขุนิยา ชตุมฏฺฐกํ อาจิกฺขิฯ อถ โข สา ภิกฺขุนี ชตุมฏฺฐกํ อาทิยิตฺวา โธวิตุํ วิสฺสริตฺวา เอกมนฺตํ ฉเฑฺฑสิฯ ภิกฺขุนิโย มกฺขิกาหิ สมฺปริกิณฺณํ ปสฺสิตฺวา เอวมาหํสุ – ''กสฺสิทํ กมฺม''นฺติ? สา เอวมาห – ''มยฺหิทํ กมฺม''นฺติฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ''กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนี ชตุมฏฺฐกํ อาทิยิสฺสตี''ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนี ชตุมฏฺฐกํ อาทิยตีติ [อาทิยีติ (ก.)]? ''สจฺจํ, ภควา''ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนี ชตุมฏฺฐกํ อาทิยิสฺสติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๘๐๗. **''ชตุมฏฺฐเก** [ชตุมฏฺฏเก (สี.)]**ปาจิตฺติย''**นฺติฯ

๘๐๘. **ชตุมฎฺฐกํ** นาม ชตุมยํ กฎฺฐมยํ ปิฎฺฐมยํ มตฺติกามยํฯ

อาทิเยยฺยาติ สมฺผสฺสํ สาทิยนฺตี อนฺตมโส อุปฺปลปตฺตมฺปิ มุตฺตกรณํ ปเวเสติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๘๐๙. อนาปตฺติ อาพาธปจฺจยา, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

จตุตฺถสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๕. ปญฺจมสิกฺขาปทํ

๘๑๐. เตนสมเยน พุทฺโธ ภควา สเกฺกสุ วิหรติ กปิลวตฺถุสฺมึ นิโคฺรธาราเมฯ อถ โข มหาปชาปติ โคตมี เยน ภควา เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา อโธวาเต อฏฺฐาสิ – ‘‘ทุคฺคโนฺธ, ภควา, มาตุคาโม’’ติฯ อถ โข ภควา – ‘‘อาทิยนฺตุ โข ภิกฺขุนิโย อุทกสุทฺธิก’’นฺติ, มหาปชาปตึ โคตมึ ธมฺมิยา กถาย สนฺทเสฺสสิ สมาทเปสิ สมุเตฺตเชสิ สมฺปหํเสสิฯ อถ โข มหาปชาปติ โคตมี ภควตา ธมฺมิยา กถาย สนฺทสฺสิตา สมาทปิตา สมุเตฺตชิตา สมฺปหํสิตา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา ปกฺกามิฯ อถ โข ภควา เอตสฺมึ นิทาเน เอตสฺมึ ปกรเณ ธมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามเนฺตสิ – ‘‘อนุชานามิ, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนีนํ อุทกสุทฺธิก’’นฺติฯ เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรา ภิกฺขุนี – ‘‘ภควตา อุทกสุทฺธิกา อนุญฺญาตา’’ติ อติคมฺภีรํ อุทกสุทฺธิกํ อาทิยนฺตี มุตฺตกรเณ วณํ อกาสิฯ อถ โข สา ภิกฺขุนี ภิกฺขุนีนํ เอตมตฺถํ อาโรเจสิฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนี อติคมฺภีรํ อุทกสุทฺธิกํ อาทิยิสฺสตีติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนี อติคมฺภีรํ อุทกสุทฺธิกํ อาทิยตี’’ติ [อาทิยีติ (ก.)]? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนี อติคมฺภีรํ อุทกสุทฺธิกํ อาทิยิสฺสติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๘๑๑. **‘‘อุทกสุทฺธิกํ ปน ภิกฺขุนิยา อาทิยมานาย ทฺวงฺคุลปพฺพปรมํ อาทาตพฺพํฯ ตํ อติกฺกาเมนฺติยา ปาจิตฺติย**’’นฺติฯ

๘๑๒. **อุทกสุทฺธิกํ** นาม มุตฺตกรณสฺส โธวนา วุจฺจติฯ

อาทิยมานายาติ โธวนฺติยาฯ

ทฺวงฺคุลปพฺพปรมํ อาทาตพฺพนฺติ ทฺวีสุ องฺคุเลสุ เทฺว ปพฺพปรมา อาทาตพฺพาฯ

ตํ อติกฺกาเมนฺติยาติ สมฺผสฺสํ สาทิยนฺตี อนฺตมโส เกสคฺคมตฺตมฺปิ อติกฺกาเมติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๘๑๓. อติเรกทฺวงฺคุลปเพฺพ อติเรกสญฺญา อาทิยติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อติเรกทฺวงฺคุลปเพฺพ เวมติกา อาทิยติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺส ฯ อติเรกทฺวงฺคุลปเพฺพ อูนกสญฺญา อาทิยติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺส ฯ

อูนกทฺวงฺคุลปเพฺพ อติเรกสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อูนกทฺวงฺคุลปเพฺพ เวมติกา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อูนกทฺวงฺคุลปเพฺพ อูนกสญฺญา, อนาปตฺติฯ

๘๑๔. อนาปตฺติ ทฺวงฺคุลปพฺพปรมํ อาทิยติ, อูนกทฺวงฺคุลปพฺพปรมํ อาทิยติ, อาพาธปจฺจยา, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ปญฺจมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖. ฉฏฺฐสิกฺขาปทํ

๘๑๕. เตนสมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน อาโรหนฺโต นาม มหามตฺโต ภิกฺขูสุ ปพฺพชิโต โหติฯ ตสฺส ปุราณทุติยิกา ภิกฺขุนีสุ ปพฺพชิตา โหติฯ เตน โข ปน สมเยน โส ภิกฺขุ ตสฺสา ภิกฺขุนิยา สนฺติเก ภตฺตวิสฺสคฺคํ กโรติฯ อถ โข สา ภิกฺขุนี ตสฺส ภิกฺขุโน ภุญฺชนฺตสฺส ปานีเยน จ วิธูปเนน จ อุปติฏฺฐิตฺวา อจฺจาวทติฯ อถ โข โส ภิกฺขุ ตํ ภิกฺขุนึ อปสาเทติ – ‘‘มา, ภคินิ, เอวรูปํ อกาสิฯ เนตํ กปฺปตี’’ติฯ ‘‘ปุเพฺพ มํ ตฺวํ เอวญฺจ เอวญฺจ กโรสิ, อิทานิ เอตฺตกํ น สหสี’’ติ – ปานียถาลกํ มตฺถเก อาสุมฺภิตฺวา วิธูปเนน ปหารํ อทาสิฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนี ภิกฺขุสฺส ปหารํ ทสฺสตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนี ภิกฺขุสฺส ปหารํ อทาสีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนี ภิกฺขุสฺส ปหารํ ทสฺสติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๘๑๖. ‘‘**ยา ปน ภิกฺขุนี ภิกฺขุสฺส ภุญฺชนฺตสฺส ปานีเยน วา วิธูปเนน วา อุปติเฏฺฐยฺย, ปาจิตฺติย**’’นฺติฯ

๘๑๗. **ยาปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… **ภิกฺขุนี**ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

ภิกฺขุสฺสาติ อุปสมฺปนฺนสฺสฯ

ภุญฺชนฺตสฺสาติ ปญฺจนฺนํ โภชนานํ อญฺญตรํ โภชนํ ภุญฺชนฺตสฺสฯ

ปานียํ นาม ยํ กิญฺจิ ปานียํฯ

วิธูปนํ นาม ยา กาจิ พีชนีฯ

อุปติเฏฺฐยฺยาติ หตฺถปาเส ติฏฺฐติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๘๑๘. อุปสมฺปเนฺน อุปสมฺปนฺนสญฺญา ปานีเยน วา วิธูปเนน วา อุปติฏฺฐติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อุปสมฺปเนฺน เวมติกา ปานีเยน วา วิธูปเนน วา อุปติฏฺฐติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อุปสมฺปเนฺน อนุปสมฺปนฺนสญฺญา ปานีเยน วา วิธูปเนน วา อุปติฏฺฐติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

หตฺถปาสํวิชหิตฺวา อุปติฏฺฐติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ขาทนียํ ขาทนฺตสฺส อุปติฏฺฐติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อนุปสมฺปนฺนสฺส อุปติฏฺฐติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อนุปสมฺปเนฺน อุปสมฺปนฺนสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อนุปสมฺปเนฺน เวมติกา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อนุปสมฺปเนฺน อนุปสมฺปนฺนสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๘๑๙. อนาปตฺติ เทติ, ทาเปติ, อนุปสมฺปนฺนํ อาณาเปติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ฉฏฺฐสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๗. สตฺตมสิกฺขาปทํ

๘๒๐. เตนสมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุนิโย สสฺสกาเล อามกธญฺญํ วิญฺญาเปตฺวา นครํ อติหรนฺติ ทฺวารฏฺฐาเน – ‘‘เทถาเยฺย, ภาค’’นฺติฯ ปลิพุเนฺธตฺวา มุญฺจิํสุฯ อถ โข ตา ภิกฺขุนิโย อุปสฺสยํ คนฺตฺวา ภิกฺขุนีนํ เอตมตฺถํ อาโรเจสุํฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย อามกธญฺญํ วิญฺญาเปสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อามกธญฺญํ วิญฺญาเปนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุโทฺธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อามกธญฺญํ วิญฺญาเปสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๘๒๑. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี อามกธญฺญํ วิญฺญตฺวา วา วิญฺญาเปตฺวาวา ภชฺชิตฺวา วา ภชฺชาเปตฺวา วา โกเฏฺฏตฺวา วา โกฏฺฏาเปตฺวา วา ปจิตฺวา วา ปจาเปตฺวา วา ภุเญฺชยฺย, ปาจิตฺติย’’**นฺติฯ

๘๒๒. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… **ภิกฺขุนี**ติ…เป.… อยํ อิมสฺมิํ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

อามกธญฺญํ นาม สาลิ วีหิ ยโว โคธุโม กงฺคุ วรโก กุทฺรุสโกฯ

วิญฺญตฺวาติสยํ วิญฺญตฺวาฯ **วิญฺญาเปตฺวา**ติ อญฺญํ วิญฺญาเปตฺวาฯ

ภชฺชิตฺวาติ สยํ ภชฺชิตฺวาฯ **ภชฺชาเปตฺวา**ติ อญฺญํ ภชฺชาเปตฺวาฯ

โกเฏฺฏตฺวาติ สยํ โกเฏฺฏตฺวาฯ **โกฏฺฏาเปตฺวา**ติ อญฺญํ โกฏฺฏาเปตฺวาฯ

ปจิตฺวาติ สยํ ปจิตฺวาฯ **ปจาเปตฺวา**ติ อญฺญํ ปจาเปตฺวาฯ

‘‘ภุญฺชิสฺสามี’’ติ ปฏิคฺคณฺหาติ , อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อโชฺฌหาเร อโชฺฌหาเร อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๘๒๓. อนาปตฺติ อาพาธปจฺจยา, อปรณฺณํ วิญฺญาเปติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

๘. อฏฺฐมสิกฺขาปทํ

๘๒๔. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร พฺราหฺมโณ นิพฺพิฏฺฐราชภโฏ ‘‘ตเญฺญว ภฏฺฐปถํ ยาจิสฺสามี’’ติ สีสํ นหายิตฺวา ภิกฺขุนุปสฺสยํ นิสฺสาย ราชกุลํ คจฺฉติฯ อญฺญตรา ภิกฺขุนี กฏาเห วจฺจํ กตฺวา ติโรกุเฏฺฏ ฉเฑฺฑนฺตี ตสฺส พฺราหฺมณสฺส มตฺถเก อาสุมฺภิฯ อถ โข โส พฺราหฺมโณ อุชฺฌายติ ขิยฺยติ วิปาเจติ – ‘‘อสฺสมณิโย อิมา มุณฺฑา พนฺธกินิโยฯ กถญฺหิ นาม คูถกฏาหํ มตฺถเก อาสุมฺภิสฺสนฺติ! อิมาสํ อุปสฺสยํ ฌาเปสฺสามี’’ติ! อุมฺมุกํ คเหตฺวา อุปสฺสยํ ปวิสติฯ อญฺญตโร อุปาสโก อุปสฺสยา นิกฺขมโนฺต อทฺทส ตํ พฺราหฺมณํ อุมฺมุกํ คเหตฺวา อุปสฺสยํ ปวิสนฺตํฯ ทิสฺวาน ตํ พฺราหฺมณํ เอตทโวจ – ‘‘กิสฺส ตฺวํ, โภ, อุมฺมุกํ คเหตฺวา อุปสฺสยํ ปวิสสี’’ติ? ‘‘อิมา มํ, โภ, มุณฺฑา พนฺธกินิโย คูถกฏาหํ มตฺถเก อาสุมฺภิํสุฯ อิมาสํ อุปสฺสยํ ฌาเปสฺสามี’’ติฯ ‘‘คจฺฉ, โภ พฺราหฺมณ, มงฺคลํ เอตํฯ สหสฺสํ ลจฺฉสิ ตญฺจ ภฏฺฐปถ’’นฺติฯ อถ โข โส พฺราหฺมโณ สีสํ นหายิตฺวา ราชกุลํ คนฺตฺวา สหสฺสํ อลตฺถ ตญฺจ ภฏฺฐปถํฯ อถ โข โส อุปาสโก อุปสฺสยํ ปวิสิตฺวา ภิกฺขุนีนํ เอตมตฺถํ อาโรเจตฺวา ปริภาสิฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย อุจฺจารํ ติโรกุเฏฺฏ ฉเฑฺฑสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อุจฺจารํ ติโรกุเฏฺฏ ฉเฑฺฑนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุโทฺธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อุจฺจารํ ติโรกุเฏฺฏ ฉเฑฺฑสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว , ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๘๒๕. **‘‘ยาปน ภิกฺขุนี อุจฺจารํ วา ปสฺสาวํ วา สงฺการํ วา วิฆาสํ วา ติโรกุเฏฺฏ วา ติโรปาการे วา ฉเฑฺฑยฺย วา ฉฑฺฑาเปยฺย วา, ปาจิตฺติย’’**นฺติฯ

๘๒๖. **ยาปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… **ภิกฺขุนี**ติ…เป.… อยํ อิมสฺมิํ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

อุจฺจาโรนาม คูโถ วุจฺจติฯ **ปสฺสาโว** นาม มุตฺตํ วุจฺจติฯ

สงฺการํนาม กจวรํ วุจฺจติฯ

วิฆาสํ นาม จลกานิ วา อฏฺฐิกานิ วา อุจฺฉิโฎฺฐทกํ วาฯ

กุโฑฺฏ นาม ตโย กุฑฺฑา – อิฏฺฐกากุโฑฺฏ, สิลากุโฑฺฏ, ทารุกุโฑฺฏฯ

ปาการोนาม ตโย ปาการา – อิฏฺฐกาปาการो, สิลาปาการो, ทารุปาการोฯ

ติโรกุเฏฺฏติ กุฑฺฑสฺส ปรโตฯ **ติโรปาการे**ติ ปาการสฺส ปรโตฯ

ฉเฑฺฑยฺยาติ สยํ ฉเฑฺฑติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

ฉฑฺฑาเปยฺยาติ อญฺญํ อาณาเปติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯ สกึ อาณตฺตา พหุกมฺปิ ฉฑฺเฑติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺส ฯ

๘๒๗. อนาปตฺติ โอโลเกตฺวา ฉฑฺเฑติ, อวฬญฺเช ฉฑฺเฑติ, อุมฺมตฺตกาย, อาทิกมฺมิกายาติ ฯ

อฏฺฐมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํ ฯ

๙. นวมสิกฺขาปทํ

๘๒๘. เตนสมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเม ฯ เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส พฺราหฺมณสฺส ภิกฺขุนูปสฺสยํ นิสฺสาย ยวเขตฺตํ โหติ ฯ ภิกฺขุนิโย อุจฺจารมฺปิ ปสฺสาวมฺปิ สงฺการมฺปิ วิฆาสมฺปิ เขเตฺต ฉฑฺเฑนฺติ ฯ อถ โข โส พฺราหฺมโณ อุชฺฌายติ ขิยฺยติ วิปาเจติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย อมฺหากํ ยวเขตฺตํ ทูเสสฺสนฺตี’’ติ! อโสสฺสุํ โข ภิกฺขุนิโย ตสฺส พฺราหฺมณสฺส อุชฺฌายนฺตสฺส ขิยฺยนฺตสฺส วิปาเจนฺตสฺส ฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป. … ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย อุจฺจารมฺปิ ปสฺสาวมฺปิ สงฺการมฺปิ วิฆาสมฺปิ หริเต ฉฑฺเฑสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อุจฺจารมฺปิ ปสฺสาวมฺปิ สงฺการมฺปิ วิฆาสมฺปิ หริเต ฉฑฺเฑนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติ ฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อุจฺจารมฺปิ ปสฺสาวมฺปิ สงฺการมฺปิ วิฆาสมฺปิ หริเต ฉฑฺเฑสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๘๒๙. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี อุจฺจารํ วา ปสฺสาวํ วา สงฺการํ วา วิฆาสํ วา หริเต ฉฑฺเฑยฺย วา ฉฑฺฑาเปยฺย วา, ปาจิตฺติย**’’นฺติ ฯ

๘๓๐. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… **ภิกฺขุนี**ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อตฺเถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติ ฯ

อุจฺจาโรนาม คูโถ วุจฺจติ ฯ **ปสฺสาโว** นาม มุตฺตํ วุจฺจติ ฯ

สงฺการํนาม กจวรํ วุจฺจติ ฯ

วิฆาสํ นาม จลกานิ วา อฏฺฐิกานิ วา อุจฺฉิฏฺฐทกํ วา ฯ

หริตํ นาม ปุพฺพณฺณํ อปรณฺณํ ยํ มนุสฺสานํ อุปโภคปริโภคํ โรปิมํ ฯ

ฉเฑฺฑยฺยาติ สยํ ฉฑฺเฑติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺส ฯ

ฉฑฺฑาเปยฺยาติ อญฺญํ อาณาเปติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯ สกึ อาณตฺตา พหุกมฺปิ ฉฑฺเฑติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺส ฯ

๘๓๑. หริเต หริตสญฺญา ฉฑฺฑติ วา ฉฑฺฑาเปติ วา, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺส ฯ หริเต เวมติกา ฉฑฺฑติ วา ฉฑฺฑาเปติ วา, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺส ฯ หริเต อหริตสญฺญา ฉฑฺฑติ วา ฉฑฺฑาเปติ วา, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺส ฯ

อหริเต หริตสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯ อหริเต เวมติกา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯ อหริเต อหริตสญฺญา, อนาปตฺติ ฯ

๘๓๒. อนาปตฺติ โอโลเกตฺวา ฉฑฺฑติ, เขตฺตมริยาเท [ฉฑฺฑิตเขเตฺต (?) อฏฺฐกถา โอโลเกตพฺพา] ฉฑฺฑติ สามิเก อาปุจฺฉิตฺวา อปโลเกตฺวา ฉฑฺฑติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติ ฯ

นวมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํ ฯ

๑๐. ทสมสิกฺขาปทํ

๘๓๓. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา ราชคเห วิหรติ เวฬุวเน กลนฺทกนิวาเป ฯ เตน โข ปน สมเยน ราชคเห คิรคฺคสมชฺโช โหติ ฯ ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย คิรคฺคสมชฺชํ ทสฺสนาย อคมํสุ ฯ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย นจฺจมฺปิ คีตมฺปิ วาทิตมฺปิ ทสฺสนาย คจฺฉิสฺสนฺติ, เสยฺยถาปิ คิหินิโย กามโภคินิโย’’ติ! อโสฺสสุํ โข ภิกฺขุนิโย เตสํ มนุสฺสานํ อุชฺฌายนฺตานํ ขิยฺยนฺตานํ วิปาเจนฺตานํ ฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย นจฺจมฺปิ คีตมฺปิ วาทิตมฺปิ ทสฺสนาย คจฺฉิสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย นจฺจมฺปิ คีตมฺปิ วาทิตมฺปิ ทสฺสนาย คจฺฉนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติ ฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย นจฺจมฺปิ คีตมฺปิ วาทิตมฺปิ ทสฺสนาย คจฺฉิสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๘๓๔. **‘‘ยาปน ภิกฺขุนี นจฺจํ วา คีตํ วา วาทิตํ วา ทสฺสนาย คเจฺฉยฺย, ปาจิตฺติย’’**นฺติ ฯ

๘๓๕. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… **ภิกฺขุนี**ติ…เป.… อยํ อิมสฺมิํ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติ ฯ

นจฺจํ นาม ยํ กิญฺจิ นจฺจํ ฯ **คีตํ**นาม ยํ กิญฺจิ คีตํ ฯ **วาทิตํ** นาม ยํ กิญฺจิ วาทิตํ ฯ

๘๓๖. ทสฺสนาย คจฺฉติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯ ยตฺถ ฐิตา ปสฺสติ วา สุณาติ วา, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺส ฯ ทสฺสนูปจารํ วิชหิตฺวา ปุนปฺปุนํ ปสฺสติ วา สุณาติ วา, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺส ฯ เอกเมกํ ทสฺสนาย คจฺฉติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯ ยตฺถ ฐิตา ปสฺสติ วา สุณาติ วา, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺส ฯ ทสฺสนูปจารํ วิชหิตฺวา ปุนปฺปุนํ ปสฺสติ วา สุณาติ วา, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺส ฯ

๘๓๗. อนาปตฺติ อาราเม ฐิตา ปสฺสติ วา สุณาติ วา, ภิกฺขุนิยา ฐิโตกาสํ วา นิสิโนฺนกาสํ วา นิปโนฺนกาสํ วา อาคนฺตฺวา นจฺจนฺติ วา คายนฺติ วา วาเทนฺติ วา, ปฏิปถํ คจฺฉนฺตี ปสฺสติ วา สุณาติ วา, สติ กรณีเย คนฺตฺวา ปสฺสติ วา สุณาติ วา, อาปทาสุ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติ ฯ

๒. อนฺธการวโคฺค

๑. ปฐมสิกฺขาปทํ

๘๓๘. เตนสมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ภทฺทาย กาปิลานิยา อเนฺตวาสินิยา ภิกฺขุนิยา ญาตโก ปุริโส คามกา สาวตฺถึ อคมาสิ เกนจิเทว กรณีเยนฯ อถ โข สา ภิกฺขุนี เตน ปุริเสน สทฺธึ รตฺตนฺธกาเร อปฺปทีเป เอเกเนกา สนฺติฏฺฐติปิ สลฺลปติปิฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนี รตฺตนฺธกาเร อปฺปทีเป ปุริเสน สทฺธึ เอเกเนกา สนฺติฏฺฐิสฺสติปิ สลฺลปิสฺสติปี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนี รตฺตนฺธกาเร อปฺปทีเป ปุริเสน สทฺธึ เอเกเนกา สนฺติฏฺฐติปิ สลฺลปติปีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุโทฺธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว , ภิกฺขุนี รตฺตนฺธกาเร อปฺปทีเป ปุริเสน สทฺธึ เอเกเนกา สนฺติฏฺฐิสฺสติปิ สลฺลปิสฺสติปิ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๘๓๙. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี รตฺตนฺธกาเร อปฺปทีเป ปุริเสน สทฺธึ เอเกเนกา สนฺติเฏฺฐยฺย วา สลฺลเปยฺย วา, ปาจิตฺติย**’’นฺติฯ

๘๔๐. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… **ภิกฺขุนี**ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

รตฺตนฺธกาเรติ โอคฺคเต สูริเยฯ อปฺปทีเปติ อนาโลเกฯ

ปุริโส นาม มนุสฺสปุริโส น ยโกฺข น เปโต น ติรจฺฉานคโต วิญฺญู ปฏิพโล สนฺติฏฺฐิตุํ สลฺลปิตุํฯ

สทฺธินฺติ เอกโตฯ **เอเกเนกา**ติ ปุริโส เจว โหติ ภิกฺขุนี จฯ

สนฺติเฏฺฐยฺย วาติ ปุริสสฺส หตฺถปาเส ติฏฺฐติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

สลฺลเปยฺยวาติ ปุริสสฺส หตฺถปาเส ฐิตา สลฺลปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

หตฺถปาสํ วิชหิตฺวา สนฺติฏฺฐติ วา สลฺลปติ วา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ยเกฺขน วา เปเตน วา ปณฺฑเกน วา ติรจฺฉานคตมนุสฺสวิคฺคเหน วา สทฺธึ สนฺติฏฺฐติ วา สลฺลปติ วา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๘๔๑. อนาปตฺติ โย โกจิ วิญฺญู ทุติโย [ยา กาจิ วิญฺญู ทุติยา (สฺยา.)] โหติ, อรโหเปกฺขา, อญฺญวิหิตา สนฺติฏฺฐติ วา สลฺลปติ วา, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ปฐมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๒. ทุติยสิกฺขาปทํ

๘๔๒. เตนสมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อารามेฯ เตน โข ปน สมเยน ภทฺทาย กาปิลานิยา อเนฺตวาสินิยา ภิกฺขุนิยา ญาตโก ปุริโส คามกา สาวตฺถึ อคมาสิ เกนจิเทว กรณีเยนฯ อถ โข สา ภิกฺขุนี – ‘‘ภควตา ปฏิกฺขิตฺตํ รตฺตนฺธกาเร อปฺปทีเป ปุริเสน สทฺธึ เอเกนกา สนฺติฏฺฐิตุํ สลฺลปิตุ’’นฺติ เตเนว ปุริเสน สทฺธึ ปฏิจฺฉเนฺน โอกาเส **เอเกนกา สนฺติฏฺฐติปิ สลฺลปติปิฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา** อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนี ปฏิจฺฉเนฺน โอกาเส ปุริเสน สทฺธึ เอเกนกา สนฺติฏฺฐิสฺสติปิ สลฺลปิสฺสติปี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนี ปฏิจฺฉเนฺน โอกาเส ปุริเสน สทฺธึ เอเกนกา สนฺติฏฺฐติปิ สลฺลปติปีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนี ปฏิจฺฉเนฺน โอกาเส ปุริเสน สทฺธึ เอเกนกา สนฺติฏฺฐิสฺสติปิ สลฺลปิสฺสติปิ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๘๔๓. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี ปฏิจฺฉเนฺน โอกาเส ปุริเสน สทฺธึ เอเกนกา สนฺติเฏฺฐยฺย วา สลฺลเปยฺย วา, ปาจิตฺติย**’’นฺติฯ

๘๔๔. **ยาปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… **ภิกฺขุนี**ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

ปฏิจฺฉโนฺนนาม โอกาโส กุเฏฺฏน วา กวาเฏน วา กิลเญฺชน วา สาณิปาการेน วา รุเกฺขน วา **ถเมฺภน วา โกตฺถฬิยา** วา เยน เกนจิ ปฏิจฺฉโนฺน โหติฯ

ปุริโส นาม มนุสฺสปุริโส น ยโกฺข น เปโต น ติรจฺฉานคโต วิญฺญู ปฏิพโล สนฺติฏฺฐิตุํ สลฺลปิตุํฯ

สทฺธินฺติ เอกโตฯ **เอเกนกา**ติ ปุริโส เจว โหติ ภิกฺขุนี จฯ

สนฺติเฏฺฐยฺย วาติ ปุริสสฺส หตฺถปาเส ติฏฺฐติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

สลฺลเปยฺย วาติ ปุริสสฺส หตฺถปาเส ฐิตา สลฺลปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

หตฺถปาสํ วิชหิตฺวา สนฺติฏฺฐติ วา สลฺลปติ วา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ยเกฺขน วา เปเตน วา ปณฺฑเกน วา ติรจฺฉานคตมนุสฺสวิคฺคเหน วา สทฺธึ สนฺติฏฺฐติ วา สลฺลปติ วา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๘๔๕. อนาปตฺติ โย โกจิ วิญฺญู ทุติโย โหติ, อรโหเปกฺขา, อญฺญวิหิตา สนฺติฏฺฐติ วา สลฺลปติ วา, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ทุติยสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๓. ตติยสิกฺขาปทํ

๘๔๖. เตนสมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ภทฺทาย กาปิลานิยาอนฺเตวาสินิยา ภิกฺขุนิยา ญาตโก ปุริโส คามกา สาวตฺถึ อคมาสิ เกนจิเทว กรณีเยนฯ อถ โข สา ภิกฺขุนี – ‘‘ภควตา ปฏิกฺขิตฺตํ ปฏิจฺฉนฺเน โอกาเส ปุริเสน สทฺธึ เอเกเนกา สนฺติฏฺฐิตุํ สลฺลปิตุ’’นฺติ เตเนว ปุริเสน สทฺธึ อโชฺฌกาเส เอเกเนกา สนฺติฏฺฐติปิ สลฺลปติปิฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนี อโชฺฌกาเส ปุริเสน สทฺธึ เอเกเนกา สนฺติฏฺฐิสฺสติปิ สลฺลปิสฺสติปี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนี อโชฺฌกาเส ปุริเสน สทฺธึ เอเกเนกา สนฺติฏฺฐติปิ สลฺลปติปีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนี อโชฺฌกาเส ปุริเสน สทฺธึ เอเกเนกา สนฺติฏฺฐิสฺสติปิ สลฺลปิสฺสติปิ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๘๔๗. ‘‘**ยา ปน ภิกฺขุนี อโชฺฌกาเส ปุริเสน สทฺธึ เอเกเนกา สนฺติฏฺเฐยฺย วา สลฺลเปยฺย วา, ปาจิตฺติย**’’นฺติฯ

๘๔๘. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… **ภิกฺขุนี**ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อตฺเถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

อโชฺฌกาโส นาม อปฺปฏิจฺฉนฺโน โหติ กุฏฺเฏน วา กวาเฏน วา กิลเญฺชน วา สาณิปาการเน วา รุกฺเขน วา ถเมฺภน วา โกตฺถฬิยา วา, เยน เกนจิ อปฺปฏิจฺฉนฺโน โหติฯ

ปุริโส นาม มนุสฺสปุริโส, น ยกฺโข น เปโต น ติรจฺฉานคโต, วิญฺญู ปฏิพโล สนฺติฏฺฐิตุํ สลฺลปิตุํฯ

สทฺธินฺติเอกโตฯ **เอเกเนกา**ติ ปุริโส เจว โหติ ภิกฺขุนี จฯ

สนฺติฏฺเฐยฺย วาติ ปุริสสฺส หตฺถปาเส ติฏฺฐติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

สลฺลเปยฺย วาติ ปุริสสฺส หตฺถปาเส ฐิตา สลฺลปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

หตฺถปาสํ วิชหิตฺวา สนฺติฏฺฐติ วา สลฺลปติ วา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ยเกฺขน วา เปเตน วา ปณฺฑเกน วา ติรจฺฉาคตมนุสฺสวิคฺคเหน วา สทฺธึ สนฺติฏฺฐติ วา สลฺลปติ วา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๘๔๙. อนาปตฺติ โย โกจิ วิญฺญู ทุติโย โหติ, อรโหเปกฺขา, อญฺญวิหิตา สนฺติฏฺฐติ วา สลฺลปติ วา, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ตติยสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๔. จตุตฺถสิกฺขาปทํ

๘๕๐. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี รถิกายปิ พฺยูเหปิ สิงฺฆาฏเกปิ ปุริเสน สทฺธึ เอเกนกา สนฺติฏฺฐติปิ สลฺลปติปิ นิกณฺณิกมฺปิ ชเปฺปติ ทุติยิกมฺปิ ภิกฺขุนึ อุโยฺยเชติฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป…. ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม อยฺยา ถุลฺลนนฺทา รถิกายปิ พฺยูเหปิ สิงฺฆาฏเกปิ ปุริเสน สทฺธึ เอเกนกา สนฺติฏฺฐิสฺสติปิ สลฺลปิสฺสติปิ นิกณฺณิกมฺปิ ชปฺปิสฺสติ ทุติยิกมฺปิ ภิกฺขุนึ อุโยฺยเชสฺสตี’’ติ…เป…. สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี รถิกายปิ พฺยูเหปิ สิงฺฆาฏเกปิ ปุริเสน สทฺธึ เอเกนกา สนฺติฏฺฐติปิ สลฺลปติปิ นิกณฺณิกมฺปิ ชเปฺปติ ทุติยิกมฺปิ ภิกฺขุนึ อุโยฺยเชตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป…. กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี รถิกายปิ พฺยูเหปิ สิงฺฆาฏเกปิ ปุริเสน สทฺธึ เอเกนกา สนฺติฏฺฐิสฺสติปิ สลฺลปิสฺสติปิ นิกณฺณิกมฺปิ ชปฺปิสฺสติ ทุติยิกมฺปิ ภิกฺขุนึ อุโยฺยเชสฺสติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป…. เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๘๕๑. **‘‘ยาปน ภิกฺขุนี รถิกาย วา พฺยูเห วา สิงฺฆาฏเก วา ปุริเสน สทฺธึ เอเกนกา สนฺติเฏฺฐยฺย วา สลฺลเปยฺย วา นิกณฺณิกํ วา ชเปฺปยฺย ทุติยิกํ วา ภิกฺขุนึ อุโยฺยเชยฺย, ปาจิตฺติย**’’นฺติฯ

๘๕๒. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป…. ***ภิกฺขุนี***ติ…เป…. อยํ อิมสฺมึ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

รถิกา นาม รจฺฉา วุจฺจติฯ **พฺยูหํ** นาม เยเนว ปวิสนฺติ เตเนว นิกฺขมนฺติฯ **สิงฺฆาฏโก** นาม จจฺจรํ วุจฺจติฯ

ปุริโส นาม มนุสฺสปุริโส น ยโกฺข น เปโต น ติรจฺฉานคโต วิญฺญู ปฏิพโล สนฺติฏฺฐิตุํ สลฺลปิตุํฯ

สทฺธินฺติ เอกโตฯ **เอเกนกา**ติ ปุริโส เจว โหติ ภิกฺขุนี จฯ

สนฺติเฏฺฐยฺย วาติ ปุริสสฺส หตฺถปาเส ติฏฺฐติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

สลฺลเปยฺย วาติ ปุริสสฺส หตฺถปาเส ฐิตา สลฺลปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

นิกณฺณิกํ วา ชเปฺปยฺยาติ ปุริสสฺส อุปกณฺณเก อาโรเจติ , อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

ทุติยิกํ วา *ภิกฺขุนึ* อุโยฺยเชยฺยาติ อนาจารํ อาจริตุกามา ทุติยิกมฺปิ ภิกฺขุนึ อุโยฺยเชติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ทสฺสนูปจารํ วา สวนูปจารํ วา วิชหนฺติยา อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ วิชหิเต อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

หตฺถปาสํ วิชหิตฺวา สนฺติฏฺฐติ วา สลฺลปติ วา อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ยเกฺขน วา เปเตน วา ปณฺฑเกน วา ติรจฺฉานคตมนุสฺสวิคฺคเหน วา สทฺธึ สนฺติฏฺฐติ วา สลฺลปติ วา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๘๕๓. อนาปตฺติ โย โกจิ วิญฺญู ทุติโย โหติ, อรโหเปกฺขา, อญฺญวิหิตา สนฺติฏฺฐติ วา สลฺลปติ วา, น อนาจารํ อาจริตุกามา, สติ กรณีเย ทุติยิกํ ภิกฺขุนิํ อุโยฺยเชติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

จตุตฺถสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๕. ปญฺจมสิกฺขาปทํ

๘๕๔. เตนสมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรา ภิกฺขุนี อญฺญตรสฺส กุลสฺส กุลูปิกา โหติ นิจฺจภตฺติกาฯ อถ โข สา ภิกฺขุนี ปุพฺพณฺหสมยํ นิวาเสตฺวา ปตฺตจีวรมาทาย เยน ตํ กุลํ เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา อาสเน นิสีทิตฺวา สามิเก อนาปุจฺฉา ปกฺกามิฯ ตสฺส กุลสฺส ทาสี ฆรํ สมฺมชฺชนฺตี ตํอาสนํ ภาชนนฺตริกาย ปกฺขิปิฯ มนุสฺสา ตํ อาสนํ อปสฺสนฺตา ตํ ภิกฺขุนิํ เอตทโวจุํ – ‘‘กหํ ตํ, อเยฺย, อาสน’’นฺติ? ‘‘นาหํ ตํ, อาวุโส, อาสนํ ปสฺสามี’’ติฯ ‘‘เทถาเยฺย, ตํ อาสน’’นฺติ ปริภาสิตฺวา นิจฺจภตฺตํ ปจฺฉินฺทิํสุฯ อถ โข เต มนุสฺสา ฆรํ โสเธนฺตา ตํ อาสนํ ภาชนนฺตริกาย ปสฺสิตฺวา ตํ ภิกฺขุนิํ ขมาเปตฺวา นิจฺจภตฺตํ ปฏฺฐเปสุํฯ อถ โข สา ภิกฺขุนี ภิกฺขุนีนํ เอตมตฺถํ อาโรเจสิฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนี ปุเรภตฺตํ กุลานิ อุปสงฺกมิตฺวา อาสเน นิสีทิตฺวา สามิเก อนาปุจฺฉา ปกฺกมิสฺสตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนี ปุเรภตฺตํ กุลานิ อุปสงฺกมิตฺวา อาสเน นิสีทิตฺวา สามิเก อนาปุจฺฉา ปกฺกมตีติ [ปกฺกมีติ (ก.)]? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุโทฺธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว ภิกฺขุนี ปุเรภตฺตํ กุลานิ อุปสงฺกมิตฺวา อาสเน นิสีทิตฺวา สามิเก อนาปุจฺฉา ปกฺกมิสฺสติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๘๕๕. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี ปุเรภตฺตํ กุลานิ อุปสงฺกมิตฺวา อาสเน นิสีทิตฺวา สามิเก อนาปุจฺฉา ปกฺกเมยฺย, ปาจิตฺติย’’**นฺติฯ

๘๕๖. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… **ภิกฺขุนี**ติ…เป.… อยํ อิมสฺมิํ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

ปุเรภตฺตํนาม อรุณุคฺคมนํ อุปาทาย ยาว มชฺฌนฺหิกาฯ

กุลํ นาม จตฺตาริ กุลานิ – ขตฺติยกุลํ, พฺราหฺมณกุลํ, เวสฺสกุลํ, สุทฺทกุลํฯ **อุปสงฺกมิตฺวา**ติ ตตฺถ คนฺตฺวาฯ

อาสนํ นาม ปลฺลงฺกสฺส โอกาโส วุจฺจติฯ **นิสีทิตฺวา**ติ ตสฺมิํ นิสีทิตฺวาฯ

สามิเก อนาปุจฺฉา ปกฺกเมยฺยาติ โย ตสฺมิํ กุเล มนุโสฺส วิญฺญู ตํ อนาปุจฺฉา อโนวสฺสกํ อติกฺกาเมนฺติยา อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อโชฺฌกาเส อุปจารํ อติกฺกาเมนฺติยา อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๘๕๗. อนาปุจฺฉิเต อนาปุจฺฉิตสญฺญา ปกฺกมติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺส ฯ อนาปุจฺฉิเต เวมติกา ปกฺกมติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺส ฯ อนาปุจฺฉิเต อาปุจฺฉิตสญฺญา ปกฺกมติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺส ฯ

ปลฺลงฺกสฺส อโนกาเส อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯ อาปุจฺฉิเต อนาปุจฺฉิตสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯ อาปุจฺฉิเต เวมติกา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯ อาปุจฺฉิเต อาปุจฺฉิตสญฺญา, อนาปตฺติ ฯ

๘๕๘. อนาปตฺติ อาปุจฺฉา คจฺฉติ, อสํหาริเม, คิลานาย, อาปทาสุ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติ ฯ

ปญฺจมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํ ฯ

๖. ฉฏฺฐสิกฺขาปทํ

๘๕๙. เตนสมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเม ฯ เตน โข ปน สมเยน ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี ปจฺฉาภตฺตํ กุลานิ อุปสงฺกมิตฺวา สามิเก อนาปุจฺฉา อาสเน อภินิสีทติปิ อภินิปชฺชติปิ ฯ มนุสฺสา ถุลฺลนนฺทํ ภิกฺขุนึ หิริยมานา อาสเน เนว อภินิสีทนฺติ น อภินิปชฺชนฺติ ฯ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม อยฺยา ถุลฺลนนฺทา ปจฺฉาภตฺตํ กุลานิ อุปสงฺกมิตฺวา สามิเก อนาปุจฺฉา อาสเน อภินิสีทิสฺสติปิ อภินิปชฺชิสฺสติปี’’ติ! อโสฺสสุํ โข ภิกฺขุนิโย เตสํ มนุสฺสานํ อุชฺฌายนฺตานํ ขิยฺยนฺตานํ วิปาเจนฺตานํ ฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม อยฺยา ถุลฺลนนฺทา ปจฺฉาภตฺตํ กุลานิอุปสงฺกมิตฺวา สามิเก อนาปุจฺฉา อาสเน อภินิสีทิสฺสติปิ อภินิปชฺชิสฺสติปี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี ปจฺฉาภตฺตํ กุลานิ อุปสงฺกมิตฺวา สามิเก อนาปุจฺฉา อาสเน อภินิสีทติปิ อภินิปชฺชติปีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติ ฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว , ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี ปจฺฉาภตฺตํ กุลานิ อุปสงฺกมิตฺวา สามิเก อนาปุจฺฉา อาสเน อภินิสีทิสฺสติปิ อภินิปชฺชิสฺสติปิ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๘๖๐. **“ยา ปน ภิกฺขุนี ปจฺฉาภตฺตํ กุลานิ อุปสงฺกมิตฺวา สามิเก อนาปุจฺฉา อาสเน อภินิสีเทยฺย วา อภินิปเชฺชยฺย วา, ปาจิตฺติย”**นฺติ ฯ

๘๖๑. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… **ภิกฺขุนี**ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อตฺเถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติ ฯ

ปจฺฉาภตฺตํนาม มชฺฌนฺหิเก วีติวตฺเต ยาว อตฺถงฺคเต สูริเย ฯ

กุลํ นาม จตฺตาริ กุลานิ – ขตฺติยกุลํ, พฺราหฺมณกุลํ, เวสฺสกุลํ, สุทฺทกุลํ ฯ **อุปสงฺกมิตฺวา**ติ ตตฺถ คนฺตฺวา ฯ

สามิเก อนาปุจฺฉาติ โย ตสฺมึ กุเล มนุโสฺส สามิโก ทาตุํ, ตํ อนาปุจฺฉา ฯ

อาสนํ นาม ปลฺลงฺกสฺส โอกาโส วุจฺจติฯ

อภินิสีเทยฺยาติ ตสฺมึ อภินิสีทติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

อภินิปเชฺชยฺยาติ ตสฺมึ อภินิปชฺชติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๘๖๒. อนาปุจฺฉิเต อนาปุจฺฉิตสญฺญา อาสเน อภินิสีทติ วา อภินิปชฺชติ วา, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อนาปุจฺฉิเต เวมติกา อาสเน อภินิสีทติ วา อภินิปชฺชติ วา, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อนาปุจฺฉิเต อาปุจฺฉิตสญฺญา อาสเน อภินิสีทติ วา อภินิปชฺชติ วา, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

ปลฺลงฺกสฺสอโนกาเส อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อาปุจฺฉิเต อนาปุจฺฉิตสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯ อาปุจฺฉิเต เวมติกา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อาปุจฺฉิเต อาปุจฺฉิตสญฺญา, อนาปตฺติฯ

๘๖๓. อนาปตฺติ อาปุจฺฉา อาสเน อภินิสีทติ วา อภินิปชฺชติ วา, ธุวปญฺญตฺเต, คิลานาย, อาปทาสุ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ฉฏฺฐสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๗. สตฺตมสิกฺขาปทํ

๘๖๔. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺสอาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน สมฺพหุลา ภิกฺขุนิโย โกสเลสุ ชนปเท สาวตฺถึ คจฺฉนฺติโย สายํ อญฺญตรํ คามํ อุปคนฺตฺวา อญฺญตรํ พฺราหฺมณกุลํ อุปสงฺกมิตฺวา โอกาสํ ยาจึสุฯ อถ โข สา พฺราหฺมณี ตา ภิกฺขุนิโย เอตทโวจ – ‘‘อาคเมถ, อยฺยา, ยาว พฺราหฺมโณ อาคจฺฉตี’’ติฯ ภิกฺขุนิโย – ‘‘ยาว พฺราหฺมโณ อาคจฺฉตี’’ติ เสยฺยํ สนฺถริตฺวา เอกจฺจา นิสีทึสุ เอกจฺจา นิปชฺชึสุฯ อถ โข โส พฺราหฺมโณ รตฺตึ อาคนฺตฺวา ตํ พฺราหฺมณึ เอตทโวจ – ‘‘กา อิมา’’ติ? ‘‘ภิกฺขุนิโย, อยฺยา’’ติฯ ‘‘นิกฺกฑฺฒถ อิมา มุณฺฑา พนฺธกินิโย’’ติ, ฆรโต นิกฺกฑฺฒาเปสิฯ อถ โข ตา ภิกฺขุนิโย สาวตฺถึ คนฺตฺวา ภิกฺขุนีนํ เอตมตฺถํ อาโรเจสุํฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย วิกาเล กุลานิ อุปสงฺกมิตฺวา สามิเก อนาปุจฺฉา เสยฺยํ สนฺถริตฺวา อภินิสีทิสฺสนฺติปิ อภินิปชฺชิสฺสนฺติปี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย วิกาเล กุลานิ อุปสงฺกมิตฺวา สามิเก อนาปุจฺฉา เสยฺยํ สนฺถริตฺวา อภินิสีทนฺติปิ อภินิปชฺชนฺติปีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย วิกาเล กุลานิ อุปสงฺกมิตฺวา สามิเก อนาปุจฺฉา เสยฺยํ สนฺถริตฺวา อภินิสีทิสฺสนฺติปิ อภินิปชฺชิสฺสนฺติปิ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๘๖๕. **“ยาปน ภิกฺขุนี วิกาเล กุลานิ อุปสงฺกมิตฺวา สามิเก อนาปุจฺฉา เสยฺยํ สนฺถริตฺวา วา สนฺถราเปตฺวา วา อภินิสีเทยฺย วา อภินิปเชฺชยฺย วา, ปาจิตฺติย”**นฺติฯ

๘๖๖. **ยาปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

วิกาโล นาม อตฺถงฺคเต สูริเย ยาว อรุณุคฺคมนาฯ

กุลํ นาม จตฺตาริ กุลานิ – ขตฺติยกุลํ, พฺราหฺมณกุลํ, เวสฺสกุลํ สุทฺทกุลํฯ **อุปสงฺกมิตฺวา**ติ ตตฺถ คนฺตฺวาฯ

สามิเก อนาปุจฺฉาติ โย ตสฺมึ กุเล มนุสฺโส สามิโก ทาตุํ, ตํ อนาปุจฺฉาฯ

เสยฺยํ นาม อนฺตมโส ปณฺณสนฺถาโรปิฯ **สนฺถริตฺวา**ติ สยํ สนฺถริตฺวาฯ **สนฺถราเปตฺวา**ติ อญฺญํ สนฺถราเปตฺวาฯ **อภินิสีเทยฺยา**ติ ตสฺมึ อภินิสีทติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ **อภินิปชฺชยฺยา**ติ ตสฺมึ อภินิปชฺชติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๘๖๗. อนาปุจฺฉิเต อนาปุจฺฉิตสญฺญา เสยฺยํ สนฺถริตฺวา วา สนฺถราเปตฺวา วา อภินิสีทติ วา อภินิปชฺชติ วา, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อนาปุจฺฉิเต เวมติกา เสยฺยํ สนฺถริตฺวา วา สนฺถราเปตฺวา วา อภินิสีทติ วา อภินิปชฺชติ วา, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อนาปุจฺฉิเต อาปุจฺฉิตสญฺญา เสยฺยํ สนฺถริตฺวา วา สนฺถราเปตฺวา วา อภินิสีทติ วา อภินิปชฺชติ วา, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

อาปุจฺฉิเต อนาปุจฺฉิตสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อาปุจฺฉิเต เวมติกา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อาปุจฺฉิเต อาปุจฺฉิตสญฺญา, อนาปตฺติฯ

๘๖๘. อนาปตฺติ อาปุจฺฉา เสยฺยํ สนฺถริตฺวา วา สนฺถราเปตฺวา วา อภินิสีทติ วา อภินิปชฺชติ วา, คิลานาย, อาปทาสุ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

สตฺตมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๘. อฏฺฐมสิกฺขาปทํ

๘๖๙. เตนสมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ภทฺทาย กาปิลานิยา อเนฺตวาสินี ภิกฺขุนี ภทฺทํ กาปิลานึ สกฺกจฺจํ อุปฏฺฐติฯ ภทฺทา กาปิลานี ภิกฺขุนิโย เอตทโวจ – ‘‘อยํ มํ, อยฺเย, ภิกฺขุนี สกฺกจฺจํ อุปฏฺฐติ, อิมิสฺสาหํ จีวรํ ทสฺสามี’’ติฯ อถ โข สา ภิกฺขุนี ทุคฺคหิเตน ทูปธาริเตน ปรํ อุชฺฌาเปสิ – ‘‘อหํ กิราเยฺย, อยฺยํ น สกฺกจฺจํ อุปฏฺฐมิ, น กิร เม อยฺยา จีวรํ ทสฺสตี’’ติฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนี ทุคฺคหิเตน ทูปธาริเตน ปรํ อุชฺฌาเปสฺสตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนี ทุคฺคหิเตน ทูปธาริเตน ปรํ อุชฺฌาเปตีติ [อุชฺฌาเปสีติ (ก.)]? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนี ทุคฺคหิเตน ทูปธาริเตน ปรํ อุชฺฌาเปสฺสติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๘๗๐. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี ทุคฺคหิเตน ทูปธาริเตน ปรํ อุชฺฌาเปยฺย, ปาจิตฺติย’’**นฺติฯ

๘๗๑. **ยาปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

ทุคฺคหิเตนาติ อญฺญถา คหิเตน [อุคฺคหิเตน (ก.)]ฯ

ทูปธาริเตนาติ อญฺญถา อุปธาริเตนฯ

ปรนฺติ อุปสมฺปนฺนํ อุชฺฌาเปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๘๗๒. อุปสมฺปนฺนาย อุปสมฺปนฺนสญฺญา อุชฺฌาเปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อุปสมฺปนฺนาย เวมติกา อุชฺฌาเปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อุปสมฺปนฺนาย อนุปสมฺปนฺนสญฺญา อุชฺฌาเปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

อนุปสมฺปนฺนํ อุชฺฌาเปติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อนุปสมฺปนฺนาย อุปสมฺปนฺนสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อนุปสมฺปนฺนาย เวมติกา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อนุปสมฺปนฺนาย อนุปสมฺปนฺนสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๘๗๓. อนาปตฺติ อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

อฏฺฐมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๙. นวมสิกฺขาปทํ

๘๗๔. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุนิโย อตฺตโน ภณฺฑกํ อปสฺสนฺติโย จณฺฑกาฬึ ภิกฺขุนึ เอตทโวจุํ – ‘‘อปาเยฺย, อมฺหากํ, ภณฺฑกํ ปเสฺสยฺยาสี’’ติ? จณฺฑกาฬี ภิกฺขุนี อุชฺฌายติ ขิยฺยติ วิปาเจติ – ‘‘อหเมว นูน โจรี, อหเมว นูน อลชฺชินี, ยา อยฺยาโย อตฺตโน ภณฺฑกํ อปสฺสนฺติโย ตา มํ เอวมาหํสุ – ‘อปาเยฺย, อมฺหากํ ภณฺฑกํ ปเสฺสยฺยาสี’ติ? สจาหํ, อเยฺย, ตุมฺหากํ ภณฺฑกํ คณฺหามิ, อสฺสมณี โหมิ, พฺรหฺมจริยา จวามิ, นิรยํ อุปปชฺชามิ; ยา ปน มํ อภูเตน เอวมาห สาปิ อสฺสมณี โหตุ, พฺรหฺมจริยา จวตุ, นิรยํ อุปปชฺชตู’’ติฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม อยฺยา จณฺฑกาฬี อตฺตานมฺปิ ปรมฺปิ นิรเยนปิ พฺรหฺมจริเยนปิ อภิสปิสฺสตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, จณฺฑกาฬี ภิกฺขุนี อตฺตานมฺปิ ปรมฺปิ นิรเยนปิ พฺรหฺมจริเยนปิ อภิสปตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, จณฺฑกาฬี ภิกฺขุนี อตฺตานมฺปิ ปรมฺปิ นิรเยนปิ พฺรหฺมจริเยนปิ อภิสปิสฺสติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๘๗๕. ‘‘**ยา ปน ภิกฺขุนี อตฺตานํ วา ปรํ วา นิรเยน วา พฺรหฺมจริเยน วา อภิสเปยฺย, ปาจิตฺติย**’’นฺติฯ

๘๗๖. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… **ภิกฺขุนี**ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

อตฺตานนฺติปจฺจตฺตํฯ **ปร**นฺติ อุปสมฺปนฺนํฯ นิรเยน วา พฺรหฺมจริเยน วา อภิสปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๘๗๗. อุปสมฺปนฺนาย อุปสมฺปนฺนสญฺญา นิรเยน วา พฺรหฺมจริเยน วา อภิสปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อุปสมฺปนฺนาย เวมติกา นิรเยน วา พฺรหฺมจริเยน วา อภิสปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อุปสมฺปนฺนาย อนุปสมฺปนฺนสญฺญา นิรเยน วา พฺรหฺมจริเยน วา อภิสปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

ติรจฺฉานโยนิยา วา เปตฺติวิสเยน วา มนุสฺสโทภเคฺคน วา อภิสปติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อนุปสมฺปนฺนํ อภิสปติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อนุปสมฺปนฺนาย อุปสมฺปนฺนสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อนุปสมฺปนฺนาย เวมติกา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อนุปสมฺปนฺนาย อนุปสมฺปนฺนสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๘๗๘. อนาปตฺติ อตฺถปุเรกฺขาราย, ธมฺมปุเรกฺขาราย, อนุสาสนิปุเรกฺขาราย, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

นวมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๑๐. ทสมสิกฺขาปทํ

๘๗๙. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน จณฺฑกาฬี ภิกฺขุนี ภิกฺขุนีหิ สทฺธิํ ภณฺฑิตฺวา อตฺตานํ วธิตฺวา วธิตฺวา โรทติฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม อยฺยา จณฺฑกาฬี อตฺตานํ วธิตฺวา วธิตฺวา โรทิสฺสตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, จณฺฑกาฬี ภิกฺขุนี อตฺตานํ วธิตฺวา วธิตฺวา โรทตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.…กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, จณฺฑกาฬี ภิกฺขุนี อตฺตานํ วธิตฺวา วธิตฺวา โรทิสฺสติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๘๘๐. ‘‘**ยาปน ภิกฺขุนี อตฺตานํ วธิตฺวา วธิตฺวา โรเทยฺย, ปาจิตฺติย**’’นฺติฯ

๘๘๑. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… **ภิกฺขุนี**ติ…เป.… อยํ อิมสฺมิํ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

อตฺตานนฺติ ปจฺจตฺตํฯ วธิตฺวา วธิตฺวา โรทติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ วธติ น โรทติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ โรทติ น วธติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๘๘๒. อนาปตฺติ ญาติพฺยสเนน วา โภคพฺยสเนน วา โรคพฺยสเนน วา ผุฏฺฐา โรทติ น วธติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ทสมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

อนฺธการวโคฺค ทุติโยฯ

๓. นคฺควโคฺค

๑. ปฐมสิกฺขาปทํ

๘๘๓. เตนสมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน สมฺพหุลา [มหาว. ๓๕๐] ภิกฺขุนิโย อจิรวติยา นทิยา เวสิยาหิ สทฺธิํ นคฺคา เอกติตฺเถ นหายนฺติฯ เวสิยา ตา ภิกฺขุนิโย อุปฺปเณฺฑสุํ – ‘‘กิํ นุ โข นาม ตุมฺหากํ, อเยฺย, ทหรานํ [ทหรานํ ทหรานํ (สี.)] พฺรหฺมจริยํ จิเณฺณน, นนุ นาม กามา ปริภุญฺชิตพฺพา ! ยทา ชิณฺณา ภวิสฺสถ ตทา พฺรหฺมจริยํ จริสฺสถฯ เอวํ ตุมฺหากํ อุโภ อตฺถา ปริคฺคหิตา ภวิสฺสนฺตี’’ติฯ ภิกฺขุนิโย เวสิยาหิ อุปฺปณฺฑิยมานา มงฺกู อเหสุํฯ อถ โข ตา ภิกฺขุนิโย อุปสฺสยํ คนฺตฺวา ภิกฺขุนีนํ เอตมตฺถํ อาโรเจสุํฯ ภิกฺขุนิโย ภิกฺขูนํ เอตมตฺถํ อาโรเจสุํฯ ภิกฺขู ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํฯ อถ โข ภควา เอตสฺมิํ นิทาเน เอตสฺมิํ ปกรเณ ธมฺมิํ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามเนฺตสิ – ‘‘เตน หิ, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนีนํ สิกฺขาปทํปญฺญเปสฺสามิ ทส อตฺถวเส ปฏิจฺจ – สงฺฆสุฎฺฐุตาย…เป.… วินยานุคฺคหายฯ เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๘๘๔. **‘‘ยาปน ภิกฺขุนี นคฺคา นหาเยยฺย, ปาจิตฺติย**’’นฺติฯ

๘๘๕. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… **ภิกฺขุนี**ติ…เป.… อยํ อิมสฺมิํ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

นคฺคา นหาเยยฺยาติ อนิวตฺถา วา อปารุตา วา นหายติ, ปโยเค ทุกฺกฎํฯ นหานปริโยสาเน อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๘๘๖. อนาปตฺติ อจฺฉินฺนจีวริกาย วา นฎฺฐจีวริกาย วา, อาปทาสุ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ปฐมสิกฺขาปทํ นิฎฺฐิตํฯ

๒. ทุติยสิกฺขาปทํ

๘๘๗. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ภควตา ภิกฺขุนีนํ [มหาว. ๓๕๑] อุทกสาฎิกา อนุญฺญาตา โหติ ฯ ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย – ‘‘ภควตา อุทกสาฎิกา อนุญฺญาตา’’ติ อปฺปมาณิกาโย อุทกสาฎิกาโย ธาเรสุํ [ธาเรนฺติ (ปาจิ. ๕๓๑-๕๔๕)]ฯ ปุรโตปิ ปจฺฉโตปิ อากฑฺฒนฺตา อาหิณฺฑนฺติฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย อปฺปมาณิกาโย อุทกสาฎิกาโย ธาเรสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย อปฺปมาณิกาโย อุทกสาฎิกาโย ธาเรนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุโทฺธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย อปฺปมาณิกาโย อุทกสาฎิกาโย ธาเรสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๘๘๘. **‘‘อุทกสาฎิกํ ปน ภิกฺขุนิยา การยมานาย ปมาณิกา กาเรตพฺพาฯ ตตฺริทํ ปมาณํ – ทีฆโส จตโสฺส วิทตฺถิโย, สุคตวิทตฺถิยา; ติริยํ เทฺว วิทตฺถิโยฯ ตํ อติกฺกาเมนฺติยา เฉทนกํ ปาจิตฺติย**’’นฺติฯ

๘๘๙. **อุทกสาฏิกา** นาม ยาย นิวตฺถา [นิวตฺถาย (สฺยา.)] นหายติฯ

การยมานายาติ กโรนฺติยา วา การาเปนฺติยา วาฯ

ปมาณิกา กาเรตพฺพาฯ ตตฺริทํ ปมาณํ – ทีฆโส จตโสฺส วิทตฺถิโย, สุคตวิทตฺถิยา; ติริยํ เทฺว วิทตฺถิโยฯ ตํ อติกฺกาเมตฺวา กโรติ วา การาเปติ วา, ปโยเค ทุกฺกฏํฯ ปฏิลาเภน ฉินฺทิตฺวา ปาจิตฺติยํ เทเสตพฺพํฯ

๘๙๐. อตฺตนา วิปฺปกตํ อตฺตนา ปริโยสาเปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺส ฯ อตฺตนา วิปฺปกตํ ปเรหิ ปริโยสาเปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ ปเรหิ วิปฺปกตํ อตฺตนา ปริโยสาเปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ ปเรหิ วิปฺปกตํ ปเรหิ ปริโยสาเปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

อญฺญสฺสตฺถาย กโรติ วา การาเปติ วา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อเญฺญน กตํ ปฏิลภิตฺวา ปริภุญฺชติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๘๙๑. อนาปตฺติ ปมาณิกํ กโรติ, อูนกํ กโรติ, อเญฺญน กตํ ปมาณาติกฺกนฺตํ ปฏิลภิตฺวา ฉินฺทิตฺวา ปริภุญฺชติ, วิตานํ วา ภูมตฺถรณํ วา สาณิปาการํ วา ภิสึ วา พิโพฺพหนํ วา กโรติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ทุติยสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๓. ตติยสิกฺขาปทํ

๘๙๒. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน อญฺญตริสฺสา ภิกฺขุนิยา มหเคฺฆ จีวรทุเสฺส จีวรํ ทุกฺกฏํ โหติ ทุสฺสิพฺพิตํฯ ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี ตํ ภิกฺขุนึ เอตทโวจ – ‘‘สุนฺทรํ โข อิทํ เต, อเยฺย, จีวรทุสฺสํ; จีวรญฺจ โข ทุกฺกฏํ ทุสฺสิพฺพิต’’นฺติฯ ‘‘วิสิเพฺพมิ, อเยฺย, สิพฺพิสฺสสี’’ติ? ‘‘อามาเยฺย, สิพฺพิสฺสามี’’ติฯ อถ โข สา ภิกฺขุนี ตํ จีวรํ วิสิเพฺพตฺวา ถุลฺลนนฺทาย ภิกฺขุนิยา อทาสิฯ ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี – ‘‘สิพฺพิสฺสามิ สิพฺพิสฺสามี’’ติ เนว สิพฺพติ น สิพฺพาปนาย อุสฺสุกฺกํ กโรติฯ อถ โข สา ภิกฺขุนี ภิกฺขุนีนํ เอตมตฺถํ อาโรเจสิฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม อยฺยา ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนิยา จีวรํ วิสิพฺพาเปตฺวา เนว สิพฺพิสฺสติ น สิพฺพาปนาย อุสฺสุกฺกํ กริสฺสตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี ภิกฺขุนิยา จีวรํ วิสิพฺพาเปตฺวา เนว สิพฺพติ น สิพฺพาปนาย อุสฺสุกฺกํ กโรตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุโทฺธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี ภิกฺขุนิยา จีวรํ วิสิพฺพาเปตฺวา เนว สิพฺพิสฺสติ น สิพฺพาปนาย อุสฺสุกฺกํ กริสฺสติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๘๙๓. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี ภิกฺขุนิยา จีวรํ วิสิเพฺพตฺวา วา วิสิพฺพาเปตฺวา วา สา ปจฺฉา อนนฺตรายิกินี เนว สิเพฺพยฺย น สิพฺพาปนาย อุสฺสุกฺกํ กเรยฺย, อญฺญตฺร จตูหปญฺจาหา, ปาจิตฺติย**’’นฺติฯ

๘๙๔. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป…. ***ภิกฺขุนี***ติ…เป…. อยํ อิมสฺมึ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

ภิกฺขุนิยาติ อญฺญาย ภิกฺขุนิยาฯ

จีวรํ นาม ฉนฺนํ จีวรานํ อญฺญตรํ จีวรํฯ

วิสิเพฺพตฺวาติ สยํ วิสิเพฺพตฺวาฯ **วิสิพฺพาเปตฺวา**ติ อญฺญํ วิสิพฺพาเปตฺวาฯ

สา ปจฺฉา อนนฺตรายิกินีติ อสติ อนฺตราเยฯ

เนว สิเพฺพยฺยาติ น สยํ สิเพฺพยฺยฯ **น สิพฺพาปนาย อุสฺสุกฺกํ กเรยฺยา**ติ น อญฺญํ อาณาเปยฺยฯ

อญฺญตฺร จตูหปญฺจาหาติ ฐเปตฺวา จตูหปญฺจาหํฯ ‘‘เนว สิพฺพิสฺสามิ น สิพฺพาปนาย อุสฺสุกฺกํ กริสฺสามี’’ติ ธุรํ นิกฺขิตฺตมเตฺต อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๘๙๕. อุปสมฺปนฺนาย อุปสมฺปนฺนสญฺญา จีวรํ วิสิเพฺพตฺวา วา วิสิพฺพาเปตฺวา วา สา ปจฺฉา อนนฺตรายิกินี เนว สิพฺพติ น สิพฺพาปนาย อุสฺสุกฺกํ กโรติ, อญฺญตฺร จตูหปญฺจาหา, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อุปสมฺปนฺนาย เวมติกาจีวรํ วิสิเพฺพตฺวา วา วิสิพฺพาเปตฺวา วา สา ปจฺฉา อนนฺตรายิกินี เนว สิพฺพติ น สิพฺพาปนาย อุสฺสุกฺกํ กโรติ, อญฺญตฺร จตูหปญฺจาหา, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อุปสมฺปนฺนาย อนุปสมฺปนฺนสญฺญา จีวรํ วิสิเพฺพตฺวา วา วิสิพฺพาเปตฺวา วา สา ปจฺฉา อนนฺตรายิกินี เนว สิพฺพติ น สิพฺพาปนาย อุสฺสุกฺกํ กโรติ, อญฺญตฺร จตูหปญฺจาหา, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

อญฺญํ ปริกฺขารํ วิสิเพฺพตฺวา วา วิสิพฺพาเปตฺวา วา สา ปจฺฉา อนนฺตรายิกินี เนว สิพฺพติ น สิพฺพาปนาย อุสฺสุกฺกํ กโรติ, อญฺญตฺร จตูหปญฺจาหา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯ อนุปสมฺปนฺนาย จีวรํ วา อญฺญํ วา ปริกฺขารํ วิสิเพฺพตฺวา วา วิสิพฺพาเปตฺวา วา สา ปจฺฉา อนนฺตรายิกินี เนว สิพฺพติ น สิพฺพาปนาย อุสฺสุกฺกํ กโรติ, อญฺญตฺร จตูหปญฺจาหา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อนุปสมฺปนฺนาย อุปสมฺปนฺนสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อนุปสมฺปนฺนาย เวมติกา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อนุปสมฺปนฺนาย อนุปสมฺปนฺนสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๘๙๖. อนาปตฺติ สติ อนฺตราเย, ปริเยสิตฺวา น ลภติ, กโรนฺตี จตูหปญฺจาหํ อติกฺกาเมติ, คิลานาย, อาปทาสุ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ตติยสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๔. จตุตฺถสิกฺขาปทํ

๘๙๗. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุนิโย ภิกฺขุนีนํ หเตฺถ จีวรํ นิกฺขิปิตฺวา สนฺตรุตฺตเรน ชนปทจาริกํ ปกฺกมนฺติฯ ตานิ จีวรานิ จิรํ นิกฺขิตฺตานิ กณฺณกิตานิ โหนฺติฯ ตานิ ภิกฺขุนิโย โอตาเปนฺติฯ ภิกฺขุนิโย

ตา ภิกฺขุนิโย เอตทโวจุํ – ‘‘กสฺสิมานิ , อเยฺย, จีวรานิ กณฺณกิตานี’’ติ? อถ โข ตา ภิกฺขุนิโย ภิกฺขุนีนํ เอตมตฺถํ อาโรเจสุํฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย ภิกฺขุนีนํ หเตฺถ จีวรํ นิกฺขิปิตฺวา สนฺตรุตฺตเรน ชนปทจาริกํ ปกฺกมิสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย ภิกฺขุนีนํ หเตฺถ จีวรํ นิกฺขิปิตฺวา สนฺตรุตฺตเรน ชนปทจาริกํ ปกฺกมนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุโทฺธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย ภิกฺขุนีนํ หเตฺถ จีวรํ นิกฺขิปิตฺวา สนฺตรุตฺตเรน ชนปทจาริกํ ปกฺกมิสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๘๙๘. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี ปญฺจาหิกํ สงฺฆาฏิจารํ** [สงฺฆาฏิวารํ (สฺยา.)] **อติกฺกาเมยฺย, ปาจิตฺติย**’’นฺติฯ

๘๙๙. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… **ภิกฺขุนี**ติ…เป.… อยํ อิมสฺมิํ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

ปญฺจาหิกํ สงฺฆาฏิจารํ อติกฺกาเมยฺยาติ ปญฺจมํ ทิวสํ ปญฺจ จีวรานิ เนว นิวาเสติ น ปารุปติ น โอตาเปติ, ปญฺจมํ ทิวสํ อติกฺกาเมติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๙๐๐. ปญฺจาหาติกฺกเนฺต อติกฺกนฺตสญฺญา, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ ปญฺจาหาติกฺกเนฺต เวมติกา, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ ปญฺจาหาติกฺกเนฺต อนติกฺกนฺตสญฺญา , อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

ปญฺจาหานติกฺกเนฺต อติกฺกนฺตสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ปญฺจาหานติกฺกเนฺต เวมติกา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ปญฺจาหานติกฺกเนฺต อนติกฺกนฺตสญฺญา, อนาปตฺติฯ

๙๐๑. อนาปตฺติ ปญฺจมํ ทิวสํ ปญฺจ จีวรานิ นิวาเสติ วา ปารุปติ วา โอตาเปติ วา, คิลานาย, อาปทาสุ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

จตุตฺถสิกฺขาปทํ นิฎฺฐิตํฯ

๕. ปญฺจมสิกฺขาปทํ

๙๐๒. เตนสมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรา ภิกฺขุนี ปิณฺฑาย จริตฺวา อลฺลจีวรํ ปตฺถริตฺวา วิหารํ ปาวิสิฯ อญฺญตรา ภิกฺขุนี ตํ จีวรํ ปารุปิตฺวา คามํ ปิณฺฑาย ปาวิสิฯ สา นิกฺขมิตฺวา ภิกฺขุนิโย ปุจฺฉิ – ‘‘อปาเยฺย, มยฺหํ จีวรํ ปเสฺสยฺยาถา’’ติ? ภิกฺขุนิโย ตสฺสา ภิกฺขุนิยา เอตมตฺถํ อาโรเจสุํฯ อถ โข สา ภิกฺขุนี อุชฺฌายติ ขิยฺยติ วิปาเจติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนี มยฺหํ จีวรํ อนาปุจฺฉา ปารุปิสฺสตี’’ติ! อถ โข สา ภิกฺขุนี ภิกฺขุนีนํ เอตมตฺถํ อาโรเจสิฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนี ภิกฺขุนิยา จีวรํ อนาปุจฺฉา ปารุปิสฺสตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนี ภิกฺขุนิยา จีวรํ อนาปุจฺฉา ปารุปตีติ [ปารุปีติ (ก.)]? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุโทฺธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนี ภิกฺขุนิยา จีวรํ อนาปุจฺฉา ปารุปิสฺสติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๙๐๓. **“ยา ปน ภิกฺขุนี จีวรสงฺกมนียํ ธาเรยฺย, ปาจิตฺติย”**นฺติฯ

๙๐๔. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… **ภิกฺขุนี**ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

จีวรสงฺกมนียํ นาม อุปสมฺปนฺนาย ปญฺจนฺนํ จีวรานํ อญฺญตรํ จีวรํ ตสฺสา วา อทินฺนํ ตํ วา อนาปุจฺฉา นิวาเสติ วา ปารุปติ วา, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๙๐๕. อุปสมฺปนฺนาย อุปสมฺปนฺนสญฺญา จีวรสงฺกมนียํ ธาเรติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อุปสมฺปนฺนาย เวมติกา จีวรสงฺกมนียํ ธาเรติ , อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อุปสมฺปนฺนาย อนุปสมฺปนฺนสญฺญา จีวรสงฺกมนียํ ธาเรติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺส ฯ

อนุปสมฺปนฺนาย จีวรสงฺกมนียํ ธาเรติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อนุปสมฺปนฺนาย อุปสมฺปนฺนสญฺญา , อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อนุปสมฺปนฺนาย เวมติกา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อนุปสมฺปนฺนาย อนุปสมฺปนฺนสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๙๐๖. อนาปตฺติ สา วา เทติ, ตํ วา อาปุจฺฉา นิวาเสติ วา ปารุปติ วา, อจฺฉินฺนจีวริกาย, นฏฺฐจีวริกาย, อาปทาสุ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ปญฺจมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖. ฉฏฺฐสิกฺขาปทํ

๙๐๗. เตนสมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ถุลฺลนนฺทาย ภิกฺขุนิยา อุปฏฺฐากกุลํ ถุลฺลนนฺทํ ภิกฺขุนึ เอตทโวจ – ‘‘ภิกฺขุนิสงฺฆสฺส, อเยฺย, จีวรํ ทสฺสามา’’ติฯ ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี – ‘‘ตุเมฺห พหุกิจฺจา พหุกรณียา’’ติ อนฺตรายํ อกาสิฯ เตน โข ปน สมเยน ตสฺส กุลสฺส ฆรํ ฑยฺหติฯ เต อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม อยฺยา ถุลฺลนนฺทา อมฺหากํ เทยฺยธมฺมํ อนฺตรายํ กริสฺสติ! อุภเยนามฺห ปริพาหิรา [ปริหีนา (สี.)], โภเคหิ จ ปุเญฺญน จา’’ติฯ อโสฺสสุํ โข ภิกฺขุนิโย เตสํ มนุสฺสานํ อุชฺฌายนฺตานํ ขิยฺยนฺตานํ วิปาเจนฺตานํ ฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม อยฺยา ถุลฺลนนฺทา คณสฺส จีวรลาภํ อนฺตรายํ กริสฺสตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี คณสฺส จีวรลาภํ อนฺตรายํ อกาสีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุโทฺธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี คณสฺส จีวรลาภํ อนฺตรายํ กริสฺสติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๙๐๘. **“ยา ปน ภิกฺขุนี คณสฺส จีวรลาภํ อนฺตรายํ กเรยฺย, ปาจิตฺติย”**นฺติฯ

๙๐๙. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… **ภิกฺขุนี**ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

คโณ นาม ภิกฺขุนิสโงฺฆ วุจฺจติฯ

จีวรํ นาม ฉนฺนํ จีวรานํ อญฺญตรํ จีวรํ วิกปฺปนุปคํ ปจฺฉิมํฯ

อนฺตรายํกเรยฺยาติ ‘‘กถํ อิเม จีวรํ น [อิมํ จีวรํ (ก.)] ทเทยฺยุ’’นฺติ อนฺตรายํ กโรติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อญฺญํ ปริกฺขารํ อนฺตรายํ กโรติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ สมฺพหุลานํ ภิกฺขุนีนํ วา เอกภิกฺขุนิยา วา อนุปสมฺปนฺนาย วา จีวรํ วา อญฺญํ วา ปริกฺขารํ อนฺตรายํ กโรติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๙๑๐. อนาปตฺติ อานิสํสํ ทเสฺสตฺวา นิวาเรติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ฉฏฺฐสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๗. สตฺตมสิกฺขาปทํ

๙๑๑. เตนสมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุนิสงฺฆสฺส อกาลจีวรํ อุปฺปนฺนํ โหติฯ อถ โข ภิกฺขุนิสโงฺฆ ตํ จีวรํ ภาเชตุกาโม สนฺนิปติฯ เตน โข ปน สมเยน ถุลฺลนนฺทาย ภิกฺขุนิยา อเนฺตวาสินิโย ภิกฺขุนิโย ปกฺกนฺตา โหนฺติฯ ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี ตา ภิกฺขุนิโย เอตทโวจ – ‘‘อเยฺย, ภิกฺขุนิโย ปกฺกนฺตา, น ตาว จีวรํ ภาชียิสฺสตี’’ติฯ จีวรวิภงฺคํ ปฏิพาหิฯ ภิกฺขุนิโย น ตาว จีวรํ ภาชียิสฺสตีติ ปกฺกมิํสุ [วิปกฺกมิํสุ (สฺยา.)]ฯ ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี อเนฺตวาสินีสุ ภิกฺขุนีสุ อาคตาสุ ตํ จีวรํ ภาชาเปสิฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม อยฺยา ถุลฺลนนฺทา ธมฺมิกํ จีวรวิภงฺคํ ปฏิพาหิสฺสตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี ธมฺมิกํ จีวรวิภงฺคํ ปฏิพาหตีติ [ปฏิพาหีติ (ก.)]? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุโทฺธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี ธมฺมิกํ จีวรวิภงฺคํ ปฏิพาหิสฺสติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๙๑๒. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี ธมฺมิกํ จีวรวิภงฺคํปฏิพาเหยฺย, ปาจิตฺติย’’**นฺติฯ

๙๑๓. **ยาปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมิํ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

ธมฺมิโกนาม จีวรวิภโงฺค สมโคฺค ภิกฺขุนิสโงฺฆ สนฺนิปติตฺวา ภาเชติฯ

ปฏิพาเหยฺยาติ กถํ อิมํ จีวรํ น ภาเชยฺยาติ [จีวรํ ภาเชยฺยาติ (ก.)] ปฏิพาหติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๙๑๔. ธมฺมิเก ธมฺมิกสญฺญา ปฏิพาหติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ ธมฺมิเก เวมติกา ปฏิพาหติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ธมฺมิเก อธมฺมิกสญฺญา ปฏิพาหติ, อนาปตฺติฯ อธมฺมิเก ธมฺมิกสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อธมฺมิเก เวมติกา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อธมฺมิเก อธมฺมิกสญฺญา, อนาปตฺติฯ

๙๑๕. อนาปตฺติ อานิสํสํ ทเสฺสตฺวา ปฏิพาหติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

สตฺตมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๘. อฏฺฐมสิกฺขาปทํ

๙๑๖. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี นฏานมฺปิ นฏกานมฺปิ ลงฺฆกานมฺปิ โสกชฺฌายิกานมฺปิ [โสกสายิกานมฺปิ (สี.)] กุมฺภถูณิกานมฺปิ [กุมฺภถุณิกานมฺปิ (ก.)] สมณจีวรํ เทติ – ‘‘มยฺหํ ปริสติ [ปริสตึ (สี.)]วณฺณํ ภาสถา’’ติฯ นฏาปิ นฏกาปิ ลงฺฆกาปิ โสกชฺฌายิกาปิ กุมฺภถูณิกาปิ ถุลฺลนนฺทาย ภิกฺขุนิยา ปริสติ วณฺณํ ภาสนฺติ – ‘‘อยฺยา ถุลฺลนนฺทา พหุสฺสุตา ภาณิกาวิสารทา ปฏฺฐา ธมฺมึ กถํ กาตุํ; เทถ อยฺยาย, กโรถ อยฺยายา’’ติฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา, ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม อยฺยา ถุลฺลนนฺทา อคาริกสฺส สมณจีวรํ ทสฺสตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี อคาริกสฺส สมณจีวรํ เทตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี อคาริกสฺส สมณจีวรํ ทสฺสติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๙๑๗. **‘‘ยาปน ภิกฺขุนี อคาริกสฺส วา ปริพฺพาชกสฺส วา ปริพฺพาชิกาย วา สมณจีวรํ ทเทยฺย, ปาจิตฺติย’’**นฺติฯ

๙๑๘. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… **ภิกฺขุนี**ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อตฺเถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

อคาริโกนาม โย โกจิ อคารํ อชฺฌาวสติฯ

ปริพฺพาชโก นาม ภิกฺขุญฺจ สามเณรญฺจ ฐเปตฺวา โย โกจิ ปริพฺพาชกสมาปโนฺนฯ

ปริพฺพาชิกา นาม ภิกฺขุนิญฺจ สิกฺขมานญฺจ สามเณริญฺจ ฐเปตฺวา ยา กาจิ ปริพฺพาชิกสมาปนฺนาฯ

สมณจีวรํนาม กปฺปกตํ วุจฺจติฯ เทติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๙๑๙. อนาปตฺติ มาตาปิตูนํ เทติ, ตาวกาลิกํ เทติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

อฏฺฐมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๙. นวมสิกฺขาปทํ

๙๒๐. เตนสมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ถุลฺลนนฺทาย ภิกฺขุนิยา อุปฏฺฐากกุลํ ถุลฺลนนฺทํ ภิกฺขุนึ เอตทโวจ – ‘‘สเจ มยํ, อเยฺย, สโกฺกม, ภิกฺขุนิสงฺฆสฺส จีวรํ ทสฺสามา’’ติฯ เตน โข ปน สมเยน วสฺสํวุฏฺฐา ภิกฺขุนิโย จีวรํ ภาเชตุกามา สนฺนิปตึสุฯ ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี ตา ภิกฺขุนิโย เอตทโวจ – ‘‘อาคเมถ, อเยฺย, อตฺถิ ภิกฺขุนิสงฺฆสฺส จีวรปจฺจาสา’’ติฯ ภิกฺขุนิโย ถุลฺลนนฺทํ ภิกฺขุนึ เอตทโวจุํ – ‘‘คจฺฉาเยฺย, ตํ จีวรํ

ชานาหี''ติฯ ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี เยน ตํ กุลํ เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา เต มนุเสฺส เอตทโวจ – ''เทถาวุโส, ภิกฺขุนิสงฺฆสฺส จีวร''นฺติฯ ''น มยํ, อเยฺย, สโกฺกม ภิกฺขุนิสงฺฆสฺส จีวรํ ทาตุ''นฺติ ฯ ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี ภิกฺขุนีนํ เอตมตฺถํ อาโรเจสิฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ''กถญฺหิ นาม อยฺยา ถุลฺลนนฺทา ทุพฺพลจีวรปจฺจาสาย จีวรกาลสมยํ อติกฺกาเมสฺสตี''ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี ทุพฺพลจีวรปจฺจาสาย จีวรกาลสมยํ อติกฺกาเมตีติ [อติกฺกาเมสีติ (ก.)]? ''สจฺจํ, ภควา''ติฯ วิครหิ พุโทฺธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนีทุพฺพลจีวรปจฺจาสาย จีวรกาลสมยํ อติกฺกาเมสฺสติ ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๙๒๑. **''ยา ปน ภิกฺขุนี ทุพฺพลจีวรปจฺจาสาย จีวรกาลสมยํ อติกฺกาเมยฺย, ปาจิตฺติย''**นฺติฯ

๙๒๒. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… **ภิกฺขุนี**ติ…เป.… อยํ อิมสฺมิํ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

ทุพฺพลจีวรปจฺจาสา นาม ''สเจ มยํ สโกฺกม, ทสฺสาม กริสฺสามา''ติ วาจา ภินฺนา โหติฯ

จีวรกาลสมโย นาม อนตฺถเต กถิเน วสฺสานสฺส ปจฺฉิโม มาโส, อตฺถเต กถิเน ปญฺจ มาสาฯ

จีวรกาลสมยํ อติกฺกาเมยฺยาติ อนตฺถเต กถิเน วสฺสานสฺส ปจฺฉิมํ ทิวสํ อติกฺกาเมติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อตฺถเต กถิเน กถินุทฺธารทิวสํ อติกฺกาเมติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๙๒๓. ทุพฺพลจีวเร ทุพฺพลจีวรสญฺญา จีวรกาลสมยํ อติกฺกาเมติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ ทุพฺพลจีวเร เวมติกา จีวรกาลสมยํ อติกฺกาเมติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ทุพฺพลจีวเร อทุพฺพลจีวรสญฺญา จีวรกาลสมยํ อติกฺกาเมติ, อนาปตฺติฯ

อทุพฺพลจีวเร ทุพฺพลจีวรสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อทุพฺพลจีวเร เวมติกา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อทุพฺพลจีวเร อทุพฺพลจีวรสญฺญา, อนาปตฺติฯ

๙๒๔. อนาปตฺติ อานิสํสํ ทเสฺสตฺวา นิวาเรติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

นวมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๑๐. ทสมสิกฺขาปทํ

๙๒๕. เตนสมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน อญฺญตเรน อุปาสเกน สงฺฆํ อุทฺทิสฺส วิหาโร การาปิโต โหติฯ โส ตสฺส วิหารสฺส มเห อุภโตสงฺฆสฺส อกาลจีวรํ ทาตุกาโม โหติฯ เตน โข ปน สมเยน อุภโตสงฺฆสฺส กถินํ อตฺถตํ โหติฯ อถ โข โส อุปาสโก สงฺฆํ อุปสงฺกมิตฺวา กถินุทฺธารํ ยาจิฯ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํฯ

อถ โข ภควา เอตสฺมึ นิทาเน เอตสฺมึ ปกรเณ ธมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามนฺเตสิ – ‘‘อนุชานามิ, ภิกฺขเว, กถินํ อุทฺธริตุํฯ เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว กถินํ อุทฺธริตพฺพํฯ พฺยตฺเตน ภิกฺขุนา ปฏิพเลน สโงฺฆ ญาเปตโพฺพ –

๙๒๖. ‘‘สุณาตุ เม, ภเนฺต, สโงฺฆฯ ยทิ สงฺฆสฺส ปตฺตกลฺลํ, สโงฺฆ กถินํ อุทฺธเรยฺยฯ เอสา ญตฺติฯ

‘‘สุณาตุ เม, ภเนฺต, สโงฺฆฯ สโงฺฆ กถินํ อุทฺธรติฯ ยสฺสายสฺมโต ขมติ กถินสฺส อุทฺธาโร, โส ตุณฺหสฺส; ยสฺส นกฺขมติ, โส ภาเสยฺยฯ

‘‘อุพฺภตํ สเงฺฆน กถินํ, ขมติ สงฺฆสฺส, ตสฺมา ตุณฺหี, เอวเมตํ ธารยามี’’ติฯ

๙๒๗. อถ โข โส อุปาสโก ภิกฺขุนิสงฺฆํ อุปสงฺกมิตฺวา กถินุทฺธารํ ยาจิฯ ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี – ‘‘จีวรํ อมฺหากํ ภวิสฺสตี’’ติ กถินุทฺธารํ ปฏิพาหิฯ อถ โข โส อุปาสโก อุชฺฌายติ ขิยฺยติ วิปาเจติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย อมฺหากํ กถินุทฺธารํ น ทสฺสนฺตี’’ติ! อโสฺสสุํ โข ภิกฺขุนิโย ตสฺส อุปาสกสฺส อุชฺฌายนฺตสฺส ขิยฺยนฺตสฺส วิปาเจนฺตสฺสฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม อยฺยา ถุลฺลนนฺทา ธมฺมิกํ กถินุทฺธารํ ปฏิพาหิสฺสตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี ธมฺมิกํ กถินุทฺธารํ ปฏิพาหตีติ [ปฏิพาหีติ (ก.)]? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุโทฺธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี ธมฺมิกํ กถินุทฺธารํ ปฏิพาหิสฺสติ ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๙๒๘. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี ธมฺมิกํ กถินุทฺธารํ ปฏิพาเหยฺย, ปาจิตฺติย’’**นฺติฯ

๙๒๙. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

ธมฺมิโกนาม กถินุทฺธาโร สมโคฺค ภิกฺขุนิสโงฺฆ สนฺนิปติตฺวา อุทฺธรติฯ

ปฏิพาเหยฺยาติ ‘‘กถํ อิทํ กถินํ น อุทฺธเรยฺยา’’ติ [กถินํ อุทฺธเรยฺยาติ (ก.)]ปฏิพาหติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๙๓๐. ธมฺมิเก ธมฺมิกสญฺญา ปฏิพาหติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ ธมฺมิเก เวมติกา ปฏิพาหติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ธมฺมิเก อธมฺมิกสญฺญา ปฏิพาหติ, อนาปตฺติฯ อธมฺมิเก ธมฺมิกสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อธมฺมิเก เวมติกา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อธมฺมิเก อธมฺมิกสญฺญา, อนาปตฺติฯ

๙๓๑. อนาปตฺติ อนิสํสํ ทเสฺสตฺวา ปฏิพาหติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติ ฯ

ทสมสิกฺขาปทํ นิฎฺฐิตํฯ

นคฺควโคฺค ตติโยฯ

๔. ตุวฏฺฏวโคฺค

๑. ปฐมสิกฺขาปทํ

๙๓๒. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเม ฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุนิโย เทฺว เอกมเญฺจ ตุวเฏฺฏนฺติฯ มนุสฺสา วิหารจาริกํ อาหิณฺฑนฺตา ปสฺสิตฺวา อุชฺฌายนฺติขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย เทฺว เอกมเญฺจ ตุวเฏฺฏสฺสนฺติ, เสยฺยถาปิ คิหินิโย กามโภคินิโย’’ติ! อโสฺสสุํ โข ภิกฺขุนิโย เตสํ มนุสฺสานํ อุชฺฌายนฺตานํ ขิยฺยนฺตานํ วิปาเจนฺตานํฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป…. ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย เทฺว เอกมเญฺจ ตุวเฏฺฏสฺสนฺตี’’ติ…เป…. สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย เทฺว เอกมเญฺจ ตุวเฏฺฏนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุโทฺธ ภควา…เป…. กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย เทฺว เอกมเญฺจ ตุวเฏฺฏสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป…. เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๙๓๓. **‘‘ยาปน ภิกฺขุนิโย เทฺว เอกมเญฺจ ตุวเฏฺฏยฺยุํ, ปาจิตฺติย’’**นฺติฯ

๙๓๔. **ยาปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป…. **ภิกฺขุนิโย**ติ อุปสมฺปนฺนาโย วุจฺจนฺติฯ

เทฺว เอกมเญฺจ ตุวเฏฺฏยฺยุนฺติ เอกาย นิปนฺนาย อปรา นิปชฺชติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อุโภ วา นิปชฺชนฺติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อุฎฺฐหิตฺวา ปุนปฺปุนํ นิปชฺชนฺติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๙๓๕. อนาปตฺติ เอกาย นิปนฺนาย อปรา นิสีทติ, อุโภ วา นิสีทนฺติ, อุมฺมตฺติกานํ, อาทิกมฺมิกานนฺติฯ

ปฐมสิกฺขาปทํ นิฎฺฐิตํฯ

๒. ทุติยสิกฺขาปทํ

๙๓๖. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุนิโย เทฺว เอกตฺถรณปาวุรณา ตุวเฏฺฏนฺติฯ มนุสฺสา วิหารจาริกํ อาหิณฺฑนฺตา ปสฺสิตฺวา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย เทฺว เอกตฺถรณปาวุรณา ตุวเฏฺฏสฺสนฺติ, เสยฺยถาปิ คิหินิโย กามโภคินิโย’’ติ! อโสฺสสุํ โข ภิกฺขุนิโย เตสํ มนุสฺสานํ อุชฺฌายนฺตานํขิยฺยนฺตานํ วิปาเจนฺตานํฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโยอปฺปิจฺฉา…เป…. ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย เทฺว เอกตฺถรณปาวุรณา ตุวเฏฺฏสฺสนฺตี’’ติ…เป…. สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย เทฺว เอกตฺถรณปาวุรณา ตุวเฏฺฏนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ , ภควา’’ติฯ วิครหิ พุโทฺธ ภควา…เป…. กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย เทฺว เอกตฺถรณปาวุรณา ตุวเฏฺฏสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป…. เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๙๓๗. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนิโย เทฺว เอกตฺถรณปาวุรณา ตุวเฏฺฏยฺยุํ, ปาจิตฺติย’’**นฺติฯ

๙๓๘. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… **ภิกฺขุนิโย**ติ อุปสมฺปนฺนาโย วุจฺจนฺติฯ

เทฺว เอกตฺถรณปาวุรณา ตุวฏฺเฏยฺยุนฺติ ตเณฺณว อตฺถริตฺวา ตเณฺณว ปารุปนฺติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๙๓๙. เอกตฺถรณปาวุรเณ เอกตฺถรณปาวุรณสญฺญา ตุวเฏฺฏนฺติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ เอกตฺถรณปาวุรเณ เวมติกา ตุวเฏฺฏนฺติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ เอกตฺถรณปาวุรเณ นานตฺถรณ ปาวุรณสญฺญา ตุวเฏฺฏนฺติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

เอกตฺถรเณ นานาปาวุรเณ [นานาปาวุรณสญฺญา (ก.)], อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ นานตฺถรเณ เอกปาวุรเณ [เอกปาวุรณสญฺญา (ก.)], อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ นานตฺถรณปาวุรเณ เอกตฺถรณปาวุรณสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ นานตฺถรณปาวุรเณ เวมติกา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ นานตฺถรณ ปาวุรเณ นานตฺถรณปาวุรณสญฺญา, อนาปตฺติฯ

๙๔๐. อนาปตฺติ ววตฺถานํ ทเสฺสตฺวา นิปชฺชนฺติ, อุมฺมตฺติกานํ, อาทิกมฺมิกานนฺติฯ

ทุติยสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๓. ตติยสิกฺขาปทํ

๙๔๑. เตนสมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี พหุสฺสุตา โหติ ภาณิกา วิสารทา ปฏฺฏา ธมฺมิํ กถํ กาตุํฯ ภทฺทาปิ กาปิลานี พหุสฺสุตา โหติ ภาณิกา วิสารทา ปฏฺฏา ธมฺมิํ กถํ กาตุํ อุฬารสมฺภาวิตาฯ มนุสฺสา – ‘‘อยฺยา ภทฺทา กาปิลานี พหุสฺสุตา ภาณิกา วิสารทา ปฏฺฏา ธมฺมิํ กถํ กาตุํ อุฬารสมฺภาวิตา’’ติ ภทฺทํ กาปิลานิํ ปฐมํ ปยิรุปาสิตฺวา, ปจฺฉา ถุลฺลนนฺทํ ภิกฺขุนิํ ปยิรุปาสนฺติฯ ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี อิสฺสาปกตา – ‘‘อิมา กิร อปฺปิจฺฉา สนฺตุฏฺฐา ปวิวิตฺตา อสํสฏฺฐา ยา อิมา สญฺญตฺติพหุลา วิญฺญตฺติพหุลา วิหรนฺตี’’ติ ภทฺทาย กาปิลานิยา ปุรโต จงฺกมติปิ ติฏฺฐติปิ นิสีทติปิ เสยฺยมฺปิ กปฺเปติ อุทฺทิสติปิ อุทฺทิสาเปติปิ สชฺฌายมฺปิ กโรติฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม อยฺยา ถุลฺลนนฺทา อยฺยาย ภทฺทาย กาปิลานิยา สญฺจิจฺจ อผาสุํ กริสฺสตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี ภทฺทาย กาปิลานิยา สญฺจิจฺจ อผาสุํ กโรตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี ภทฺทาย กาปิลานิยา สญฺจิจฺจ อผาสุํ กริสฺสติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๙๔๒. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี ภิกฺขุนิยา สญฺจิจฺจ อผาสุํ กเรยฺย, ปาจิตฺติย**’’นฺติฯ

๙๔๓. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… **ภิกฺขุนี**ติ…เป.… อยํ อิมสฺมิํ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

ภิกฺขุนิยาติ อญฺญาย ภิกฺขุนิยาฯ

สญฺจิจฺจาติ ชานนฺตี สญฺชานนฺตี เจจฺจ อภิวิตริตฺวา วีติกฺกโมฯ

อผาสุํ กเรยฺยาติ – ‘‘อิมินา อิมิสฺสา อผาสุ ภวิสฺสตี’’ติ อนาปุจฺฉา ปุรโต จงฺกมติ วา ติฏฺฐติ วา นิสีทติ วา เสยฺยํ วา กเปฺปติ อุทฺทิสติ วา อุทฺทิสาเปติ วา สชฺฌายํ วา กโรติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๙๔๔. อุปสมฺปนฺนาย อุปสมฺปนฺนสญฺญา สญฺจิจฺจ อผาสุํ กโรติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อุปสมฺปนฺนาย เวมติกา สญฺจิจฺจ อผาสุํ กโรติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อุปสมฺปนฺนาย อนุปสมฺปนฺนสญฺญา สญฺจิจฺจ อผาสุํ กโรติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

อนุปสมฺปนฺนาย สญฺจิจฺจ อผาสุํ กโรติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อนุปสมฺปนฺนาย อุปสมฺปนฺนสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อนุปสมฺปนฺนาย เวมติกา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อนุปสมฺปนฺนาย อนุปสมฺปนฺนสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๙๔๕. อนาปตฺติ น อผาสุํ กตฺตุกามา อาปุจฺฉา ปุรโต จงฺกมติ วา ติฏฺฐติ วา นิสีทติ วา เสยฺยํ วา กเปฺปติ อุทฺทิสติ วา อุทฺทิสาเปติ วา สชฺฌายํ วา กโรติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ตติยสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๔. จตุตฺถสิกฺขาปทํ

๙๔๖. เตนสมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี ทุกฺขิตํ สหชีวินิํ เนว อุปเฏฺฐติ น อุปฏฺฐาปนาย อุสฺสุกฺกํ กโรติฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม อยฺยา ถุลฺลนนฺทา ทุกฺขิตํ สหชีวินิํ เนว อุปเฏฺฐสฺสติ น อุปฏฺฐาปนาย อุสฺสุกฺกํ กริสฺสตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี ทุกฺขิตํ สหชีวินิํ เนว อุปเฏฺฐติ น อุปฏฺฐาปนาย อุสฺสุกฺกํ กโรตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี ทุกฺขิตํ สหชีวินิํ เนว อุปเฏฺฐสฺสติ น อุปฏฺฐาปนาย อุสฺสุกฺกํ กริสฺสติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๙๔๗. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี ทุกฺขิตํ สหชีวินิํ เนว อุปเฏฺฐยฺย น อุปฏฺฐาปนาย อุสฺสุกฺกํ กเรยฺย, ปาจิตฺติย**’’นฺติฯ

๙๔๘. **ยาปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมิํ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

ทุกฺขิตานาม คิลานา วุจฺจติฯ

สหชีวินีนาม สทฺธิวิหารินี วุจฺจติฯ

เนว อุปเฏฺฐยฺยาติ น สยํ อุปเฏฺฐยฺยฯ

น อุปฏฺฐาปนาย อุสฺสุกฺกํ กเรยฺยาติ น อญฺญํ อาณาเปยฺย ฯ

‘‘เนว อุปเฏฺฐสฺสามิ, น อุปฏฺฐาปนาย อุสฺสุกฺกํ กริสฺสามี’’ติ ธุรํ นิกฺขิตฺตมเตฺต อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อเนฺตวาสินิํ วา อนุปสมฺปนฺนํ วา เนว อุปเฏฺฐติ, น อุปฏฺฐาปนาย อุสฺสุกฺกํ กโรติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๙๔๙. อนาปตฺติ สติ อนฺตราเย, ปริเยสิตฺวา น ลภติ, คิลานาย, อาปทาสุ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

จตุตฺถสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๕. ปญฺจมสิกฺขาปทํ

๙๕๐. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ภทฺทา กาปิลานี สาเกเต วสฺสํ อุปคตา โหติฯ สา เกนจิเทว กรณีเยน อุพฺพาฬฺหา ถุลฺลนนฺทาย ภิกฺขุนิยา สนฺติเก ทูตํ ปาเหสิ – ‘‘สเจ เม อยฺยา ถุลฺลนนฺทา อุปสฺสยํ ทเทยฺย อาคเจฺฉยฺยามหํ สาวตฺถิ’’นฺติฯ ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี เอวมาห – ‘‘อาคจฺฉตุ, ทสฺสามี’’ติฯ อถ โข ภทฺทา กาปิลานี สาเกตา สาวตฺถิํ อคมาสิฯ ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี ภทฺทาย กาปิลานิยา อุปสฺสยํ อทาสิฯ เตน โข ปน สมเยน ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี พหุสฺสุตา โหติ ภาณิกา วิสารทา ปฏฺฐา ธมฺมิํ กถํ กาตุํฯ ภทฺทาปิ กาปิลานี พหุสฺสุตา [พหุสฺสุตาเยว (ก.)]โหติ ภาณิกา วิสารทา ปฏฺฐา ธมฺมิํ กถํ กาตุํ อุฬารสมฺภาวิตาฯ มนุสฺสา – ‘‘อยฺยา ภทฺทา กาปิลานี พหุสฺสุตา ภาณิกา วิสารทา ปฏฺฐา ธมฺมิํ กถํ กาตุํ อุฬารสมฺภาวิตา’’ติ ภทฺทํ กาปิลานิํ ปฐมํ ปยิรุปาสิตฺวา ปจฺฉา ถุลฺลนนฺทํ ภิกฺขุนิํ ปยิรุปาสนฺติฯ ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี อิสฺสาปกตา – ‘‘อิมา กิรอปฺปิจฺฉา สนฺตุฏฺฐา ปวิวิตฺตา อสํสฏฺฐา ยา อิมา สญฺญตฺติพหุลา วิญฺญตฺติพหุลา วิหรนฺตี’’ติ กุปิตา อนตฺตมนา ภทฺทํ กาปิลานิํ อุปสฺสยา นิกฺกฑฺฒิฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม อยฺยา ถุลฺลนนฺทา อยฺยาย ภทฺทาย กาปิลานิยา อุปสฺสยํ ทตฺวา กุปิตา อนตฺตมนา นิกฺกฑฺฒิสฺสตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี ภทฺทาย กาปิลานิยา อุปสฺสยํ ทตฺวา กุปิตา อนตฺตมนา นิกฺกฑฺฒตีติ [นิกฺกฑฺฒีติ (ก.)]? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุโทฺธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี ภทฺทาย กาปิลานิยา อุปสฺสยํ ทตฺวา กุปิตา อนตฺตมนา นิกฺกฑฺฒิสฺสติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๙๕๑. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี ภิกฺขุนิยา อุปสฺสยํ ทตฺวา กุปิตา อนตฺตมนา นิกฺกเฑฺฒยฺย วา นิกฺกฑฺฒาเปยฺย วา, ปาจิตฺติย’’**นฺติฯ

๙๕๒. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… **ภิกฺขุนี**ติ…เป.… อยํ อิมสฺมิํ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

ภิกฺขุนิยาติ อญฺญาย ภิกฺขุนิยาฯ **อุปสฺสโย**นาม กวาฏพโทฺธ วุจฺจติฯ **ทตฺวา**ติ สยํ ทตฺวาฯ **กุปิตา อนตฺตมนา**ติ อนภิรทฺธา อาหตจิตฺตา ขิลชาตาฯ

นิกฺกเฑฺฒยฺยาติ คเพฺภ คเหตฺวา ปมุขํ นิกฺกฑฺฒติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ ปมุเข คเหตฺวา พหิ นิกฺกฑฺฒติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ เอเกน ปโยเคน พหุเกปิ ทฺวาเร อติกฺกาเมติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

นิกฺกฑฺฒาเปยฺยาติ อญฺญํ อาณาเปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺส [เอตฺถ ''อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสา''ติ สพฺพตฺถ ทิสฺสติ, ภิกฺขุวิภงฺค ปน อิทิเสสุ อาณตฺติสหคตสิกฺขาปเทสุ ''อญฺญํ อาณาเปติ อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสา''ติ อาคตตฺตา ตมนุวตฺติตฺวา วิโสธิตมิทํ]ฯ สกึ อาณตฺตา พหุเกปิ ทฺวาเร อติกฺกาเมติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๙๕๓. อุปสมฺปนฺนาย อุปสมฺปนฺนสญฺญา อุปสฺสยํ ทตฺวา กุปิตา อนตฺตมนา นิกฺกฑฺฒติ วา นิกฺกฑฺฒาเปติ วา, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อุปสมฺปนฺนาย เวมติกา อุปสฺสยํ ทตฺวา กุปิตา อนตฺตมนา นิกฺกฑฺฒติ วานิกฺกฑฺฒาเปติ วา, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อุปสมฺปนฺนาย อนุปสมฺปนฺนสญฺญา อุปสฺสยํ ทตฺวา กุปิตา อนตฺตมนา นิกฺกฑฺฒติ วา นิกฺกฑฺฒาเปติ วา, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

ตสฺสา ปริกฺขารํ นิกฺกฑฺฒติ วา นิกฺกฑฺฒาเปติ วา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อกวาฏพทฺธา นิกฺกฑฺฒติ วา นิกฺกฑฺฒาเปติ วา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ตสฺสา ปริกฺขารํ นิกฺกฑฺฒติ วา นิกฺกฑฺฒาเปติ วา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อนุปสมฺปนฺนํ กวาฏพทฺธา วา อกวาฏพทฺธา วา นิกฺกฑฺฒติ วา นิกฺกฑฺฒาเปติ วา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ตสฺสา ปริกฺขารํ นิกฺกฑฺฒติ วา นิกฺกฑฺฒาเปติ วา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อนุปสมฺปนฺนาย อุปสมฺปนฺนสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อนุปสมฺปนฺนาย เวมติกา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อนุปสมฺปนฺนาย อนุปสมฺปนฺนสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๙๕๔. อนาปตฺติ อลชฺชินึ นิกฺกฑฺฒติ วา นิกฺกฑฺฒาเปติ วา, ตสฺสา ปริกฺขารํ นิกฺกฑฺฒติ วา นิกฺกฑฺฒาเปติ วา, อุมฺมตฺติกํ นิกฺกฑฺฒติ วา นิกฺกฑฺฒาเปติ วา, ตสฺสา ปริกฺขารํ นิกฺกฑฺฒติ วา นิกฺกฑฺฒาเปติ วา, ภณฺฑนการิกํ กลหการิกํ วิวาทการิกํ ภสฺสการิกํ สงฺเฆ อธิกรณการิกํ นิกฺกฑฺฒติ วา นิกฺกฑฺฒาเปติ วา, ตสฺสา ปริกฺขารํ นิกฺกฑฺฒติ วา นิกฺกฑฺฒาเปติ วา, อเนฺตวาสินึ วา สทฺธิวิหารินึ วา น สมฺมา วตฺตนฺตึ นิกฺกฑฺฒติ วา นิกฺกฑฺฒาเปติ วา, ตสฺสา ปริกฺขารํ นิกฺกฑฺฒติ วา นิกฺกฑฺฒาเปติ วา, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ปญฺจมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖. ฉฏฺฐสิกฺขาปทํ

๙๕๕. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน จณฺฑกาฬี ภิกฺขุนี สํสฏฺฐา วิหรติ คหปตินาปิ คหปติปุเตฺตนปิฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ''กถญฺหิ นาม อยฺยา จณฺฑกาฬี สํสฏฺฐา วิหริสฺสติ คหปตินาปิ คหปติปุเตฺตนปี''ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, จณฺฑกาฬี ภิกฺขุนี สํสฏฺฐา วิหรติ คหปตินาปิ คหปติปุเตฺตนปีติ ? ''สจฺจํ, ภควา''ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว , จณฺฑกาฬี ภิกฺขุนี สํสฏฺฐา วิหริสฺสติ คหปตินาปิ คหปติปุเตฺตนปิ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๙๕๖. “ยาปน ภิกฺขุนี สํสฏฺฐา วิหเรยฺย คหปตินา วา คหปติปุเตฺตน วา สา ภิกฺขุนี ภิกฺขุนีหิ เอวมสฺส วจนียา – ‘มาเยฺย, สํสฏฺฐา วิหริ คหปตินาปิ คหปติปุเตฺตนปิฯ วิวิจฺจาเยฺย; วิเวกเญฺญว ภคินิยา สโงฺฆ วเณฺณตี’ติฯ เอวญฺจ [เอวญฺจ ปน (ก.)] **สา ภิกฺขุนี ภิกฺขุนีหิ วุจฺจมานา ตเถว ปคฺคเณฺหยฺย, สา ภิกฺขุนี ภิกฺขุนีหิ ยาวตติยํ สมนุภาสิตพฺพา ตสฺส ปฏินิสฺสคฺคายฯ ยาวตติยเญฺจ สมนุภาสียมานา ตํ ปฏินิสฺสเชฺชยฺย, อิเจฺจตํ กุสลํ; โน เจ ปฏินิสฺสเชฺชยฺย, ปาจิตฺติย**”นฺติฯ

๙๕๗. ยา ปนาติ ยา ยาทิสา…เป.… **ภิกฺขุนี**ติ…เป.… อยํ อิมสฺมิํ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

สํสฏฺฐานาม อนนุโลมิเกน กายิกวาจสิเกน สํสฏฺฐาฯ

คหปติ นาม โย โกจิ อคารํ อชฺฌาวสติฯ

คหปติปุโตฺต นาม เย เกจิ [โย โกจิ (ก.)]ปุตฺตภาตโรฯ

สา ภิกฺขุนีติ ยา สา สํสฏฺฐา ภิกฺขุนีฯ

ภิกฺขุนีหีติ อญฺญาหิ ภิกฺขุนีหิฯ ยา ปสฺสนฺติ ยา สุณนฺติ ตาหิ วตฺตพฺพา – ‘‘มาเยฺย, สํสฏฺฐา วิหริ คหปตินาปิ คหปติปุเตฺตนปิฯ วิวิจฺจาเยฺย; วิเวกเญฺญว ภคินิยา สโงฺฆ วเณฺณตี’’ติฯ ทุติยมฺปิ วตฺตพฺพาฯ ตติยมฺปิ วตฺตพฺพาฯ สเจ ปฏินิสฺสชฺชติ, อิเจฺจตํ กุสลํ; โน เจ ปฏินิสฺสชฺชติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ สุตฺวา น วทนฺติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ สา ภิกฺขุนี สงฺฆมชฺฌมฺปิ อากฑฺฒิตฺวา วตฺตพฺพา – ‘‘มาเยฺย , สํสฏฺฐา วิหริ คหปตินาปิ คหปติปุเตฺตนปิฯ วิวิจฺจาเยฺย; วิเวกเญฺญวภคินิยา สโงฺฆ วเณฺณตี’’ติฯ ทุติยมฺปิ วตฺตพฺพาฯ ตติยมฺปิ วตฺตพฺพาฯ สเจ ปฏินิสฺสชฺชติ, อิเจฺจตํ กุสลํ; โน เจ ปฏินิสฺสชฺชติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ สา ภิกฺขุนี สมนุภาสิตพฺพาฯ เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, สมนุภาสิตพฺพาฯ พฺยตฺตาย ภิกฺขุนิยา ปฏิพลาย สโงฺฆ ญาเปตโพฺพ –

๙๕๘. ‘‘สุณาตุ เม, อเยฺย, สโงฺฆฯ อยํ อิตฺถนฺนามา ภิกฺขุนี สํสฏฺฐา วิหรติ คหปตินาปิ คหปติปุเตฺตนปิฯ สา ตํ วตฺถุํ น ปฏินิสฺสชฺชติฯ ยทิ สงฺฆสฺส ปตฺตกลฺลํ, สโงฺฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุนิํ สมนุภาเสยฺย ตสฺส วตฺถุสฺส ปฏินิสฺสคฺคายฯ เอสา ญตฺติฯ

‘‘สุณาตุ เม, อเยฺย, สโงฺฆฯ อยํ อิตฺถนฺนามา ภิกฺขุนี สํสฏฺฐา วิหรติ คหปตินาปิ คหปติปุเตฺตนปิฯ สา ตํ วตฺถุํ น ปฏินิสฺสชฺชติฯ สโงฺฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุนิํ สมนุภาสติ ตสฺส วตฺถุสฺส ปฏินิสฺสคฺคายฯ ยสฺสา อยฺยาย ขมติ อิตฺถนฺนามาย ภิกฺขุนิยา สมนุภาสนา ตสฺส วตฺถุสฺส ปฏินิสฺสคฺคาย, สา ตุณฺหสฺส; ยสฺสา นกฺขมติ, สา ภาเสยฺยฯ

‘‘ทุติยมฺปิ เอตมตฺถํ วทามิ…เป.… ตติยมฺปิ เอตมตฺถํ วทามิ…เป.…ฯ

‘‘สมนุภฏฺฐา สเงฺฆน อิตฺถนฺนามา ภิกฺขุนี ตสฺส วตฺถุสฺส ปฏินิสฺสคฺคาย; ขมติ สงฺฆสฺส, ตสฺมา ตุณฺหี, เอวเมตํ ธารยามี’’ติฯ

ญตฺติยา ทุกฺกฏํฯ ทฺวีหิ กมฺมวาจาหิ ทุกฺกฏาฯ กมฺมวาจาปริโยสาเน อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๙๕๙. ธมฺมกมฺเม ธมฺมกมฺมสญฺญา น ปฏินิสฺสชฺชติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ ธมฺมกมฺเม เวมติกา น ปฏินิสฺสชฺชติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ ธมฺมกมฺเม อธมฺมกมฺมสญฺญา น ปฏินิสฺสชฺชติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

อธมฺมกมฺเม ธมฺมกมฺมสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อธมฺมกมฺเม เวมติกา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อธมฺมกมฺเม อธมฺมกมฺมสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๙๖๐. อนาปตฺติ อสมนุภาสนฺติยา, ปฏินิสฺสชฺชนฺติยา, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ฉฏฺฐสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๗. สตฺตมสิกฺขาปทํ

๙๖๑. เตนสมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุนิโย อโนฺตรเฏฺฐ สาสงฺกสมฺมเต สปฺปฏิภเย อสตฺถิกา จาริกํ จรนฺติฯ ธุตฺตา ทูเสนฺติฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย อโนฺตรเฏฺฐ สาสงฺกสมฺมเต สปฺปฏิภเย อสตฺถิกา จาริกํ จริสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อโนฺตรเฏฺฐ สาสงฺกสมฺมเต สปฺปฏิภเย อสตฺถิกา จาริกํ จรนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อโนฺตรเฏฺฐ สาสงฺกสมฺมเต สปฺปฏิภเย อสตฺถิกา จาริกํ จริสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๙๖๒. ‘‘**ยา ปน ภิกฺขุนี อโนฺตรเฏฺฐ สาสงฺกสมฺมเต สปฺปฏิภเย อสตฺถิกา จาริกํ จเรยฺย, ปาจิตฺติย**’’นฺติฯ

๙๖๓. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมิํ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

อโนฺตรเฏฺฐติ ยสฺส วิชิเต วิหรติ, ตสฺส รเฏฺฐฯ

สาสงฺกนฺนาม ตสฺมิํ มเคฺค โจรานํ นิวิโฏฺฐกาโส ทิสฺสติ, ภุโตฺตกาโส ทิสฺสติ, ฐิโตกาโส ทิสฺสติ, นิสิโนฺนกาโส ทิสฺสติ, นิปโนฺนกาโส ทิสฺสติฯ

สปฺปฏิภยํนาม ตสฺมิํ มเคฺค โจเรหิ มนุสฺสา หตา ทิสฺสนฺติ, วิลุตฺตา ทิสฺสนฺติ, อาโกฏิตา ทิสฺสนฺติฯ

อสตฺถิกานาม วินา สเตฺถนฯ

จาริกํ จเรยฺยาติ กุกฺกุฏสมฺปาเต คาเม คามนฺตเร คามนฺตเร อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อคามเก อรเญฺญ อทฺธโยชเน อทฺธโยชเน อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๙๖๔. อนาปตฺติ สเตฺถน สห คจฺฉติ, เขเม อปฺปฏิภเย คจฺฉติ, อาปทาสุ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

สตฺตมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๘. อฏฺฐมสิกฺขาปทํ

๙๖๕. เตนสมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุนิโย ติโรรฏฺฐ สาสงฺกสมฺมเต สปฺปฏิภเย อสตฺถิกา จาริกํ จรนฺติฯ ธุตฺตา ทูเสนฺติฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย ติโรรฏฺฐ สาสงฺกสมฺมเต สปฺปฏิภเย อสตฺถิกา จาริกํ จริสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย ติโรรฏฺฐ สาสงฺกสมฺมเต สปฺปฏิภเย อสตฺถิกา จาริกํ จรนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย ติโรรฏฺฐ สาสงฺกสมฺมเต สปฺปฏิภเย อสตฺถิกา จาริกํ จริสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๙๖๖. ‘‘**ยา ปน ภิกฺขุนี ติโรรฏฺฐ สาสงฺกสมฺมเต สปฺปฏิภเย อสตฺถิกา จาริกํ จเรยฺย, ปาจตฺติย**’’นฺติฯ

๙๖๗. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… **ภิกฺขุนี**ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อตฺเถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

ติโรรฏฺฐติ ยสฺส วิชิเต วิหรติ, ตํ ฐเปตฺวา อญฺญสฺส รฏฺฐฯ

สาสงฺกนฺนาม ตสฺมึ มเคฺค โจรานํ นิวิฏฺโฐกาโส ทิสฺสติ, ภุตฺโตกาโส ทิสฺสติ, ฐิโตกาโส ทิสฺสติ, นิสิโนฺนกาโส ทิสฺสติ, นิปโนฺนกาโส ทิสฺสติฯ

สปฺปฏิภยํนาม ตสฺมึ มเคฺค โจเรหิ มนุสฺสา หตา ทิสฺสนฺติ, วิลุตฺตา ทิสฺสนฺติ, อาโกฏิตา ทิสฺสนฺติฯ

อสตฺถิกานาม วินา สเตฺถนฯ

จาริกํ จเรยฺยาติ กุกฺกุฏสมฺปาเต คาเม คามนฺตเร คามนฺตเร, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อคามเก อรเญฺญ อทฺธโยชเน อทฺธโยชเน อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๙๖๘. อนาปตฺติ สเตฺถน สห คจฺฉติ, เขเม อปฺปฏิภเย คจฺฉติ , อาปทาสุ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

อฏฺฐมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๙. นวมสิกฺขาปทํ

๙๖๙. เตนสมเยน พุโทฺธ ภควา ราชคเห วิหรติ เวฬุวเน กลนฺทกนิวาเปฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุนิโย อโนฺตวสฺสํ จาริกํ จรนฺติฯ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย อโนฺตวสฺสํ จาริกํ จริสฺสนฺติ หริตานิ ติณานิ จ สมฺมทฺทนฺตา, เอกินฺทฺริยํ ชีวํ วิเหเฐนฺตา, พหู ขุทฺทเก ปาเณ สงฺฆาตํ อาปาเทนฺตา’’ติ! อโสฺสสุํ โข ภิกฺขุนิโย เตสํ มนุสฺสานํ อุชฺฌายนฺตานํ ขิยฺยนฺตานํ วิปาเจนฺตานํฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย อโนฺตวสฺสํ จาริกํ จริสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อโนฺตวสฺสํ จาริกํ จรนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุโทฺธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อโนฺตวสฺสํ จาริกํ จริสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๙๗๐. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี อโนฺตวสฺสํ จาริกํ จเรยฺย, ปาจิตฺติย’’**นฺติฯ

๙๗๑. **ยาปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… **ภิกฺขุนี**ติ…เป.… อยํ อิมสฺมิํ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

อโนฺตวสฺสนฺติ ปุริมํ วา เตมาสํ ปจฺฉิมํ วา เตมาสํ อวสิตฺวาฯ

จาริกํ จเรยฺยาติ กุกฺกุฎสมฺปาเต คาเม คามนฺตเร คามนฺตเร อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อคามเก อรเญฺญ อทฺธโยชเน อทฺธโยชเน อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๙๗๒. อนาปตฺติ สตฺตาหกรณีเยน คจฺฉติ, เกนจิ อุพฺพาฬฺหา คจฺฉติ, อาปทาสุ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

นวมสิกฺขาปทํ นิฎฺฐิตํฯ

๑๐. ทสมสิกฺขาปทํ

๙๗๓. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา ราชคเห วิหรติ เวฬุวเน กลนฺทกนิวาเปฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุนิโย ตเตฺถว ราชคเหวสฺสํ วสนฺติ, ตตฺถ เหมนฺตํ, ตตฺถ คิมฺหํฯ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘อาหุนฺทริกา ภิกฺขุนีนํ ทิสา อนฺธการา, น อิมาสํ ทิสา ปกฺขายนฺตี’’ติฯ อโสฺสสุํ โข ภิกฺขุนิโย เตสํ มนุสฺสานํ อุชฺฌายนฺตานํ ขิยฺยนฺตานํ วิปาเจนฺตานํฯ อถ โข ตา ภิกฺขุนิโย ภิกฺขูนํ เอตมตฺถํ อาโรเจสุํฯ ภิกฺขู ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํฯ อถ โข ภควา เอตสฺมิํ นิทาเน เอตสฺมิํ ปกรเณ ธมฺมิํ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามเนฺตสิ – ‘‘เตน หิ, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนีนํ สิกฺขาปทํ ปญฺญเปสฺสามิ ทส อตฺถวเส ปฎิจฺจ – สงฺฆสุฎฺฐุตาย…เป.… สทฺธมฺมฎฺฐิติยา วินยานุคฺคหายฯ เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๙๗๔. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี วสฺสํวุฎฺฐา จาริกํ น ปกฺกเมยฺย อนฺตมโส ฉปฺปญฺจโยชนานิปิ, ปาจิตฺติย’’**นฺติฯ

๙๗๕. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… **ภิกฺขุนี**ติ…เป.… อยํ อิมสฺมิํ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

วสฺสํวุฏฺฐานาม ปุริมํ วา เตมาสํ ปจฺฉิมํ วา เตมาสํ วุฏฺฐาฯ

‘‘จาริกํ น ปกฺกมิสฺสามิ อนฺตมโส ฉปฺปญฺจโยชนานิปี’’ติ ธุรํ นิกฺขิตฺตมตฺเต อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๙๗๖. อนาปตฺติ สติ อนฺตราเย, ปริเยสิตฺวา ทุติยิกํ ภิกฺขุนึ น ลภติ, คิลานาย, อาปทาสุ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ทสมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

ตุวฏฺฏวคฺโค จตุตฺโถฯ

๕. จิตฺตาคารวคฺโค

๑. ปฐมสิกฺขาปทํ

๙๗๗. เตนสมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน รโญฺญ ปเสนทิสฺส โกสลสฺส อุยฺยาเน จิตฺตาคาเร ปฏิภานจิตฺตํ กตํ โหติฯ พหู มนุสฺสา จิตฺตาคารํ ทสฺสนาย คจฺฉนฺติฯ ฉพฺพคฺคิยาปิ ภิกฺขุนิโย จิตฺตาคารํ ทสฺสนาย อคมํสุฯ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย จิตฺตาคารํ ทสฺสนาย คจฺฉิสฺสนฺติ, เสยฺยถาปิ คิหินิโย กามโภคินิโย’’ติ! อโสฺสสุํ โข ภิกฺขุนิโย เตสํ มนุสฺสานํ อุชฺฌายนฺตานํ ขิยฺยนฺตานํ วิปาเจนฺตานํฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย จิตฺตาคารํ ทสฺสนาย คจฺฉิสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย จิตฺตาคารํ ทสฺสนาย คจฺฉนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย จิตฺตาคารํ ทสฺสนาย คจฺฉิสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๙๗๘. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี ราชาคารํ วา จิตฺตาคารํ วา อารามํ วา อุยฺยานํ วา โปกฺขรณึ วา ทสฺสนาย คจฺเฉยฺย, ปาจิตฺติย’’**นฺติฯ

๙๗๙. **ยาปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… **ภิกฺขุนี**ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อตฺเถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

ราชาคารํนาม ยตฺถ กตฺถจิ รโญฺญ กีฬิตุํ รมิตุํ กตํ โหติฯ

จิตฺตาคารํนาม ยตฺถ กตฺถจิ มนุสฺสานํ กีฬิตุํ รมิตุํ กตํ โหติฯ

อาราโมนาม ยตฺถ กตฺถจิ มนุสฺสานํ กีฬิตุํ รมิตุํ กโต โหติฯ

อุยฺยานํนาม ยตฺถ กตฺถจิ มนุสฺสานํ กีฬิตุํ รมิตุํ กตํ โหติฯ

โปกฺขรณีนาม ยตฺถ กตฺถจิ มนุสฺสานํ กีฬิตุํ รมิตุํ กตา โหติฯ

๙๘๐. ทสฺสนาย คจฺฉติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ยตฺถ ฐิตา ปสฺสติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ ทสฺสนูปจารํ วิชหิตฺวา ปุนปฺปุนํ ปสฺสติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ เอกเมกํ ทสฺสนาย คจฺฉติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ยตฺถ ฐิตา ปสฺสติ, อาปตฺติ ปจิตฺติยสฺสฯ ทสฺสนูปจารํ วิชหิตฺวา ปุนปฺปุนํ ปสฺสติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๙๘๑. อนาปตฺติ อาราเม ฐิตา ปสฺสติ, คจฺฉนฺตี วา อาคจฺฉนฺตี วา ปสฺสติ, สติ กรณีเย คนฺตฺวา ปสฺสติ, อาปทาสุ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ปฐมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๒. ทุติยสิกฺขาปทํ

๙๘๒. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุนิโย อาสนฺทิมฺปิ ปลฺลงฺกมฺปิ ปริภุญฺชนฺติฯ มนุสฺสา วิหารจาริกํ อาหิณฺฑนฺตา ปสฺสิตฺวา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย อาสนฺทิมฺปิ ปลฺลงฺกมฺปิ ปริภุญฺชิสฺสนฺติ, เสยฺยถาปิ คิหินิโย กามโภคินิโย’’ติ! อโสฺสสุํ โข ภิกฺขุนิโย เตสํ มนุสฺสานํ อุชฺฌายนฺตานํ ขิยฺยนฺตานํ วิปาเจนฺตานํ ฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย อาสนฺทิมฺปิ ปลฺลงฺกมฺปิ ปริภุญฺชิสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อาสนฺทิมฺปิ ปลฺลงฺกมฺปิ ปริภุญฺชนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อาสนฺทิมฺปิ ปลฺลงฺกมฺปิ ปริภุญฺชิสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๙๘๓. ‘‘**ยา ปน ภิกฺขุนี อาสนฺทึ วา ปลฺลงฺกํ วา ปริภุเญฺชยฺย, ปาจิตฺติย**’’นฺติฯ

๙๘๔. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

อาสนฺทีนาม อติกฺกนฺตปฺปมาณา วุจฺจติฯ

ปลฺลโงฺกนาม อาหริเมหิ [‘‘อสํหาริเมหิ’’ อิติ กงฺขาวิตรณิยา สเมติ] วาเฬหิ กโต โหติฯ

ปริภุเญฺชยฺยาติ ตสฺมึ อภินิสีทติ วา อภินิปชฺชติ วา, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๙๘๕. อนาปตฺติ อาสนฺทิยา ปาเท ฉินฺทิตฺวา ปริภุญฺชติ, ปลฺลงฺกสฺส วาเฬ ภินฺทิตฺวา ปริภุญฺชติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ทุติยสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๓. ตติยสิกฺขาปทํ

๙๘๖. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย สุตฺตํ กนฺตนฺติฯ มนุสฺสาวิหารจาริกํ อาหิณฺฑนฺตา ปสฺสิตฺวา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย สุตฺตํ กนฺติสฺสนฺติ, เสยฺยถาปิ คิหินิโย กามโภคินิโย’’ติ! อโสสสุํ โข ภิกฺขุนิโย เตสํ มนุสฺสานํ อุชฺฌายนฺตานํ ขิยฺยนฺตานํ วิปาเจนฺตานํฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา …เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย สุตฺตํ กนฺติสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย สุตฺตํ กนฺตนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย สุตฺตํ กนฺติสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วาปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๙๘๗. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี สุตฺตํ กเนฺตยฺย, ปาจิตฺติย’’**นฺติฯ

๙๘๘. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

สุตฺตํ นาม ฉ สุตฺตานิ – โขมํ, กปฺปาสิกํ, โกเสยฺยํ, กมฺพลํ, สาณํ, ภงฺคํฯ

กเนฺตยฺยาติ สยํ กนฺตติ, ปโยเค ทุกฺกฏํฯ อุชฺชวุชฺชเว อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๙๘๙. อนาปตฺติ กนฺติตสุตฺตํ กนฺตติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ตติยสิกฺขาปทํ นิฎฺฐิตํฯ

๔. จตุตฺถสิกฺขาปทํ

๙๙๐. เตนสมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุนิโย คิหิเวยฺยาวจฺจํ กโรนฺติฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย คิหิเวยฺยาวจฺจํ กริสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย คิหิเวยฺยาวจฺจํ กโรนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย คิหิเวยฺยาวจฺจํ กริสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วาปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๙๙๑. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี คิหิเวยฺยาวจฺจํ กเรยฺย, ปาจิตฺติย’’**นฺติฯ

๙๙๒. **ยาปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

คิหิเวยฺยาวจฺจํ นาม อคาริกสฺส ยาคุํ วา ภตฺตํ วา ขาทนียํวา ปจติ, สาฎกํ วา เวฐนํ วา โธวติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๙๙๓. อนาปตฺติ ยาคุปาเน, สงฺฆภเตฺต, เจติยปูชาย, อตฺตโน เวยฺยาวจฺจกรสฺส ยาคุํ วา ภตฺตํ วา ขาทนียํ วา ปจติ, สาฎกํ วา เวฐนํ วา โธวติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

๕. ปญฺจมสิกฺขาปทํ

๙๙๔. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรา ภิกฺขุนี ถุลฺลนนฺทํ ภิกฺขุนึ อุปสงฺกมิตฺวา เอตทโวจ – ‘‘เอหาเยฺย, อิมํ อธิกรณํ วูปสเมหี’’ติฯ ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี ‘สาธู’ติ ปฏิสฺสุณิตฺวา เนว วูปสเมติ น วูปสมาย อุสฺสุกฺกํ กโรติฯ อถ โข สา ภิกฺขุนี ภิกฺขุนีนํ เอตมตฺถํ อาโรเจสิฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป…. ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม อยฺยา ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนิยา – ‘เอหาเยฺย’, อิมํ อธิกรณํ วูปสเมหี’ติ วุจฺจมานา – ‘สาธู’ติ ปฏิสฺสุณิตฺวา, เนว วูปสเมสฺสติ น วูปสมาย อุสฺสุกฺกํ กริสฺสตี’’ติ…เป…. สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี ภิกฺขุนิยา – ‘‘เอหาเยฺย, อิมํ อธิกรณํ วูปสเมหี’’ติ วุจฺจมานา – ‘‘สาธู’’ติ ปฏิสฺสุณิตฺวา, เนววูปสเมติ น วูปสมาย อุสฺสุกฺกํ กโรตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป…. กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี ภิกฺขุนิยา – ‘‘เอหาเยฺย, อิมํ อธิกรณํ วูปสเมหี’’ติ วุจฺจมานา – ‘‘สาธู’’ติ ปฏิสฺสุณิตฺวา, เนว วูปสเมสฺสติ น วูปสมาย อุสฺสุกฺกํ กริสฺสติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป…. เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๙๙๕. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี ภิกฺขุนิยา – ‘เอหาเยฺย, อิมํ อธิกรณํ วูปสเมหี’ติ วุจฺจมานา– ‘สาธู’ติ ปฏิสฺสุณิตฺวา สา ปจฺฉา อนนฺตรายิกินี เนว วูปสเมยฺย น วูปสมาย อุสฺสุกฺกํ กเรยฺย, ปาจิตฺติย’’**นฺติฯ

๙๙๖. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป…. ***ภิกฺขุนี***ติ…เป…. อยํ อิมสฺมึ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

ภิกฺขุนิยาติ อญฺญาย ภิกฺขุนิยาฯ

อธิกรณํนาม จตฺตาริ อธิกรณานิ – วิวาทาธิกรณํ, อนุวาทาธิกรณํ, อาปตฺตาธิกรณํ, กิจฺจาธิกรณํฯ

เอหาเยฺย อิมํ อธิกรณํ วูปสเมหีติ เอหาเยฺย อิมํ อธิกรณํ วินิเจฺฉหิฯ

สา ปจฺฉา อนนฺตรายิกินีติ อสติ อนฺตราเยฯ

เนว วูปสเมยฺยาติ น สยํ วูปสเมยฺยฯ

น วูปสมาย อุสฺสุกฺกํ กเรยฺยาติ น อญฺญํ อาณาเปยฺยฯ ‘‘เนว วูปสเมสฺสามิ น วูปสมาย อุสฺสุกฺกํ กริสฺสามี’’ติ ธุรํ นิกฺขิตฺตมเตฺต, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๙๙๗. อุปสมฺปนฺนาย อุปสมฺปนฺนสญฺญา อธิกรณํ เนว วูปสเมติ น วูปสมาย อุสฺสุกฺกํ กโรติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อุปสมฺปนฺนาย เวมติกา อธิกรณํ เนว วูปสเมติ, น วูปสมาย อุสฺสุกฺกํ ก

โรติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อุปสมฺปนฺนาย อนุปสมฺปนฺนสญฺญา อธิกรณํ เนว วูปสเมติ, น วูปสมาย อุสฺสุกฺกํ กโรติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

อนุปสมฺปนฺนาย อธิกรณํ เนว วูปสเมติ, น วูปสมาย อุสฺสุกฺกํ กโรติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อนุปสมฺปนฺนาย อุปสมฺปนฺนสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อนุปสมฺปนฺนาย เวมติกา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อนุปสมฺปนฺนาย อนุปสมฺปนฺนสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๙๙๘. อนาปตฺติ สติ อนฺตราเย, ปริเยสิตฺวา น ลภติ, คิลานาย, อาปทาสุ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ปญฺจมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖. ฉฏฺฐสิกฺขาปทํ

๙๙๙. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี นฏานมฺปิ นฏกานมฺปิ ลงฺฆกานมฺปิ โสกชฺฌายิกานมฺปิ กุมฺภถูณิกานมฺปิ สหตฺถา ขาทนียํ โภชนียํ เทติ – ‘‘มยฺหํ ปริสติ วณฺณํ ภาสถา’’ติฯ นฏาปิ นฏกาปิ ลงฺฆกาปิ โสกชฺฌายิกาปิ กุมฺภถูณิกาปิ ถุลฺลนนฺทาย ภิกฺขุนิยา ปริสติ วณฺณํ ภาสนฺติ – ‘‘อยฺยา ถุลฺลนนฺทา พหุสฺสุตา ภาณิกา วิสารทา ปฏฺฐา ธมฺมึ กถํ กาตุํ; เทถ อยฺยาย, กโรถ อยฺยายา’’ติฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – กถญฺหิ นาม อยฺยา ถุลฺลนนฺทา อคาริกสฺส สหตฺถา ขาทนียํ โภชนียํ ทสฺสตีติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี อคาริกสฺส สหตฺถา ขาทนียํ โภชนียํ เทตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี อคาริกสฺส สหตฺถา ขาทนียํ โภชนียํ ทสฺสติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๐๐๐. ‘‘**ยา ปน ภิกฺขุนี อคาริกสฺส วา ปริพฺพาชกสฺส วา ปริพฺพาชิกาย วา สหตฺถา ขาทนียํ วา โภชนียํ วา ทเทยฺย, ปาจิตฺติย**’’นฺติฯ

๑๐๐๑. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… **ภิกฺขุนี**ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

อคาริโกนาม โย โกจิ อคารํ อชฺฌาวสติฯ

ปริพฺพาชโก นาม ภิกฺขุญฺจ สามเณรญฺจ ฐเปตฺวา โย โกจิ ปริพฺพาชกสมาปนฺโนฯ

ปริพฺพาชิกา นาม ภิกฺขุนิญฺจ สิกฺขมานญฺจ สามเณริญฺจ ฐเปตฺวา ยา กาจิ ปริพฺพาชิกสมาปนฺนาฯ

ขาทนียํนาม ปญฺจ โภชนานิ – อุทกทนฺตโปนํ ฐเปตฺวา อวเสสํ ขาทนียํ นามฯ

โภชนียํนาม ปญฺจ โภชนานิ – โอทโน, กุมฺมาโส, สตฺตุ, มจฺฉ, มํสํฯ

ทเทยฺยาติ กาเยน วา กายปฏิพเทฺธน วา นิสฺสคฺคิเยน วาเทติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อุทกทนฺตโปนํ เทติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๑๐๐๒. อนาปตฺติ ทาเปติ น เทติ, อุปนิกฺขิปิตฺวา เทติ, พาหิราเลปํ เทติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ฉฏฺฐสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๗. สตฺตมสิกฺขาปทํ

๑๐๐๓. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี อาวสถจีวรํ อนิสฺสชฺชิตฺวา ปริภุญฺชติฯ อญฺญา อุตุนิโย ภิกฺขุนิโย น ลภนฺติฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม อยฺยา ถุลฺลนนฺทา อาวสถจีวรํ อนิสฺสชฺชิตฺวา ปริภุญฺชิสฺสตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี อาวสถจีวรํ อนิสฺสชฺชิตฺวา ปริภุญฺชตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี อาวสถจีวรํ อนิสฺสชฺชิตฺวา ปริภุญฺชิสฺสติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๐๐๔. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี อาวสถจีวรํ อนิสฺสชฺชิตฺวา ปริภุเญฺชยฺย, ปาจิตฺติย**’’นฺติฯ

๑๐๐๕. **ยาปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… **ภิกฺขุนี**ติ…เป.… อยํ อิมสฺมิํ อตฺเถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

อาวสถจีวรํนาม ‘‘อุตุนิโย ภิกฺขุนิโย ปริภุญฺชนฺตู’’ติ ทินฺนํ โหติฯ

อนิสฺสชฺชิตฺวา ปริภุเญฺชยฺยาติ เทฺวติโสฺส รตฺติโย ปริภุญฺชิตฺวา จตุตฺถทิวเส โธวิตฺวา ภิกฺขุนิยา วา สิกฺขมานาย วา สามเณริยา วา อนิสฺสชฺชิตฺวา ปริภุญฺชติ , อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๑๐๐๖. อนิสฺสชฺชิเต อนิสฺสชฺชิตสญฺญา ปริภุญฺชติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อนิสฺสชฺชิเต เวมติกา ปริภุญฺชติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อนิสฺสชฺชิเต นิสฺสชฺชิตสญฺญา ปริภุญฺชติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

นิสฺสชฺชิเต อนิสฺสชฺชิตสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ นิสฺสชฺชิเต เวมติกา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ นิสฺสชฺชิเต นิสฺสชฺชิตสญฺญา อนาปตฺติฯ

๑๐๐๗. อนาปตฺติ นิสฺสชฺชิตฺวา ปริภุญฺชติ, ปุน ปริยาเยน ปริภุญฺชติ, อญฺญา อุตุนิโย ภิกฺขุนิโย น โหนฺติ, อจฺฉินฺนจีวริกาย, นฏฺฐจีวริกาย, อาปทาสุ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

สตฺตมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๘. อฏฺฐมสิกฺขาปทํ

๑๐๐๘. เตนสมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี อาวสถํ อนิสฺสชฺชิตฺวา จาริกํ ปกฺกามิฯ เตน โข ปน สมเยน ถุลฺลนนฺทาย ภิกฺขุนิยา อาวสโถ ฑยฺหติฯ ภิกฺขุนิโย เอวมาหํสุ – ''หนฺทาเยฺย, ภณฺฑกํ นีหรามา''ติฯ เอกจฺจา เอวมาหํสุ – ''น มยํ, อเยฺย, นีหริสฺสามฯ ยํ กิญฺจิ นฏฺฐํ สพฺพํ อเมฺห อภิยุญฺชิสฺสตี''ติฯ ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี ปุนเทว ตํ อาวสถํ ปจฺจาคนฺตฺวา ภิกฺขุนิโย ปุจฺฉิ – ''อปาเยฺย, ภณฺฑกํ นีหริตฺถา''ติ? ''นมยํ, อเยฺย, นีหริมฺหา''ติ ฯ ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี อุชฺฌายติ ขิยฺยติ วิปาเจติ – ''กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย อาวสเถ ฑยฺหมาเน ภณฺฑกํ น นีหริสฺสนฺตี''ติ! ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ''กถญฺหิ นาม อยฺยา ถุลฺลนนฺทา อาวสถํ อนิสฺสชฺชิตฺวา จาริกํ ปกฺกมิสฺสตี''ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี อาวสถํ อนิสฺสชฺชิตฺวา จาริกํ ปกฺกมตีติ [ปกฺกมีติ (ก.)]? ''สจฺจํ, ภควา''ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี อาวสถํ อนิสฺสชฺชิตฺวา จาริกํ ปกฺกมิสฺสติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๐๐๙. **''ยา ปน ภิกฺขุนี อาวสถํ อนิสฺสชฺชิตฺวา จาริกํ ปกฺกเมยฺย, ปาจิตฺติย''**นฺติฯ

๑๐๑๐. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… **ภิกฺขุนี**ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

อาวสโถนาม กวาฏพทฺธ วุจฺจติฯ

อนิสฺสชฺชิตฺวา จาริกํ ปกฺกเมยฺยาติ ภิกฺขุนิยา วา สิกฺขมานาย วา สามเณริยา วา อนิสฺสชฺชิตฺวา ปริกฺขิตฺตสฺส อาวสถสฺส ปริเกฺขปํ อติกฺกาเมนฺติยา อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อปริกฺขิตฺตสฺส อาวสถสฺส อุปจารํ อติกฺกาเมนฺติยา อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๑๐๑๑. อนิสฺสชฺชิเต อนิสฺสชฺชิตสญฺญา ปกฺกมติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อนิสฺสชฺชิเต เวมติกา ปกฺกมติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อนิสฺสชฺชิเต นิสฺสชฺชิตสญฺญา ปกฺกมติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

อกวาฏพทฺธํอนิสฺสชฺชิตฺวา ปกฺกมติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ นิสฺสชฺชิเต อนิสฺสชฺชิตสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ นิสฺสชฺชิเต เวมติกา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ นิสฺสชฺชิเต นิสฺสชฺชิตสญฺญา, อนาปตฺติฯ

๑๐๑๒. อนาปตฺติ นิสฺสชฺชิตฺวา ปกฺกมติ, สติ อนฺตราเย, ปริเยสิตฺวา น ลภติ, คิลานาย, อาปทาสุ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

อฏฺฐมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๙. นวมสิกฺขาปทํ

๑๐๑๓. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย ติรจฺฉานวิชฺชํ ปริยาปุณนฺติฯ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ

ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย ติรจฺฉานวิชฺชํ ปริยาปุณิสฺสนฺติ, เสยฺยถาปิ คิหินิโย กามโภคินิโย’’ติ! อโสฺสสุํ โข ภิกฺขุนิโย เตสํ มนุสฺสานํ อุชฺฌายนฺตานํ ขิยฺยนฺตานํ วิปาเจนฺตานํฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย ติรจฺฉานวิชฺชํ ปริยาปุณิสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย ติรจฺฉานวิชฺชํ ปริยาปุณนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหินาม, ภิกฺขเว, ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย ติรจฺฉานวิชฺชํ ปริยาปุณิสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๐๑๔. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี ติรจฺฉานวิชฺชํ ปริยาปุเณยฺย, ปาจิตฺติย’’**นฺติฯ

๑๐๑๕. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมิํ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

ติรจฺฉานวิชฺชา [ติรจฺฉานวิชฺชํ (ก.)] นาม ยํ กิญฺจิ พาหิรกํ อนตฺถสํหิตํฯ

ปริยาปุเณยฺยาติ ปเทน ปริยาปุณาติ, ปเท ปเท อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อกฺขราย ปริยาปุณาติ, อกฺขรกฺขราย อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๑๐๑๖. อนาปตฺติ เลขํ ปริยาปุณาติ, ธารณํ ปริยาปุณาติ, คุตฺตตฺถาย ปริตฺตํ ปริยาปุณาติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

นวมสิกฺขาปทํ นิฎฺฐิตํฯ

๑๐. ทสมสิกฺขาปทํ

๑๐๑๗. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย ติรจฺฉานวิชฺชํ วาเจนฺติฯ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย ติรจฺฉานวิชฺชํ วาเจสฺสนฺติ, เสยฺยถาปิ คิหินิโย กามโภคินิโย’’ติ! อโสฺสสุํ โข ภิกฺขุนิโย เตสํ มนุสฺสานํ อุชฺฌายนฺตานํ ขิยฺยนฺตานํ วิปาเจนฺตานํฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย ติรจฺฉานวิชฺชํ วาเจสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย ติรจฺฉานวิชฺชํ วาเจนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย ติรจฺฉานวิชฺชํ วาเจสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๐๑๘. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี ติรจฺฉานวิชฺชํ วาเจยฺย, ปาจิตฺติย’’**นฺติฯ

๑๐๑๙. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมิํ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

ติรจฺฉานวิชฺชา [ติรจฺฉานวิชฺชํ (ก.)] นาม ยํ กิญฺจิ พาหิรกํ อนตฺถสํหิตํฯ

วาเจยฺยาติ ปเทน วาเจติ, ปเท ปเท อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อกฺขราย วาเจติ, อกฺขรกฺขราย อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๑๐๒๐. อนาปตฺติ เลขํ วาเจติ, ธารณํ วาเจติ, คุตฺตตฺถาย ปริตฺตํ วาเจติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ทสมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

จิตฺตาคารวโคฺค ปญฺจโมฯ

๖. อารามวโคฺค

๑. ปฐมสิกฺขาปทํ

๑๐๒๑. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน สมฺพหุลา ภิกฺขู คามกาวาเส เอกจีวรา จีวรกมฺมํ กโรนฺติฯ ภิกฺขุนิโย อนาปุจฺฉา อารามํ ปวิสิตฺวา เยน เต ภิกฺขู เตนุปสงฺกมิํสุฯ ภิกฺขู อุชฺฌายนฺติขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย อนาปุจฺฉา อารามํ ปวิสิสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อนาปุจฺฉา อารามํ ปวิสนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุโทฺธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อนาปุจฺฉา อารามํ ปวิสิสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี อนาปุจฺฉา อารามํ ปวิเสยฺย, ปาจิตฺติย’’นฺติฯ

เอวญฺจิทํภควตา ภิกฺขุนีนํ สิกฺขาปทํ ปญฺญตฺตํ โหติฯ

๑๐๒๒. เตน โข ปน สมเยน เต ภิกฺขู ตมฺหา อาวาสา ปกฺกมิํสุฯ ภิกฺขุนิโย – ‘‘อยฺยา ปกฺกนฺตา’’ติ, อารามํ นาคมํสุฯ อถ โข เต ภิกฺขู ปุนเทว ตํ อาวาสํ ปจฺจาคจฺฉิํสุฯ ภิกฺขุนิโย – ‘‘อยฺยา อาคตา’’ติ, อาปุจฺฉา อารามํ ปวิสิตฺวา เยน เต ภิกฺขู เตนุปสงฺกมิํสุ; อุปสงฺกมิตฺวา เต ภิกฺขู อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ อฏฺฐํสุฯ เอกมนฺตํ ฐิตา โข ตา ภิกฺขุนิโย เต ภิกฺขู เอตทโวจุํ – ‘‘กิสฺส ตุเมฺห, ภคินิโย, อารามํ เนว สมฺมชฺชิตฺถ น ปานียํ ปริโภชนียํ อุปฏฺฐาปิตฺถาติ? ภควตา, อยฺยา, สิกฺขาปทํ ปญฺญตฺตํ [ปญฺญตฺตํ โหติ (ก.)] โหติ – ‘‘น อนาปุจฺฉา อาราโม ปวิสิตโพฺพ’’ติฯ เตน มยํ น อาคมิมฺหา’’ติฯ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ…เป.… อนุชานามิ, ภิกฺขเว, สนฺตํ ภิกฺขุํ อาปุจฺฉา อารามํ ปวิสิตุํฯ เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี สนฺตํ ภิกฺขุํ อนาปุจฺฉา อารามํ ปวิเสยฺย, ปาจิตฺติย’’นฺติฯ

เอวญฺจิทํ ภควตา ภิกฺขุนีนํ สิกฺขาปทํ ปญฺญตฺตํ โหติฯ

๑๐๒๓. เตน โข ปน สมเยน เต ภิกฺขู ตมฺหา อาวาสา ปกฺกมิตฺวา ปุนเทว ตํ อาวาสํ ปจฺจาคจฺฉิํสุฯ ภิกฺขุนิโย – ‘‘อยฺยา ปกฺกนฺตา’’ติ อนาปุจฺฉา อารามํ ปวิสิํสุฯ ตาสํ กุกฺกุจฺจํ อโหสิ – ‘‘ภควตา สิกฺขาปทํ ปญฺญตฺตํ – ‘น สนฺตํ ภิกฺขุํ อนาปุจฺฉา อาราโม ปวิสิตโพฺพ’ติฯ มยญฺจมฺหา

สนฺตํ ภิกฺขุํ อนาปุจฺฉา อารามํ ปวิสิมฺหาฯ กจฺจิ นุ โข มยํ ปาจิตฺติยํ อาปตฺตึ อาปนฺนา’’ติ…เป…. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํฯ อถ โข ภควา เอตสฺมึ นิทาเน เอตสฺมึ ปกรเณ ธมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามนฺเตสิ…เป…. เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๐๒๔. **“ยา ปน ภิกฺขุนี ชานํ สภิกฺขุกํ อารามํ อนาปุจฺฉา ปวิเสยฺย, ปาจิตฺติย”**นฺติฯ

๑๐๒๕. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป…. ***ภิกฺขุนี***ติ…เป…. อยํ อิมสฺมึ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

ชานาตินาม สามํ วา ชานาติ, อเญฺญ วา ตสฺสา อาโรเจนฺติ, เต วา อาโรเจนฺติฯ

สภิกฺขุโกนาม อาราโม ยตฺถ ภิกฺขู รุกฺขมูเลปิ วสนฺติฯ

อนาปุจฺฉา อารามํ ปวิเสยฺยาติ ภิกฺขุํ วา สามเณรํ วา อารามิกํ วา อนาปุจฺฉา ปริกฺขิตฺตสฺส อารามสฺส ปริเกฺขปํ อติกฺกาเมนฺติยา อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อปริกฺขิตฺตสฺส อารามสฺส อุปจารํ โอกฺกมนฺติยา อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๑๐๒๖. สภิกฺขุเก สภิกฺขุกสญฺญา สนฺตํ ภิกฺขุํ อนาปุจฺฉา อารามํ ปวิสติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ สภิกฺขุเก เวมติกา สนฺตํ ภิกฺขุํ อนาปุจฺฉาอารามํ ปวิสติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ สภิกฺขุเก อภิกฺขุกสญฺญา สนฺตํ ภิกฺขุํ อนาปุจฺฉา อารามํ ปวิสติ, อนาปตฺติฯ

อภิกฺขุเก สภิกฺขุกสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อภิกฺขุเก เวมติกา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อภิกฺขุเก อภิกฺขุกสญฺญา, อนาปตฺติฯ

๑๐๒๗. อนาปตฺติ สนฺตํ ภิกฺขุํ อาปุจฺฉา ปวิสติ, อสนฺตํ ภิกฺขุํ อนาปุจฺฉา ปวิสติ, สีสานุโลกิกา คจฺฉติ, ยตฺถ ภิกฺขุนิโย สนฺนิปติตา โหนฺติ ตตฺถ คจฺฉติ, อาราเมน มโคฺค โหติ, คิลานาย, อาปทาสุ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ปฐมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๒. ทุติยสิกฺขาปทํ

๑๐๒๘. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา เวสาลิยํ วิหรติ มหาวเน กูฏาคารสาลายํฯ เตน โข ปน สมเยน อายสฺมโต อุปาลิสฺส อุปชฺฌาโย อายสฺมา กปฺปิตโก สุสาเน วิหรติฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยานํ ภิกฺขุนีนํ มหตฺตรา [มหนฺตตรา (สี.)]ภิกฺขุนี กาลงฺกตา โหติฯ ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย ตํ ภิกฺขุนึ นีหริตฺวา อายสฺมโต กปฺปิตกสฺส วิหารสฺส อวิทูเร ฌาเปตฺวา ถูปํ กตฺวา คนฺตฺวา ตสฺมึ ถูเป โรทนฺติฯ อถ โข อายสฺมา กปฺปิตโก เตน สเทฺทน อุพฺพาโฬฺห ตํ ถูปํ ภินฺทิตฺวา ปกิเรสิฯ ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย – “อิมินา กปฺปิตเกน อมฺหากํ อยฺยาย ถูโป ภิโนฺน, หนฺท นํ ฆาเตมา’’ติ, มเนฺตสุํ ฯ อญฺญตรา ภิกฺขุนี อายสฺมโต อุปาลิสฺส เอตมตฺถํ อาโรเจสิฯ อายสฺมา อุปาลิ อายสฺมโต กปฺปิตกสฺส เอตมตฺถํ อาโรเจสิฯ อถ โข อายสฺมา กปฺปิตโก วิหารา นิกฺขมิตฺวา นิลีโน อจฺฉิฯ อถ โข ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย เยนายสฺมโต กปฺปิตกสฺส วิหาโร เตนุปสงฺกมิํสุ ; อุปสงฺกมิตฺวา

อายสฺมโต กปฺปิตกสฺส วิหารํ ปาสาเณหิ จ เลฑฺฑูหิ จ โอตฺถราเปตฺวา, ‘‘มโต กปฺปิตโก’’ติ ปกฺกมิํสุฯ

อถ โข อายสฺมา กปฺปิตโก ตสฺสา รตฺติยา อจฺจเยน ปุพฺพณฺหสมยํ นิวาเสตฺวา ปตฺตจีวรมาทาย เวสาลิํ ปิณฺฑาย ปาวิสิฯ อทฺทสํสุ โข ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย อายสฺมนฺตํ กปฺปิตกํ ปิณฺฑาย จรนฺตํฯ ทิสฺวาน เอวมาหํสุ – ‘‘อยํ กปฺปิตโก ชีวติ, โก นุ โข อมฺหากํ มนฺตํ สํหรี’’ติ? อโสฺสสุํ โข ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย – ‘‘อเยฺยน กิร อุปาลินา อมฺหากํ มโนฺต สํหโฏ’’ติฯ ตา อายสฺมนฺตํ อุปาลิํ อโกฺกสิํสุ – ‘‘กถญฺหิ นาม อยํ กาสาวโฏ มลมชฺชโน นิหีนชโจฺจ อมฺหากํ มนฺตํ สํหริสฺสตี’’ติ! ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย อยฺยํ อุปาลิํ อโกฺกสิสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย อุปาลิํ อโกฺกสนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุโทฺธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย อุปาลิํ อโกฺกสิสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว , ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๐๒๙. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี ภิกฺขุํ อโกฺกเสยฺย วา ปริภาเสยฺย วา, ปาจิตฺติย’’**นฺติฯ

๑๐๓๐. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมิํ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

ภิกฺขุนฺติ อุปสมฺปนฺนํฯ **อโกฺกเสยฺย วา**ติ ทสหิ วา อโกฺกสวตฺถูหิ อโกฺกสติ เอเตสํ วา อญฺญตเรน, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

ปริภาเสยฺย วาติ ภยํ อุปทํเสติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๑๐๓๑. อุปสมฺปเนฺน อุปสมฺปนฺนสญฺญา อโกฺกสติ วา ปริภาสติ วา, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อุปสมฺปเนฺน เวมติกา อโกฺกสติ วา ปริภาสติ วา, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อุปสมฺปเนฺน อนุปสมฺปนฺนสญฺญา อโกฺกสติ วา ปริภาสติ วา, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

อนุปสมฺปนฺนํ อโกฺกสติ วา ปริภาสติ วา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อนุปสมฺปเนฺน อุปสมฺปนฺนสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อนุปสมฺปเนฺน เวมติกา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อนุปสมฺปเนฺน อนุปสมฺปนฺนสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๑๐๓๒. อนาปตฺติ อตฺถปุเรกฺขาราย, ธมฺมปุเรกฺขาราย, อนุสาสนิปุเรกฺขาราย, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ทุติยสิกฺขาปทํ นิฎฺฐิตํฯ

๓. ตติยสิกฺขาปทํ

๑๐๓๓. เตนสมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน จณฺฑกาฬี ภิกฺขุนี ภณฺฑนการิกา โหติ กลหการิกา วิวาทการิกา ภสฺสการิกา

สเงฺฆ อธิกรณการิกาฯ ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี ตสฺสา กมฺมํ กรียมาเน ปฏิกฺโกสติฯ เตน โข ปน สมเยน ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี คามกํ อคมาสิ เกนจิเทว กรณีเยนฯ อถ โข ภิกฺขุนิสงฺโฆ – ‘‘ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี ปกฺกนฺตา’’ติ จณฺฑกาฬิํ ภิกฺขุนิํ อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺขิปิฯ ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี คามเกตํ กรณียํ ตีเรตฺวา ปุนเทว สาวตฺถิํ ปจฺจาคจฺฉิฯ จณฺฑกาฬี ภิกฺขุนี ถุลฺลนนฺทาย ภิกฺขุนิยา อาคจฺฉนฺติยา เนว อาสนํ ปญฺญเปสิ น ปาโททกํ ปาทปีฐํ ปาทกฐลิกํ อุปนิกฺขิปิ; น ปจฺจุคฺคนฺตฺวา ปตฺตจีวรํ ปฏิคฺคเหสิ น ปานีเยน อาปุจฺฉิฯ ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี จณฺฑกาฬิํ ภิกฺขุนิํ เอตทโวจ – ‘‘กิสฺส ตฺวํ, อยฺเย, มยิ อาคจฺฉนฺติยา เนว อาสนํ ปญฺญเปสิ น ปาโททกํ ปาทปีฐํ ปาทกฐลิกํ อุปนิกฺขิปิ; น ปจฺจุคฺคนฺตฺวา ปตฺตจีวรํ ปฏิคฺคเหสิ น ปานีเยน อาปุจฺฉี’’ติ? ‘‘เอวเญฺหตํ, อยฺเย, โหติ ยถา ตํ อนาถายา’’ติฯ ‘‘กิสฺส ปน ตฺวํ, อยฺเย, อนาถา’’ติ? ‘‘อิมา มํ, อยฺเย, ภิกฺขุนิโย – ‘‘อยํ อนาถา อปฺปญฺญาตา, นตฺถิ อิมิสฺสา กาจิ ปติวตฺตา’’ติ, อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺขิปิํสู’’ติฯ ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี – ‘‘พาลา เอตา อพฺยตฺตา เอตา เนตา ชานนฺติ กมฺมํ วา กมฺมโทสํ วา กมฺมวิปตฺติํ วา กมฺมสมฺปตฺติํ วา’’ติ, จณฺฑีกตา คณํ ปริภาสิฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม อยฺยา ถุลฺลนนฺทา จณฺฑีกตา คณํ ปริภาสิสฺสตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี จณฺฑีกตา คณํ ปริภาสตีติ [ปริภาสีติ (ก.)]? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา …เป.…กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี จณฺฑีกตา คณํปริภาสิสฺสติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๐๓๔. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี จณฺฑีกตา คณํ ปริภาเสยฺย, ปาจิตฺติย’’**นฺติฯ

๑๐๓๕. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมิํ อตฺเถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

จณฺฑีกตานาม โกธนา วุจฺจติฯ

คโณ นาม ภิกฺขุนิสงฺโฆ วุจฺจติฯ

ปริภาเสยฺยาติ ‘‘พาลา เอตา อพฺยตฺตา เอตา เนตา ชานนฺติ กมฺมํ วา กมฺมโทสํ วา กมฺมวิปตฺติํ วา กมฺมสมฺปตฺติํ วา’’ติ ปริภาสติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ สมฺพหุลา ภิกฺขุนิโย วา เอกํ ภิกฺขุนิํ วา อนุปสมฺปนฺนํ วา ปริภาสติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๑๐๓๖. อนาปตฺติ อตฺถปุเรกฺขาราย, ธมฺมปุเรกฺขาราย, อนุสาสนิปุเรกฺขาราย, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ตติยสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๔. จตุตฺถสิกฺขาปทํ

๑๐๓๗. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร พฺราหฺมโณ ภิกฺขุนิโย นิมนฺเตตฺวา โภเชสิ ฯ ภิกฺขุนิโย ภุตฺตาวี [ภุตฺตาวินี (ก.)] ปวาริตา ญาติกุลานิ คนฺตฺวา เอกจฺจา ภุญฺชิํสุ เอกจฺจา ปิณฺฑปาตํ อาทาย อ

คมํสุฯ อถ โข โส พฺราหฺมโณ ปฏิวิสฺสเก เอตทโวจ – ‘‘ภิกฺขุนิโย มยา อยฺยา สนฺตปฺปิตา, เอถ ตุเมฺหปิ สนฺตเปฺปสฺสามี’’ติฯ เต เอวมาหํสุ – ‘‘กึ ตฺวํ, อโยฺย, อเมฺห สนฺตเปฺปสฺสสิ! ยาปิ ตยา นิมนฺติตา ตาปิ อมฺหากํ ฆรานิ อาคนฺตฺวา เอกจฺจา ภุญฺชิํสุ เอกจฺจา ปิณฺฑปาตํ อาทาย อคมํสู’’ติฯ อถ โข โส พฺราหฺมโณ อุชฺฌายติ ขิยฺยติ วิปาเจติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย อมฺหากํ ฆเร ภุญฺชิตฺวา อญฺญตฺร ภุญฺชิสฺสนฺติ, น จาหํ ปฏิพโล ยาวทตฺถํ ทาตุ’’นฺติ! อโสฺสสุํ โข ภิกฺขุนิโย ตสฺส พฺราหฺมณสฺส อุชฺฌายนฺตสฺส ขิยฺยนฺตสฺส วิปาเจนฺตสฺสฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย ภุตฺตาวี [ภุตฺตาวินี (ก.)] ปวาริตา อญฺญตฺร ภุญฺชิสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย ภุตฺตาวี ปวาริตา อญฺญตฺร ภุญฺชนฺตีติ ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุโทฺธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย ภุตฺตาวี ปวาริตา อญฺญตฺร ภุญฺชิสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๐๓๘. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี นิมนฺติตา วา ปวาริตา วา ขาทนียํ วา โภชนียํ วา ขาเทยฺย วา ภุเญฺชยฺย วา, ปาจิตฺติย**’’นฺติฯ

๑๐๓๙. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมิํ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

นิมนฺติตานาม ปญฺจนฺนํ โภชนานํ อญฺญตเรน โภชเนน นิมนฺติตาฯ

ปวาริตานาม อสนํ ปญฺญายติ, โภชนํ ปญฺญายติ, หตฺถปาเส ฐิตา อภิหรติ, ปฏิเกฺขโป ปญฺญายติฯ

ขาทนียํนาม ปญฺจ โภชนานิ – ยาคุํ ยามกาลิกํ สตฺตาหกาลิกํ ยาวชีวิกํ ฐเปตฺวา อวเสสํ ขาทนียํ นามฯ

โภชนียํนาม ปญฺจ โภชนานิ – โอทโน, กุมฺมาโส, สตฺตุ, มโจฺฉ, มํสํฯ

‘‘ขาทิสฺสามิ ภุญฺชิสฺสามี’’ติ ปฏิคฺคณฺหาติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อโชฺฌหาเร อโชฺฌหาเร อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๑๐๔๐. นิมนฺติเต นิมนฺติตสญฺญา ขาทนียํ วา โภชนียํ วา ขาทติ วา ภุญฺชติ วา, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ นิมนฺติเต เวมติกา ขาทนียํ วา โภชนียํ วา ขาทติ วา ภุญฺชติ วา, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ นิมนฺติเต อนิมนฺติตสญฺญา ขาทนียํ วา โภชนียํ วา ขาทติ วา ภุญฺชติ วา, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

ยามกาลิกํ สตฺตาหกาลิกํยาวชีวิกํ อาหารตฺถาย ปฏิคฺคณฺหาติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อโชฺฌหาเร อโชฺฌหาเร อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส…เป.…ฯ

๑๐๔๑. อนาปตฺติ นิมนฺติตา อปฺปวาริตา, ยาคุํ ปิวติ, สามิเก อปโลเกตฺวา ภุญฺชติ, ยามกาลิกํ สตฺตาหกาลิกํ ยาวชีวิกํ สติ ปจฺจเย ปริภุญฺชติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

จตุตฺถสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๕. ปญฺจมสิกฺขาปทํ

๑๐๔๒. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรา ภิกฺขุนี สาวตฺถิยํ อญฺญตริสฺสา วิสิขาย ปิณฺฑาย จรมานา เยน อญฺญตรํ กุลํ เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ปญฺญตฺเต อาสเน นิสีทิฯ อถ โข เต มนุสฺสา ตํ ภิกฺขุนิํ โภเชตฺวา เอตทโวจุํ – ‘‘อญฺญาปิ, อยฺย, ภิกฺขุนิโย อาคจฺฉนฺตู’’ติฯ อถ โข สา ภิกฺขุนี, ‘‘กถญฺหิ นาม [กถํ อญฺญา (สฺยา.)] ภิกฺขุนิโย นาคเจฺฉยฺยุ’’นฺติ, ภิกฺขุนิโย อุปสงฺกมิตฺวา เอตทโวจ – ‘‘อมุกสฺมิํ, อเยฺย, โอกาเส วาฬา สุนขา จโณฺฑ พลิพโทฺท จิกฺขโลฺล โอกาโสฯ มา โข ตตฺถ อ คมิตฺถา’’ติฯ อญฺญตราปิ ภิกฺขุนี ตสฺสา วิสิขาย ปิณฺฑาย จรมานา เยน ตํ กุลํ เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ปญฺญตฺเต อาสเน นิสีทิฯ อถ โข เต มนุสฺสา ตํ ภิกฺขุนิํ โภเชตฺวา เอตทโวจุํ – ‘‘กิสฺส, อยฺย, ภิกฺขุนิโย น อาคจฺฉนฺตี’’ติ? อถ โข สา ภิกฺขุนี เตสํ มนุสฺสานํ เอตมตฺถํ อาโรเจสิฯ มนุสฺสาอุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนี กุลํ มจฺฉรายิสฺสตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนี กุลํ มจฺฉรายตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนี กุลํ มจฺฉรายิสฺสติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๐๔๓. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี กุลมจฺฉรินี อสฺส, ปาจิตฺติย’’**นฺติฯ

๑๐๔๔. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมิํ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

กุลํ นาม จตฺตาริ กุลานิ – ขตฺติยกุลํ, พฺราหฺมณกุลํ, เวสฺสกุลํ, สุทฺทกุลํฯ

มจฺฉรินี อสฺสาติ ‘‘กถํ ภิกฺขุนิโย นาคเจฺฉยฺยุ’’นฺติ ภิกฺขุนีนํ สนฺติเก กุลสฺส อวณฺณํ ภาสติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ กุลสฺส วา สนฺติเก ภิกฺขุนีนํ อวณฺณํ ภาสติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๑๐๔๕. อนาปตฺติ กุลํ น มจฺฉรายนฺตี สนฺตํเยว อาทีนวํ อาจิกฺขติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ปญฺจมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖. ฉฏฺฐสิกฺขาปทํ

๑๐๔๖. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน สมฺพหุลา ภิกฺขุนิโย คามกาวาเส วสฺสํวุฏฺฐา สาวตฺถิํ อคมํสุฯ ภิกฺขุนิโย ตา ภิกฺขุนิโย เอตทโวจุํ – ‘‘กตฺถายฺยาโย วสฺสํวุฏฺฐา? กจฺจิ โอวาโท อิโทฺธ อโหสี’’ติ? ‘‘นตฺถเยฺย, ตตฺถ ภิกฺขู; กุโต โอวาโท อิโทฺธ ภวิสฺสตี’’ติ! ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย อภิกฺขุเก อาวาเส วสฺสํ วสิสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อภิกฺขุเก อาวาเส วสฺสํ วสนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิ

ครหิ พุโทฺธ ภควา…เป…. กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว , ภิกฺขุนิโย อภิกฺขุเก อาวาเส วสฺสํ วสิสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป…. เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๐๔๗. **"ยา ปน ภิกฺขุนี อภิกฺขุเก อาวาเส วสฺสํ วเสยฺย, ปาจิตฺติย"**นฺติฯ

๑๐๔๘. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป…. ***ภิกฺขุนี***ติ…เป…. อยํ อิมสฺมึ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

อภิกฺขุโกนาม อาวาโส น สกฺกา โหติ โอวาทาย วา สํวาสาย วา คนฺตุํฯ ''วสฺสํ วสิสฺสามี''ติ เสนาสนํ ปญฺญเปติ ปานียํ ปริโภชนียํ อุปฏฺฐเปติ ปริเวณํ สมฺมชฺชติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ สห อรุณุคฺคมนา อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๑๐๔๙. อนาปตฺติ วสฺสุปคตา ภิกฺขู ปกฺกนฺตา วา โหนฺติ วิพฺภนฺตา วา กาลงฺกตา วา ปกฺขสงฺกนฺตา วา, อาปทาสุ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ฉฏฺฐสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๗. สตฺตมสิกฺขาปทํ

๑๐๕๐. เตนสมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน สมฺพหุลา ภิกฺขุนิโย คามกาวาเส วสฺสํวุฏฺฐา สาวตฺถึ อคมํสุฯ ภิกฺขุนิโย ตา ภิกฺขุนิโย เอตทโวจุํ – ''กตฺถายฺยาโย วสฺสํวุฏฺฐา; กตฺถ [กจฺจิ (สฺยา.)]ภิกฺขุสโงฺฆ ปวาริโต''ติ ? ''น มยํ, อเยฺย, ภิกฺขุสงฺฆํ ปวาเรมา''ติฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป…. ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ''กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย วสฺสํวุฏฺฐา ภิกฺขุสงฺฆํ น ปวาเรสฺสนฺตี''ติ…เป…. สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย วสฺสํวุฏฺฐา ภิกฺขุสงฺฆํ น ปวาเรนฺตีติ? ''สจฺจํ, ภควา''ติฯ วิครหิ พุโทฺธ ภควา…เป…. กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย วสฺสํวุฏฺฐาภิกฺขุสงฺฆํ น ปวาเรสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป…. เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๐๕๑. **"ยา ปน ภิกฺขุนี วสฺสํวุฏฺฐา อุภโตสเงฺฆ ตีหิ ฐาเนหิ น ปวาเรยฺย ทิเฏฺฐน วา สุเตน วา ปริสงฺกาย วา, ปาจิตฺติย"**นฺติฯ

๑๐๕๒. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป…. ***ภิกฺขุนี***ติ…เป…. อยํ อิมสฺมึ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

วสฺสํวุฏฺฐานาม ปุริมํ วา เตมาสํ ปจฺฉิมํ วา เตมาสํ วุฏฺฐาฯ อุภโตสเงฺฆ ตีหิ ฐาเนหิ น ปวาเรสฺสามิ ทิเฏฺฐน วา สุเตน วา ปริสงฺกาย วา''ติ ธุรํ นิกฺขิตฺตมเตฺต อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๑๐๕๓. อนาปตฺติ สติ อนฺตราเย, ปริเยสิตฺวา น ลภติ, คิลานาย, อาปทาสุ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

สตฺตมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๘. อฏฺฐมสิกฺขาปทํ

๑๐๕๔. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา สเกฺกสุ วิหรติ กปิลวตฺถุสฺมึ นิโคฺรธาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู ภิกฺขุนุปสฺสยํ อุปสงฺกมิตฺวา ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย โอวทนฺติฯ ภิกฺขุนิโย ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย เอตทโวจุํ – ‘‘เอถาเยฺย โอวาทํ คมิสฺสามา’’ติฯ ‘‘ยมฺปิ มยํ, อเยฺย, คเจฺฉยฺยาม โอวาทสฺส การณา, อยฺยา ฉพฺพคฺคิยา อิเธว อาคนฺตฺวา อเมฺห โอวทนฺตี’’ติฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย โอวาทํ น คจฺฉิสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย โอวาทํ น คจฺฉนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุโทฺธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย โอวาทํ น คจฺฉิสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๐๕๕. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี โอวาทาย วา สํวาสาย วา น คเจฺฉยฺย, ปาจิตฺติย’’**นฺติฯ

๑๐๕๖. **ยาปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

โอวาโทนาม อฏฺฐ ครุธมฺมาฯ

สํวาโส นาม เอกกมฺมํ เอกุเทฺทโส สมสิกฺขตาฯ โอวาทาย วา สํวาสาย วา น คจฺฉิสฺสามีติ ธุรํ นิกฺขิตฺตมเตฺต อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๑๐๕๗. อนาปตฺติ สติ อนฺตราเย, ปริเยสิตฺวา ทุติยิกํ ภิกฺขุนึ น ลภติ, คิลานาย, อาปทาสุ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

อฏฺฐมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๙. นวมสิกฺขาปทํ

๑๐๕๘. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อารามเมฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุนิโย อุโปสถมฺปิ น ปุจฺฉนฺติ โอวาทมฺปิ น ยาจนฺติฯ ภิกฺขู อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย อุโปสถมฺปิ น ปุจฺฉิสฺสนฺติ โอวาทมฺปิ น ยาจิสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย ‘‘อุโปสถมฺปิ น ปุจฺฉนฺติ โอวาทมฺปิ น ยาจนฺตี’’ติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุโทฺธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อุโปสถมฺปิ น ปุจฺฉิสฺสนฺติ โอวาทมฺปิ น ยาจิสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๐๕๙. **‘‘อนฺวฑฺฒมาสํ ภิกฺขุนิยา ภิกฺขุสงฺฆโต เทฺว ธมฺมา ปจฺจาสีสิตพฺพา – อุโปสถปุจฺฉกญฺจ โอวาทูปสงฺกมนญฺจฯ ตํ อติกฺกาเมนฺติยา ปาจิตฺติย’’**นฺติฯ

๑๐๖๐. **อนุวทฺธมาส**นฺติอนุโปสถิกํฯ **อุโปสโถ** นาม เทฺว อุโปสถา – จาตุทฺทสิโก จ ปนฺนรสิโก จฯ

โอวาโทนาม อฏฺฐ ครุธมฺมาฯ ‘‘อุโปสถมฺปิ น ปุจฺฉิสฺสามิ โอวาทมฺปิ น ยาจิสฺสามี’’ติ ธุรํ นิกฺขิตฺตมตฺเต อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๑๐๖๑. อนาปตฺติ สติ อนฺตราเย, ปริเยสิตฺวา ทุติยิกํ ภิกฺขุนึ น ลภติ, คิลานาย, อาปทาสุ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

นวมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๑๐. ทสมสิกฺขาปทํ

๑๐๖๒. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรา ภิกฺขุนี ปสาเข ชาตํ คณฺฑํ ปุริเสน สทฺธึ เอเกเนกา เภทาเปสิฯ อถ โข โส ปุริโส ตํ ภิกฺขุนึ ทูเสตุํ อุปกฺกมิฯ สา วิสฺสรมกาสิฯ ภิกฺขุนิโย อุปธาวิตฺวา ตํ ภิกฺขุนึ เอตทโวจุํ – ‘‘กิสฺส ตฺวํ, อยฺเย, วิสฺสรมกาสี’’ติ? อถ โข สา ภิกฺขุนี ภิกฺขุนีนํ เอตมตฺถํ อาโรเจสิฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนี ปสาเข ชาตํ คณฺฑํ ปุริเสน สทฺธึ เอเกเนกา เภทาเปสฺสตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนี ปสาเข ชาตํ คณฺฑํ ปุริเสน สทฺธึ เอเกเนกา เภทาเปตีติ [เภทาเปสีติ (ก.)]? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนี ปสาเข ชาตํ คณฺฑํ ปุริเสน สทฺธึ เอเกเนกา เภทาเปสฺสติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๐๖๓. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี ปสาเข ชาตํ คณฺฑํ วา รุธิตํ วา อนปโลเกตฺวา สงฺฆํ วา คณํ วา ปุริเสน สทฺธึ เอเกเนกา เภทาเปยฺย วา ผาลาเปยฺย วา โธวาเปยฺย วา อาลิมฺปาเปยฺย วา พนฺธาเปยฺย วา โมจาเปยฺย วา, ปาจิตฺติย’’**นฺติฯ

๑๐๖๔. **ยาปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… **ภิกฺขุนี**ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อตฺเถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

ปสาขํ นาม อโธนาภิ อุพฺภชาณุมณฺฑลํฯ **ชาต**นฺติ ตตฺถ ชาตํฯ **คณฺฑ**นาม โย โกจิคณฺฑฯ **รุธิต**นาม ยํ กิญฺจิ วณํฯ **อนปโลเกตฺวา**ติ อนาปุจฺฉาฯ **สโงฺฆ**นาม ภิกฺขุนิสโงฺฆ วุจฺจติฯ **คโณ**นาม สมฺพหุลา ภิกฺขุนิโย วุจฺจนฺติฯ **ปุริโส** นาม มนุสฺสปุริโส, น ยโกฺข, น เปโต, น ติรจฺฉานคโต, วิญฺญู ปฏิพโล ทูเสตุํฯ **สทฺธิ**นฺติ เอกโตฯ **เอเกเนกา**ติ ปุริโส เจว โหติ ภิกฺขุนี จฯ

๑๐๖๕. ‘‘ภินฺทา’’ติ อาณาเปติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ภินฺเน อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ ‘‘ผาเลหี’’ติ อาณาเปติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ผาลิเต อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ ‘‘โธวา’’ติ อาณาเปติ , อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ โธวิเต [โธเต (สฺยา.)] อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ ‘‘อาลิมฺปา’’ติ อาณาเปติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ลิเตฺต [อาลิเตฺต (สฺยา.)]อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ ‘‘พนฺธาหี’’ติ อาณาเปติ, อาปตฺติ

ทุกฺกฏสฺสฯ พเทฺธ อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ ‘‘โมเจหี’’ติ อาณาเปติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ มุเตฺต อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๑๐๖๖. อนาปตฺติ อปโลเกตฺวา เภทาเปติ วา ผาลาเปติ วา โธวาเปติ วา อาลิมฺปาเปติ วา พนฺธาเปติ วา โมจาเปติ วา, ยา กาจิ วิญฺญู ทุติยิกา [ยา กาจิ วิญฺญู ทุติยา (สฺยา.), โย โกจิ วิญฺญู ทุติโย (ก.)] โหติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ทสมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

อารามวโคฺค ฉโฏฺฐฯ

๗. คพฺภินีวโคฺค

๑. ปฐมสิกฺขาปทํ

๑๐๖๗. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุนิโย คพฺภินิํ วุฏฺฐาเปนฺติฯ สา ปิณฺฑาย จรติฯ มนุสฺสา เอวมาหํสุ – ‘‘เทถายฺยาย ภิกฺขํ , ครุภารา [ครุคพฺภา (สฺยา.)] อยฺยา’’ติฯ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย คพฺภินิํ วุฏฺฐาเปสฺสนฺตี’’ติ! อโสฺสสุํ โข ภิกฺขุนิโย เตสํ มนุสฺสานํ อุชฺฌายนฺตานํ ขิยฺยนฺตานํ วิปาเจนฺตานํฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโยอปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย คพฺภินิํ วุฏฺฐาเปสฺสนฺตี’’ติ…เป.…สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย คพฺภินิํ วุฏฺฐาเปนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุโทฺธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย คพฺภินิํ วุฏฺฐาเปสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๐๖๘. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี คพฺภินิํ วุฏฺฐาเปยฺย, ปาจิตฺติย**’’นฺติฯ

๑๐๖๙. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมิํ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

คพฺภินี นาม อาปนฺนสตฺตา วุจฺจติฯ **วุฏฺฐาเปยฺยา**ติ อุปสมฺปาเทยฺยฯ

‘‘วุฏฺฐาเปสฺสามี’’ติ คณํ วา อาจรินิํ วา ปตฺตํ วา จีวรํ วา ปริเยสติ, สีมํ วา สมฺมนฺนติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ญตฺติยา ทุกฺกฏํฯ ทฺวีหิ กมฺมวาจาหิ ทุกฺกฏาฯ กมฺมวาจาปริโยสาเน อุปชฺฌายาย อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ คณสฺส จ อาจรินิยา จ อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๑๐๗๐. คพฺภินิยา คพฺภินิสญฺญา วุฏฺฐาเปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ คพฺภินิยา เวมติกา วุฏฺฐาเปติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ คพฺภินิยา อคพฺภินิสญฺญา วุฏฺฐาเปติ, อนาปตฺติฯ อคพฺภินิยา คพฺภินิสญฺญา , อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อคพฺภินิยา เวมติกา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อคพฺภินิยา อคพฺภินิสญฺญา, อนาปตฺติฯ

๑๐๗๑. อนาปตฺติ คพฺภินิํ อคพฺภินิสญฺญา วุฏฺฐาเปติ, อคพฺภินิํ อคพฺภินิสญฺญา วุฏฺฐาเปติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ปฐมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๒. ทุติยสิกฺขาปทํ

๑๐๗๒. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุนิโย ปายนฺติํ วุฏฺฐาเปนฺติฯ สา ปิณฺฑาย จรติฯ มนุสฺสา เอวมาหํสุ – ‘‘เทถายฺยาย ภิกฺขํ, สทุติยิกา อยฺยา’’ติฯ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย ปายนฺติํ วุฏฺฐาเปสฺสนฺตี’’ติ! อโสฺสสุํ โข ภิกฺขุนิโย เตสํ มนุสฺสานํ อุชฺฌายนฺตานํ ขิยฺยนฺตานํ วิปาเจนฺตานํฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย ปายนฺติํ วุฏฺฐาเปสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย ปายนฺติํ วุฏฺฐาเปนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย ปายนฺติํ วุฏฺฐาเปสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๐๗๓. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี ปายนฺติํ วุฏฺฐาเปยฺย, ปาจิตฺติย**’’นฺติฯ

๑๐๗๔. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… **ภิกฺขุนี**ติ…เป.… อยํ อิมสฺมิํ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

ปายนฺตีนาม มาตา วา โหติ [โหตุ (ก.)]ธาติ [ธาตี (สี. สฺยา.)] วาฯ

วุฏฺฐาเปยฺยาติ อุปสมฺปาเทยฺยฯ

‘‘วุฏฺฐาเปสฺสามี’’ติ คณํ วา อาจรินิํ วา ปตฺตํ วา จีวรํ วา ปริเยสติ, สีมํ วา สมฺมนฺนติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ญตฺติยา ทุกฺกฏํฯ ทฺวีหิ กมฺมวาจาหิ ทุกฺกฏาฯ กมฺมวาจาปริโยสาเน อุปชฺฌายาย อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ คณสฺส จ อาจรินิยา จ อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๑๐๗๕. ปายนฺติยา ปายนฺติสญฺญา วุฏฺฐาเปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ ปายนฺติยา เวมติกา วุฏฺฐาเปติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ปายนฺติยา อปายนฺติสญฺญา วุฏฺฐาเปติ, อนาปตฺติฯ อปายนฺติยา ปายนฺติสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อปายนฺติยา เวมติกา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อปายนฺติยา อปายนฺติสญฺญา, อนาปตฺติฯ

๑๐๗๖. อนาปตฺติ ปายนฺติํ อปายนฺติสญฺญา วุฏฺฐาเปติ, อปายนฺติํ อปายนฺติสญฺญา วุฏฺฐาเปติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ทุติยสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๓. ตติยสิกฺขาปทํ

๑๐๗๗. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุนิโย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธมฺเมสุ อสิกฺขิตสิกฺขํ สิกฺขมานํ วุฏฺฐาเปนฺติฯ ตา พาลา โหนฺติ อพฺยตฺตา น ชานนฺติ กปฺปิยํ วา อกปฺปิยํ วาฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป…. ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธมฺเมสุ อสิกฺขิตสิกฺขํ สิกฺขมานํ วุฏฺฐาเปสฺสนฺตี’’ติ…เป…. สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธมฺเมสุ อสิกฺขิตสิกฺขํ สิกฺขมานํ วุฏฺฐาเปนฺตี’’ติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป…. กถญฺหินาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธมฺเมสุ อสิกฺขิตสิกฺขํ สิกฺขมานํ วุฏฺฐาเปสฺสนฺติ! เนตํ , ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป…. วิครหิตฺวา…เป…. ธมฺมิํ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามนฺเตสิ – ‘‘อนุชานามิ, ภิกฺขเว, สิกฺขมานาย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธมฺเมสุ สิกฺขาสมฺมุติํ ทาตุํฯ เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ทาตพฺพาฯ ตาย สิกฺขมานาย สงฺฆํ อุปสงฺกมิตฺวา เอกํสํ อุตฺตราสงฺคํ กริตฺวา ภิกฺขุนีนํ ปาเท วนฺทิตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสีทิตฺวา อญฺชลิํ ปคฺคเหตฺวา เอวมสฺส วจนีโย – อหํ, อยฺเย, อิตฺถนฺนามา อิตฺถนฺนามาย อยฺยาย สิกฺขมานาฯ สงฺฆํ เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธมฺเมสุ สิกฺขาสมฺมุติํ ยาจามี’’ติฯ ทุติยมฺปิ ยาจิตพฺพาฯ ตติยมฺปิ ยาจิตพฺพาฯ พฺยตฺตาย ภิกฺขุนิยา ปฏิพลาย สโงฺฆ ญาเปตโพฺพ –

๑๐๗๘. ‘‘สุณาตุ เม, อยฺเย, สโงฺฆฯ อยํ อิตฺถนฺนามา อิตฺถนฺนามาย อยฺยาย สิกฺขมานา สงฺฆํ เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธมฺเมสุ สิกฺขาสมฺมุติํ ยาจติฯ ยทิ สงฺฆสฺส ปตฺตกลฺลํ สโงฺฆอิตฺถนฺนามาย สิกฺขมานาย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธมฺเมสุ สิกฺขาสมฺมุติํ ทเทยฺยฯ เอสา ญตฺติฯ

‘‘สุณาตุ เม, อยฺเย, สโงฺฆฯ อยํ อิตฺถนฺนามา อิตฺถนฺนามาย อยฺยาย สิกฺขมานา สงฺฆํ เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธมฺเมสุ สิกฺขาสมฺมุติํ ยาจติฯ สโงฺฆ อิตฺถนฺนามาย สิกฺขมานาย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธมฺเมสุ สิกฺขาสมฺมุติํ เทติฯ ยสฺสา อยฺยาย ขมติ อิตฺถนฺนามาย สิกฺขมานาย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธมฺเมสุ สิกฺขาสมฺมุติยา ทานํ, สา ตุณฺหสฺส; ยสฺสานกฺขมติ, สา ภาเสยฺยฯ

‘‘ทินฺนา สเงฺฆน อิตฺถนฺนามาย สิกฺขมานาย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธมฺเมสุ สิกฺขาสมฺมุติฯ ขมติ สงฺฆสฺส, ตสฺมา ตุณฺหี, เอวเมตํ ธารยามี’’ติฯ

๑๐๗๙. สา สิกฺขมานา ‘‘เอวํ วเทหี’’ติ วตฺตพฺพา – ‘‘ปาณาติปาตา เวรมณิํ เทฺว วสฺสานิ อวีติกฺกมฺม สมาทานํ สมาทิยามิฯ อทินฺนาทานา เวรมณิํ เทฺว วสฺสานิ อวีติกฺกมฺม สมาทานํ สมาทิยามิฯ อพฺรหฺมจริยา เวรมณิํ เทฺว วสฺสานิ อวีติกฺกมฺม สมาทานํ สมาทิยามิฯ มุสาวาทา เวรมณิํ เทฺว วสฺสานิ อวีติกฺกมฺม สมาทานํ สมาทิยามิฯ สุราเมรยมชฺชปฺปมาทฏฺฐานา เวรมณิํ เทฺว วสฺสานิ อวีติกฺกมฺม สมาทานํ สมาทิยามิฯ วิกาลโภชนา เวรมณิํ เทฺว วสฺสานิ อวีติกฺกมฺม สมาทานํ สมาทิยามี’’ติฯ

อถ โข ภควา ตา ภิกฺขุนิโย อเนกปริยาเยน วิครหิตฺวา ทุพฺภรตาย…เป…. เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๐๘๐. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธมฺเมสุ อสิกฺขิตสิกฺขํ สิกฺขมานํ วุฏฺฐาเปยฺย, ปาจิตฺติย**’’นฺติฯ

๑๐๘๑. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อตฺเถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

เทฺว วสฺสานีติ เทฺว สํวจฺฉรานิฯ **อสิกฺขิตสิกฺขา** นาม สิกฺขา วา น ทินฺนา โหติ, ทินฺนา วา สิกฺขา กุปิตาฯ **วุฏฺฐาเปยฺยา**ติ อุปสมฺปาเทยฺยฯ

‘‘วุฏฺฐาเปสฺสามี’’ติ คณํ วา อาจรินึ วา ปตฺตํ วา จีวรํ วา ปริเยสติ, สีมํ วา สมฺมนฺนติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ญตฺติยา ทุกฺกฏํฯ ทฺวีหิ กมฺมวาจาหิ ทุกฺกฏาฯ กมฺมวาจาปริโยสาเน อุปชฺฌายาย อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ คณสฺส จ อาจรินิยา จ อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๑๐๘๒. ธมฺมกมฺเม ธมฺมกมฺมสญฺญา วุฏฺฐาเปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ ธมฺมกมฺเม เวมติกา วุฏฺฐาเปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ ธมฺมกมฺเม อธมฺมกมฺมสญฺญา วุฏฺฐาเปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

อธมฺมกมฺเม ธมฺมกมฺมสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อธมฺมกมฺเม เวมติกา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อธมฺมกมฺเม อธมฺมกมฺมสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๑๐๘๓. อนาปตฺติ เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธมฺเมสุ สิกฺขิตสิกฺขํ สิกฺขมานํ วุฏฺฐาเปติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ตติยสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๔. จตุตฺถสิกฺขาปทํ

๑๐๘๔. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุนิโย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธมฺเมสุ สิกฺขิตสิกฺขํ สิกฺขมานํ สงฺเฆน อสมฺมตํ วุฏฺฐาเปนฺติฯ ภิกฺขุนิโย เอวมาหํสุ – ‘‘เอถ, สิกฺขมานา, อิมํ ชานาถ, อิมํ เทถ, อิมํ อาหรถ, อิมินา อตฺโถ, อิมํ กปฺปิยํ กโรถา’’ติฯ ตา เอวมาหํสุ – ‘‘น มยํ, อยฺเย, สิกฺขมานาฯ ภิกฺขุนิโย มย’’นฺติฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธมฺเมสุสิกฺขิตสิกฺขํ สิกฺขมานํ สงฺเฆน อสมฺมตํ วุฏฺฐาเปสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธมฺเมสุ สิกฺขิตสิกฺขํ สิกฺขมานํ สงฺเฆน อสมฺมตํ วุฏฺฐาเปนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธมฺเมสุ สิกฺขิตสิกฺขํ สิกฺขมานํ สงฺเฆน อสมฺมตํ วุฏฺฐาเปสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… วิครหิตฺวา…เป.… ธมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามนฺเตสิ – ‘‘อนุชานามิ, ภิกฺขเว, เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธมฺเมสุ สิกฺขิตสิกฺขาย สิกฺขมานาย วุฏฺฐานสมฺมุตึ ทาตุํฯ เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ทาตพฺพาฯ ตาย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธมฺเมสุ สิกฺขิตสิกฺขาย สิกฺขมานาย สงฺฆํ อุปสงฺกมิตฺวา เอกํสํ อุตฺตราสงฺคํ กริตฺวา ภิกฺขุนีนํ ปาเท วนฺทิตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสีทิตฺวา อญฺชลึ ปคฺคเหตฺวา เอวมสฺส วจนีโย – ‘‘อหํ , อยฺเย, อิตฺถนฺนามา อิตฺถนฺนามาย อยฺยาย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธมฺเมสุ สิกฺขิตสิกฺขา สิกฺขมานา สงฺฆํ วุฏฺฐานสมฺมุตึ ยาจามี’’ติฯ ทุติยมฺปิ ยาจิตพฺพาฯ ตติยมฺปิ ยาจิตพฺพาฯ พฺยตฺตาย ภิกฺขุนิยา ปฏิพลาย สโงฺฆ ญาเปตโพฺพ –

๑๐๘๕. ‘‘สุณาตุ เม, อเยฺย, สโงฺฆฯ อยํ อิตฺถนฺนามา อิตฺถนฺนามาย อยฺยาย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขา สิกฺขมานา สงฺฆํ วุฏฺฐานสมฺมุตึ ยาจติฯ ยทิ สงฺฆสฺส ปตฺตกลฺลํ, สโงฺฆ อิตฺถนฺนามาย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขาย สิกฺขมานาย วุฏฺฐานสมฺมุตึ ทเทยฺยฯ เอสา ญตฺติฯ

‘‘สุณาตุ เม , อเยฺย, สโงฺฆฯ อยํ อิตฺถนฺนามา อิตฺถนฺนามาย อยฺยาย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขา สิกฺขมานา สงฺฆํ วุฏฺฐานสมฺมุตึ ยาจติฯ สโงฺฆ อิตฺถนฺนามาย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขาย สิกฺขมานาย วุฏฺฐานสมฺมุตึ เทติฯ ยสฺสา อยฺยาย ขมติ อิตฺถนฺนามาย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขาย สิกฺขมานาย วุฏฺฐานสมฺมุติยา ทานํ, สา ตุณฺหสฺส; ยสฺสา นกฺขมติ, สา ภาเสยฺยฯ

‘‘ทินฺนา สเงฺฆน อิตฺถนฺนามาย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขาย สิกฺขมานาย วุฏฺฐานสมฺมุติ; ขมติ สงฺฆสฺส, ตสฺมา ตุณฺหี, เอวเมตํ ธารยามี’’ติฯ

อถ โข ภควา ตา ภิกฺขุนิโย อเนกปริยาเยน วิครหิตฺวา ทุพฺภรตาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๐๘๖. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขํ สิกฺขมานํ สเงฺฆน อสมฺมตํ วุฏฺฐาเปยฺย, ปาจิตฺติย’’**นฺติฯ

๑๐๘๗. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

เทฺว วสฺสานีติ เทฺว สํวจฺฉรานิฯ **สิกฺขิตสิกฺขา**นาม ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขาฯ **อสมฺมตา** นาม ญตฺติทุติเยน กเมฺมน วุฏฺฐานสมฺมุติ น ทินฺนาโหติฯ **วุฏฺฐาเปยฺยา**ติ อุปสมฺปาเทยฺยฯ

‘‘วุฏฺฐาเปสฺสามี’’ติ คณํ วา อาจรินึ วา ปตฺตํ วา จีวรํ วา ปริเยสติ, สีมํ วา สมฺมนฺนติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ญตฺติยา ทุกฺกฏํฯ ทฺวีหิ กมฺมวาจาหิ ทุกฺกฏาฯ กมฺมวาจาปริโยสาเน อุปชฺฌายาย อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ คณสฺส จ อาจรินิยา จ อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๑๐๘๘. ธมฺมกเมฺม ธมฺมกมฺมสญฺญา วุฏฺฐาเปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ ธมฺมกเมฺม เวมติกา วุฏฺฐาเปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ ธมฺมกเมฺม อธมฺมกมฺมสญฺญา วุฏฺฐาเปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

อธมฺมกเมฺม ธมฺมกมฺมสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อธมฺมกเมฺม เวมติกา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อธมฺมกเมฺม อธมฺมกมฺมสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๑๐๘๙. อนาปตฺติ เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขํ สิกฺขมานํ สเงฺฆน สมฺมตํ วุฏฺฐาเปติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

จตุตฺถสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๕. ปญฺจมสิกฺขาปทํ

๑๐๙๐. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเม ฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุนิโย อูนทฺวาทสวสฺสํ คิหิคตํ วุฏฺฐาเปนฺติฯ ตา อกฺขมา โหนฺติ สีตสฺส อุณฺหสฺส ชิฆจฺฉาย ปิปาสาย ฑํสมกสวาตาตปสรีสปสมฺผสฺสานํ ทุรุตฺตานํ ทุราคตานํ วจนปถานํฯ อุปฺปนฺนานํ สารีริกานํ เวทนานํ ทุกฺขานํ ติพฺพานํ ขรานํ กฏุกานํ อสาตานํ อมนาปานํ ปาณหรานํ อนธิวาสกชาติกา โหนฺติฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป…. ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ''กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย อูนทฺวาทสวสฺสํ คิหิคตํ วุฏฺฐาเปสฺสนฺตี''ติ…เป…. สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อูนทฺวาทสวสฺสํ คิหิคตํ วุฏฺฐาเปนฺตีติ? ''สจฺจํ, ภควา''ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป…. กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อูนทฺวาทสวสฺสํ คิหิคตํ วุฏฺฐาเปสฺสนฺติ! อูนทฺวาทสวสฺสา [อูนทฺวาทสวสฺสาหิ (ก.)], ภิกฺขเว, คิหิคตา อกฺขมา โหติ สีตสฺส อุณฺหสฺส ชิฆจฺฉาย ปิปาสาย ฑํสมกสวาตาตปสรีสปสมฺผสฺสานํ ทุรุตฺตานํ ทุราคตานํ วจนปถานํฯ อุปฺปนฺนานํ สารีริกานํ เวทนานํ ทุกฺขานํ ติพฺพานํ ขรานํ กฏุกานํ อสาตานํ อมนาปานํ ปาณหรานํ อนธิวาสกชาติกา โหติฯ ทฺวาทสวสฺสาว [ทฺวาทสวสฺสา จ (สฺยา. ก.)]โข, ภิกฺขเว, คิหิคตา ขมา โหติ สีตสฺส อุณฺหสฺส ชิฆจฺฉาย ปิปาสาย ฑํสมกสวาตาตปสรีสปสมฺผสฺสานํ ทุรุตฺตานํ ทุราคตานํ วจนปถานํฯ อุปฺปนฺนานํ สารีริกานํ เวทนานํ ทุกฺขานํ ติพฺพานํ ขรานํ กฏุกานํ อสาตานํ อมนาปานํ ปาณหรานํ อธิวาสกชาติกา โหติฯ เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป…. เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๐๙๑. **''ยา ปน ภิกฺขุนี อูนทฺวาทสวสฺสํ คิหิคตํ วุฏฺฐาเปยฺย, ปาจิตฺติย''**นฺติฯ

๑๐๙๒. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป…. **ภิกฺขุนี**ติ…เป…. อยํ อิมสฺมิํ อตฺเถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

อูนทฺวาทสวสฺสา นาม อปฺปตฺตทฺวาทสวสฺสาฯ **คิหิคตา** นาม ปุริสนฺตรคตา วุจฺจติฯ **วุฏฺฐาเปยฺยา**ติ อุปสมฺปาเทยฺยฯ

''วุฏฺฐาเปสฺสามี''ติ คณํ วา อาจรินิํ วา ปตฺตํวา จีวรํ วา ปริเยสติ, สีมํ วา สมฺมนฺนติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ญตฺติยา ทุกฺกฏํฯ ทฺวีหิ กมฺมวาจาหิ ทุกฺกฏาฯ กมฺมวาจาปริโยสาเน อุปชฺฌายาย อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ คณสฺส จ อาจรินิยา จ อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๑๐๙๓. อูนทฺวาทสวสฺสายอูนทฺวาทสวสฺสสญฺญา วุฏฺฐาเปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อูนทฺวาทสวสฺสาย เวมติกา วุฏฺฐาเปติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อูนทฺวาทสวสฺสาย ปริปุณฺณสญฺญา วุฏฺฐาเปติ, อนาปตฺติฯ

ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสาย อูนทฺวาทสวสฺสสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสาย เวมติกา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสาย ปริปุณฺณสญฺญา, อนาปตฺติฯ

๑๐๙๔. อนาปตฺติ อูนทฺวาทสวสฺสํ ปริปุณฺณสญฺญา วุฏฺฐาเปติ, ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสํ ปริปุณฺณสญฺญา วุฏฺฐาเปติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

๖. ฉฏฺฐสิกฺขาปทํ

๑๐๙๕. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อารามเฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุนิโย ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสํ คิหิคตํ เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ อสิกฺขิตสิกฺขํ วุฏฺฐาเปนฺติฯ ตา พาลา โหนฺติ อพฺยตฺตา น ชานนฺติ กปฺปิยํ วา อกปฺปิยํ วาฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสํ คิหิคตํ เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ อสิกฺขิตสิกฺขํ วุฏฺฐาเปสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสํ คิหิคตํ เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ อสิกฺขิตสิกฺขํ วุฏฺฐาเปนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสํ คิหิคตํ เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ อสิกฺขิตสิกฺขํ วุฏฺฐาเปสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… วิครหิตฺวา ธมฺมิํ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามเนฺตสิ – ‘‘อนุชานามิ, ภิกฺขเว, ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสาย คิหิคตาย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขาสมฺมุติํ ทาตุํฯ เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ทาตพฺพาฯ ตาย ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสาย คิหิคตาย สงฺฆํ อุปสงฺกมิตฺวา เอกํสํ อุตฺตราสงฺคํ กริตฺวา ภิกฺขุนีนํ ปาเท วนฺทิตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสีทิตฺวา อญฺชลิํ ปคฺคเหตฺวา เอวมสฺส วจนีโย – อหํ, อเยฺย, อิตฺถนฺนามา อิตฺถนฺนามาย อยฺยาย ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสา คิหิคตา สงฺฆํ เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขาสมฺมุติํ ยาจามี’’ติฯ ทุติยมฺปิ ยาจิตพฺพาฯ ตติยมฺปิ ยาจิตพฺพาฯ พฺยตฺตาย ภิกฺขุนิยา ปฏิพลาย สโงฺฆ ญาเปตโพฺพ –

๑๐๙๖. ‘‘สุณาตุ เม, อเยฺย, สโงฺฆฯ อยํ อิตฺถนฺนามา อิตฺถนฺนามาย อยฺยาย ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสา คิหิคตา สงฺฆํ เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขาสมฺมุติํ ยาจติฯ ยทิ สงฺฆสฺส ปตฺตกลฺลํ สโงฺฆ อิตฺถนฺนามาย ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสาย คิหิคตาย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขาสมฺมุติํ ทเทยฺยฯ เอสา ญตฺติฯ

‘‘สุณาตุ เม, อเยฺย, สโงฺฆฯ อยํ อิตฺถนฺนามา อิตฺถนฺนามาย อยฺยาย ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสา คิหิคตา สงฺฆํ เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขาสมฺมุติํ ยาจติฯ สโงฺฆ อิตฺถนฺนามาย ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสาย คิหิคตาย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขาสมฺมุติํ เทติฯ ยสฺสา อยฺยาย ขมติ อิตฺถนฺนามาย ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสาย คิหิคตาย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขาสมฺมุติยา ทานํ, สา ตุณฺหสฺส; ยสฺสา นกฺขมติ, สา ภาเสยฺยฯ

‘‘ทินฺนา สเงฺฆน อิตฺถนฺนามาย ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสาย คิหิคตาย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขาสมฺมุติฯ ขมติ สงฺฆสฺส, ตสฺมา ตุณฺหี, เอวเมตํ ธารยามี’’ติฯ

สา ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสา คิหิคตา เอวํ วเทหีติ วตฺตพฺพา – ‘‘ปาณาติปาตา เวรมณิํ เทฺว วสฺสานิ อวีติกฺกมฺม สมาทานํ สมาทิยามิ…เป.… วิกาลโภชนา เวรมณิํ เทฺว วสฺสานิ อวีติกฺกมฺม สมาทานํ สมาทิยามี’’ติฯ

อถ โข ภควา ตา ภิกฺขุนิโย อเนกปริยาเยน วิครหิตฺวา ทุพฺภรตาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๐๙๗. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสํ คิหิคตํ เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ อสิกฺขิตสิกฺขํ วุฏฺฐาเปยฺย, ปาจิตฺติย**’’นฺติฯ

๑๐๙๘. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อตฺเถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสา นาม ปตฺตทฺวาทสวสฺสาฯ **คิหิคตา**นาม ปุริสนฺตรคตา วุจฺจติฯ **เทฺว วสฺสานี**ติ เทฺว สํวจฺฉรานิฯ **อสิกฺขิตสิกฺขา** นาม สิกฺขา วา น ทินฺนา โหติ, ทินฺนา วา สิกฺขา กุปิตาฯ **วุฏฺฐาเปยฺยา**ติ อุปสมฺปาเทยฺยฯ

‘‘วุฏฺฐาเปสฺสามี’’ติ คณํ วา อาจรินึ วา ปตฺตํ วา จีวรํ วา ปริเยสติ, สีมํ วา สมฺมนฺนติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ญตฺติยา ทุกฺกฏํฯ ทฺวีหิ กมฺมวาจาหิ ทุกฺกฏาฯ กมฺมวาจาปริโยสาเน อุปชฺฌายาย อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ คณสฺส จ อาจรินิยา จ อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๑๐๙๙. ธมฺมกเมฺม ธมฺมกมฺมสญฺญา วุฏฺฐาเปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ ธมฺมกเมฺม เวมติกา วุฏฺฐาเปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ ธมฺมกเมฺม อธมฺมกมฺมสญฺญา วุฏฺฐาเปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

อธมฺมกเมฺม ธมฺมกมฺมสญฺญา วุฏฺฐาเปติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อธมฺมกเมฺม เวมติกา วุฏฺฐาเปติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อธมฺมกเมฺม อธมฺมกมฺมสญฺญา วุฏฺฐาเปติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๑๑๐๐. อนาปตฺติ ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสํ คิหิคตํ เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขํ วุฏฺฐาเปติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ฉฏฺฐสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๗. สตฺตมสิกฺขาปทํ

๑๑๐๑. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุนิโย ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสํ คิหิคตํ เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขํ สเงฺฆน อสมฺมตํ วุฏฺฐาเปนฺติฯ ภิกฺขุนิโย เอวมาหํสุ – ‘‘เอถ สิกฺขมานา, อิมํ ชานาถ, อิมํ เทถ, อิมํ อาหรถ, อิมินา อโตฺถ, อิมํ กปฺปิยํ กโรถา’’ติฯ ตา เอวมาหํสุ – ‘‘น มยํ, อเยฺย, สิกฺขมานา, ภิกฺขุนิโย มย’’นฺติฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสํ คิหิคตํ เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขํ สเงฺฆน อสมฺมตํ วุฏฺฐาเปสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสํ คิหิคตํ เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขํ สเงฺฆน อสมฺมตฺตํ วุฏฺฐาเปนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุโทฺธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม ภิกฺขเว ภิกฺขุนิโย ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสํ คิหิคตํ เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขํ สเงฺฆน อสมฺมตํ วุฏฺฐาเปสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… วิครหิตฺวา…เป.… ธมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามเนฺตสิ – ‘‘อนุชานามิ, ภิกฺขเว, ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสาย คิหิคตาย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขาย วุฏฺฐานสมฺมุตึ ทาตุํฯ เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ทาตพฺพาฯ ตาย ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสาย คิหิคตาย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺม

สุ สิกฺขิตสิกฺขาย สงฺฆํ อุปสงฺกมิตฺวา เอกํสํ อุตฺตราสงฺคํ กริตฺวา ภิกฺขุนีนํ ปาเท วนฺทิตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสีทิตฺวา อญฺชลึ ปคฺคเหตฺวา เอวมสฺส วจนีโย – อหํ, อเยฺย, อิตฺถนฺนามา อิตฺถนฺนามาย อยฺยาย ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสา คิหิคตา เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขา, สงฺฆํ วุฏฺฐานสมฺมุตึ ยาจามี''ติฯ ทุติยมฺปิ ยาจิตพฺพาฯ ตติยมฺปิ ยาจิตพฺพาฯ พฺยตฺตาย ภิกฺขุนิยา ปฏิพลาย สโงฺฆ ญาเปตโพฺพฯ

๑๑๐๒. ''สุณาตุ เม, อเยฺย, สโงฺฆฯ อยํ อิตฺถนฺนามา อิตฺถนฺนามาย อยฺยาย ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสา คิหิคตา เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขา สงฺฆํ วุฏฺฐานสมฺมุตึ ยาจติฯ ยทิ สงฺฆสฺส ปตฺตกลฺลํ, สโงฺฆ อิตฺถนฺนามาย ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสาย คิหิคตาย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขาย วุฏฺฐานสมฺมุตึ ทเทยฺยฯ เอสา ญตฺติฯ

''สุณาตุ เม, อเยฺย, สโงฺฆฯ อยํ อิตฺถนฺนามา อิตฺถนฺนามาย อยฺยาย ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสา คิหิคตา เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขา สงฺฆํ วุฏฺฐานสมฺมุตึ ยาจติฯ สโงฺฆ อิตฺถนฺนามาย ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสาย คิหิคตาย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขาย วุฏฺฐานสมฺมุตึ เทติฯ ยสฺสา อยฺยาย ขมติ อิตฺถนฺนามาย ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสาย คิหิคตาย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขาย วุฏฺฐานสมฺมุติยา ทานํ, สา ตุณฺหสฺส; ยสฺสา นกฺขมติ, สา ภาเสยฺยฯ

''ทินฺนา สเงฺฆน อิตฺถนฺนามาย ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสาย คิหิคตาย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขาย วุฏฺฐานสมฺมุติฯ ขมติ สงฺฆสฺส, ตสฺมา ตุณฺหี, เอวเมตํ ธารยามี''ติฯ

อถ โข ภควา ตา ภิกฺขุนิโย อเนกปริยาเยน วิครหิตฺวา ทุพฺภรตาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโยอิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๑๐๓. **''ยา ปน ภิกฺขุนี ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสํ คิหิคตํ เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขํ สเงฺฆน อสมฺมตํ วุฏฺฐาเปยฺย, ปาจิตฺติย''**นฺติฯ

๑๑๐๔. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสา นาม ปตฺตทฺวาทสวสฺสาฯ **คิหิคตา**นาม ปุริสนฺตรคตา วุจฺจติฯ **เทฺว วสฺสานี**ติ เทฺว สํวจฺฉรานิฯ **สิกฺขิตสิกฺขา**นาม ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขาฯ **อสมฺมตา** นาม ญตฺติทุติเยน กเมฺมน วุฏฺฐานสมฺมุติ น ทินฺนา โหติฯ **วุฏฺฐาเปยฺยา**ติ อุปสมฺปาเทยฺยฯ

''วุฏฺฐาเปสฺสามี''ติ คณํ วา อาจรินึ วา ปตฺตํ วา จีวรํ วา ปริเยสติ, สีมํ วา สมฺมนฺนติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ญตฺติยา ทุกฺกฏํฯ ทฺวีหิ กมฺมวาจาหิ ทุกฺกฏาฯ กมฺมวาจาปริโยสาเน อุปชฺฌายาย อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ คณสฺส จ อาจรินิยา จ อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๑๑๐๕. ธมฺมกเมฺม ธมฺมกมฺมสญฺญา วุฏฺฐาเปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ ธมฺมกเมฺม เวมติกา วุฏฺฐาเปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ ธมฺมกเมฺม อธมฺมกมฺมสญฺญา วุฏฺฐาเปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

อธมฺมกเมฺม ธมฺมกมฺมสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อธมฺมกเมฺม เวมติกา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อธมฺมกเมฺม อธมฺมกมฺมสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๑๑๐๖. อนาปตฺติ ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสํ คิหิคตํ เทฺว วสฺสานิ ฉสุธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขํ สเงฺฆน สมฺมตํ วุฏฺฐาเปติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

สตฺตมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๘. อฎฺฐมสิกฺขาปทํ

๑๑๐๗. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี สหชีวินึ วุฏฺฐาเปตฺวา เทฺว วสฺสานิ เนว อนุคฺคณฺหาติ น อนุคฺคณฺหาเปติฯ ตา พาลา โหนฺติ อพฺยตฺตา; น ชานนฺติ กปฺปิยํ วา อกปฺปิยํ วาฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม อยฺยา ถุลฺลนนฺทา สหชีวินึ วุฏฺฐาเปตฺวา เทฺว วสฺสานิ เนว อนุคฺคณฺหิสฺสติ น อนุคฺคณฺหาเปสฺสตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี สหชีวินึ วุฏฺฐาเปตฺวา เทฺว วสฺสานิ เนว อนุคฺคณฺหาติ น อนุคฺคณฺหาเปตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุโทฺธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี สหชีวินึ วุฏฺฐาเปตฺวา เทฺว วสฺสานิ เนว อนุคฺคณฺหิสฺสติ น อนุคฺคณฺหาเปสฺสติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๑๐๘. ‘‘**ยา ปน ภิกฺขุนี สหชีวินึ วุฏฺฐาเปตฺวา เทฺว วสฺสานิ เนว อนุคฺคเณฺหยฺย น อนุคฺคณฺหาเปยฺย, ปาจิตฺติย**’’นฺติฯ

๑๑๐๙. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

สหชีวินีนาม สทฺธิวิหารินี วุจฺจติฯ **วุฏฺฐาเปตฺวา**ติ อุปสมฺปาเทตฺวาฯ **เทฺว วสฺสานี**ติ เทฺว สํวจฺฉรานิฯ

เนว อนุคฺคเณฺหยฺยาติ น สยํ อนุคฺคเณฺหยฺย อุเทฺทเสน ปริปุจฺฉาย โอวาเทน อนุสาสนิยาฯ

น อนุคฺคณฺหาเปยฺยาติ น อญฺญํ อาณาเปยฺย ‘‘เทฺว วสฺสานิ เนว อนุคฺคณฺหิสฺสามิ น อนุคฺคณฺหาเปสฺสามี’’ติ ธุรํ นิกฺขิตฺตมเตฺต อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๑๑๑๐. อนาปตฺติ สติ อนฺตราเย, ปริเยสิตฺวา น ลภติ, คิลานาย, อาปทาสุ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

อฎฺฐมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๙. นวมสิกฺขาปทํ

๑๑๑๑. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุนิโย วุฏฺฐาปิตํ ปวตฺตินึ เทฺว วสฺสานิ นานุพนฺธนฺติฯ ตา พาลา โหนฺติ อพฺยตฺตา; น ชานนฺติ กปฺปิยํ วา อกปฺปิยํ วาฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย วุฏฺฐาปิตํ ปวตฺตินึ เทฺว วสฺสานิ นานุพนฺธิสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย วุฏฺฐาปิตํ ปวตฺตินึ เทฺว วสฺสานิ นานุพนฺธนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย วุฏฺฐาปิตํ ปวตฺตินึ เทฺว วสฺสานิ นานุพนฺธิสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๑๑๒. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี วุฏฺฐาปิตํ ปวตฺตินึ เทฺว วสฺสานิ นานุพเนฺธยฺย, ปาจิตฺติย’’**นฺติฯ

๑๑๑๓. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

วุฏฺฐาปิตนฺติ อุปสมฺปาทิตํฯ **ปวตฺตินี** นาม อุปชฺฌายา วุจฺจติฯ **เทฺว วสฺสานี**ติ เทฺว สํวจฺฉรานิฯ **นานุพเนฺธยฺยา**ติ น สยํ อุปฏฺฐเหยฺยฯ เทฺว วสฺสานิ นานุพนฺธิสฺสามีติ ธุรํ นิกฺขิตฺตมเตฺต อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๑๑๑๔. อนาปตฺติ อุปชฺฌายา พาลา วา โหติ อลชฺชินี วา, คิลานาย, อาปทาสุ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

นวมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๑๐. ทสมสิกฺขาปทํ

๑๑๑๕. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี สหชีวินึ วุฏฺฐาเปตฺวา เนว วูปกาเสติ น วูปกาสาเปติฯ สามิโก อคฺคเหสิฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม อยฺยา ถุลฺลนนฺทา สหชีวินึ วุฏฺฐาเปตฺวา เนว วูปกาเสสฺสติ น วูปกาสาเปสฺสติ, สามิโก อคฺคเหสิ ! สจายํ ภิกฺขุนี ปกฺกนฺตา อสฺส, น จ สามิโก คเณฺหยฺยา’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี สหชีวินึ วุฏฺฐาเปตฺวา เนว วูปกาเสติ น วูปกาสาเปติ [...สิ (ก.)], สามิโก อคฺคเหสีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี สหชีวินึ วุฏฺฐาเปตฺวา เนว วูปกาเสสฺสติ น วูปกาสาเปสฺสติ, สามิโก อคฺคเหสิ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๑๑๖. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี สหชีวินึ วุฏฺฐาเปตฺวา เนว วูปกาเสยฺย น วูปกาสาเปยฺย อนฺตมโส ฉปฺปญฺจโยชนานิปิ, ปาจิตฺติย’’**นฺติฯ

๑๑๑๗. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อตฺเถ อธิปฺเปตา ภิกฺขุนีติฯ

สหชีวินีนาม สทฺธิวิหารินี วุจฺจติฯ **วุฏฺฐาเปตฺวา**ติ อุปสมฺปาเทตฺวาฯ **เนววูปกาเสยฺยา**ติ น สยํ วูปกาเสยฺยฯ **น วูปกาสาเปยฺยา**ติ น อญฺญํ อาณาเปยฺยฯ ‘‘เนว วูปกาเสสฺสามิ น วูปกาสาเปสฺสามิ อนฺตมโส ฉปฺปญฺจโยชนานิปี’’ติ ธุรํ นิกฺขิตฺตมตฺเต อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๑๑๑๘. อนาปตฺติ สติ อนฺตราเย, ปริเยสิตฺวา ทุติยิกํ ภิกฺขุนึ น ลภติ, คิลานาย, อาปทาสุ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ทสมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

คพฺภินิวคฺโค สตฺตโมฯ

๘. กุมารีภูตวคฺโค

๑. ปฐมสิกฺขาปทํ

๑๑๑๙. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อารามฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุนิโย อูนวีสติวสฺสํ กุมาริภูตํ วุฏฺฐาเปนฺติฯ ตา อกฺขมา โหนฺติ สีตสฺส อุณฺหสฺส ชิฆจฺฉาย ปิปาสาย ฑํสมกสวาตาตปสรีสปสมฺผสฺสานํ ทุรุตฺตานํ ทุราคตานํ วจนปถานํฯ อุปฺปนฺนานํ สารีริกานํ เวทนานํ ทุกฺขานํ ติพฺพานํ ขรานํ กฏุกานํ อสาตานํ อมนาปานํ ปาณหรานํ อนธิวาสกชาติกา โหนฺติฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย อูนวีสติวสฺสํ กุมาริภูตํ วุฏฺฐาเปสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อูนวีสติวสฺสํ กุมาริภูตํ วุฏฺฐาเปนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อูนวีสติวสฺสํ กุมาริภูตํ วุฏฺฐาเปสฺสนฺติ! อูนวีสติวสฺสา, ภิกฺขเว, กุมาริภูตา อกฺขมา โหติ สีตสฺส อุณฺหสฺส…เป.… ปาณหรานํ อนธิวาสกชาติกา โหติฯ วีสติวสฺสาว โข, ภิกฺขเว, กุมาริภูตา ขมา โหติ สีตสฺส อุณฺหสฺส…เป.… ปาณหรานํ อธิวาสกชาติกา โหติฯ เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๑๒๐. **‘‘ยา ปน *ภิกฺขุนี* อูนวีสติวสฺสํ กุมาริภูตํ วุฏฺฐาเปยฺย, ปาจิตฺติย**’’นฺติฯ

๑๑๒๑. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อตฺเถ อธิปฺเปตา ภิกฺขุนีติฯ

อูนวีสติวสฺสา นาม อปฺปตฺตวีสติวสฺสาฯ **กุมาริภูตา** นาม สามเณรี วุจฺจติฯ **วุฏฺฐาเปยฺยา**ติ อุปสมฺปาเทยฺยฯ

‘‘วุฏฺฐาเปสฺสามี’’ติ คณํ วา อาจรินึ วา ปตฺตํ วา จีวรํ วา ปริเยสติ, สีมํ วา สมฺมนฺนติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ญตฺติยา ทุกฺกฏํฯ ทฺวีหิ กมฺมวาจาหิ ทุกฺกฏาฯ กมฺมวาจาปริโยสาเน อุปชฺฌายาย

อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ คณสฺส จ อาจรินิยา จ อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๑๑๒๒. อูนวีสติวสฺสาย อูนวีสติวสฺสสญฺญา วุฏฺฐาเปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อูนวีสติวสฺสาย เวมติกา วุฏฺฐาเปติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อูนวีสติวสฺสาย ปริปุณฺณสญฺญา วุฏฺฐาเปติ, อนาปตฺติฯ ปริปุณฺณวีสติวสฺสาย อูนวีสติวสฺสสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ปริปุณฺณวีสติวสฺสาย เวมติกา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ปริปุณฺณวีสติวสฺสาย ปริปุณฺณสญฺญา, อนาปตฺติฯ

๑๑๒๓. อนาปตฺติ อูนวีสติวสฺสํ ปริปุณฺณสญฺญา วุฏฺฐาเปติ, ปริปุณฺณวีสติวสฺสํ ปริปุณฺณสญฺญา วุฏฺฐาเปติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ปฐมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๒. ทุติยสิกฺขาปทํ

๑๑๒๔. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุนิโย ปริปุณฺณวีสติวสฺสํ กุมาริภูตํ เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธมฺเมสุ อสิกฺขิตสิกฺขํ วุฏฺฐาเปนฺติฯ ตาพาลา โหนฺติ อพฺยตฺตา; น ชานนฺติ กปฺปิยํ วา อกปฺปิยํ วาฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย ปริปุณฺณวีสติวสฺสํ กุมาริภูตํ เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธมฺเมสุ อสิกฺขิตสิกฺขํ วุฏฺฐาเปสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย ปริปุณฺณวีสติวสฺสํ กุมาริภูตํ เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธมฺเมสุ อสิกฺขิตสิกฺขํ วุฏฺฐาเปนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย ปริปุณฺณวีสติวสฺสํ กุมาริภูตํ เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธมฺเมสุ อสิกฺขิตสิกฺขํ วุฏฺฐาเปสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… วิครหิตฺวา…เป.… ธมฺมิํ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามนฺเตสิ – ‘‘อนุชานามิ, ภิกฺขเว, อฏฺฐารสวสฺสาย กุมาริภูตาย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธมฺเมสุ สิกฺขาสมฺมุติํ ทาตุํฯ เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว ทาตพฺพาฯ ตาย อฏฺฐารสวสฺสาย กุมาริภูตาย สงฺฆํ อุปสงฺกมิตฺวา เอกํสํ อุตฺตราสงฺคํ กริตฺวา ภิกฺขุนีนํ ปาเท วนฺทิตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสีทิตฺวา อญฺชลิํ ปคฺคเหตฺวา เอวมสฺส วจนีโย – อหํ, อเยฺย , อิตฺถนฺนามา อิตฺถนฺนามาย อยฺยาย อฏฺฐารสวสฺสา กุมาริภูตา สงฺฆํ เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธมฺเมสุ สิกฺขาสมฺมุติํ ยาจามี’’ติฯ ทุติยมฺปิ ยาจิตพฺพาฯ ตติยมฺปิ ยาจิตพฺพาฯ พฺยตฺตาย ภิกฺขุนิยา ปฏิพลาย สโงฺฆ ญาเปตโพฺพ –

๑๑๒๕. ‘‘สุณาตุ เม, อเยฺย, สโงฺฆฯ อยํ อิตฺถนฺนามา อิตฺถนฺนามาย อยฺยาย อฏฺฐารสวสฺสา กุมาริภูตา สงฺฆํ เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธมฺเมสุ สิกฺขาสมฺมุติํ ยาจติฯ ยทิ สงฺฆสฺส ปตฺตกลฺลํ, สโงฺฆ อิตฺถนฺนามาย อฏฺฐารสวสฺสาย กุมาริภูตาย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธมฺเมสุ สิกฺขาสมฺมุติํ ทเทยฺยฯ เอสา ญตฺติฯ

‘‘สุณาตุ เม, อเยฺย, สโงฺฆฯ อยํ อิตฺถนฺนามา อิตฺถนฺนามาย อยฺยาย อฏฺฐารสวสฺสา กุมาริภูตา สงฺฆํ เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธมฺเมสุ สิกฺขาสมฺมุติํ ยาจติฯ สโงฺฆ อิตฺถนฺนามาย อฏฺฐารสวสฺสาย กุมาริภูตาย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธมฺเมสุ สิกฺขาสมฺมุติํ เทติฯ ยสฺสา อยฺยาย ขมติ อิตฺถนฺนามาย อฏฺฐารสวสฺสาย กุมาริภูตาย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธมฺเมสุ สิกฺขาสมฺมุติยา ทานํ, สา ตุณฺหสฺส; ยสฺสา นกฺขมติ, สา ภาเสยฺยฯ

‘‘ทินฺนา สเงฺฆน อิตฺถนฺนามาย อฏฺฐารสวสฺสาย กุมาริภูตาย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขาสมฺมุติฯ ขมติ สงฺฆสฺส, ตสฺมา ตุณฺหี, เอวเมตํ ธารยามี’’ติฯ

สา อฏฺฐารสวสฺสา กุมาริภูตา เอวํ วเทหีติ วตฺตพฺพา – ‘‘ปาณาติปาตา เวรมณึ เทฺว วสฺสานิ อวีติกฺกมฺม สมาทานํ สมาทิยามิ…เป.…วิกาลโภชนา เวรมณึ เทฺว วสฺสานิ อวีติกฺกมฺม สมาทานํ สมาทิยามี’’ติฯ

อถ โข ภควา ตา ภิกฺขุนิโย อเนกปริยาเยน วิครหิตฺวา ทุพฺภรตาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๑๒๖. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี ปริปุณฺณวีสติวสฺสํ กุมาริภูตํ เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ อสิกฺขิตสิกฺขํ วุฏฺฐาเปยฺย, ปาจิตฺติย**’’นฺติฯ

๑๑๒๗. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อตฺเถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

ปริปุณฺณวีสติวสฺสา นาม ปตฺตวีสติวสฺสาฯ **กุมาริภูตา** นาม สามเณรี วุจฺจติฯ **เทฺว วสฺสานี**ติ เทฺว สํวจฺฉรานิฯ **อสิกฺขิตสิกฺขา**นาม สิกฺขา วา น ทินฺนา โหติ, ทินฺนา วา สิกฺขา กุปิตาฯ **วุฏฺฐาเปยฺยา**ติ อุปสมฺปาเทยฺยฯ

‘‘วุฏฺฐาเปสฺสามี’’ติ คณํ วา อาจรินึ วา ปตฺตํ วา จีวรํ วา ปริเยสติ, สีมํ วา สมฺมนฺนติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ญตฺติยา ทุกฺกฏํฯ ทฺวีหิ กมฺมวาจาหิ ทุกฺกฏาฯ กมฺมวาจาปริโยสาเน อุปชฺฌายาย อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ คณสฺส จ อาจรินิยา จ อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๑๑๒๘. ธมฺมกเมฺม ธมฺมกมฺมสญฺญา วุฏฺฐาเปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺส ฯ ธมฺมกเมฺม เวมติกา วุฏฺฐาเปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ ธมฺมกเมฺม อธมฺมกมฺมสญฺญา วุฏฺฐาเปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

อธมฺมกเมฺม ธมฺมกมฺมสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อธมฺมกเมฺม เวมติกา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อธมฺมกเมฺม อธมฺมกมฺมสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๑๑๒๙. อนาปตฺติ ปริปุณฺณวีสติวสฺสํ กุมาริภูตํ เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขํ วุฏฺฐาเปติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ทุติยสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๓. ตติยสิกฺขาปทํ

๑๑๓๐. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุนิโย ปริปุณฺณวีสติวสฺสํ กุมาริภูตํ เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขํ สเงฺฆน อสมฺมตํ วุฏฺฐาเปนฺติฯ ภิกฺขุนิโย เอวมาหํสุ – ‘‘เอถ สิกฺขมานา, อิมํ ชานาถ, อิมํ เทถ, อิมํ อาหรถ, อิมินา อโตฺถ, อิมํ กปฺปิยํ กโรถา’’ติฯ ตา เอวมาหํสุ – ‘‘น มยํ, อเยฺย, สิกฺขมานา;

ภิกฺขุนิโย มย''นฺติฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป…. ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ''กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย ปริปุณฺณวีสติวสฺสํ กุมาริภูตํ เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขํ สเงฺฆน อสมฺมตํ วุฏฺฐาเปสฺสนฺตี''ติ…เป…. สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย ปริปุณฺณวีสติวสฺสํ กุมาริภูตํ เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขํ สเงฺฆน อสมฺมตํ วุฏฺฐาเปนฺตีติ? ''สจฺจํ, ภควา''ติฯ วิครหิ พุโทฺธ ภควา…เป…. กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย ปริปุณฺณวีสติวสฺสํ กุมาริภูตํ เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขํ สเงฺฆน อสมฺมตํ วุฏฺฐาเปสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว , อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป…. วิครหิตฺวา…เป…. ธมฺมิํ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามเนฺตสิ – ''อนุชานามิ, ภิกฺขเว, ปริปุณฺณวีสติวสฺสาย กุมาริภูตาย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขาย วุฏฺฐานสมฺมุติํ ทาตุํฯ เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ทาตพฺพาฯ ตาย ปริปุณฺณวีสติวสฺสาย กุมาริภูตาย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขาย สงฺฆํ อุปสงฺกมิตฺวา เอกํสํ อุตฺตราสงฺคํ กริตฺวา ภิกฺขุนีนํ ปาเท วนฺทิตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสีทิตฺวา อญฺชลิํ ปคฺคเหตฺวา เอวมสฺส วจนีโย – อหํ, อเยฺย, อิตฺถนฺนามา อิตฺถนฺนามาย อยฺยาย ปริปุณฺณวีสติวสฺสา กุมาริภูตา เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขา สงฺฆํ วุฏฺฐานสมฺมุติํ ยาจามี''ติฯ ทุติยมฺปิ ยาจิตพฺพาฯ ตติยมฺปิ ยาจิตพฺพาฯ พฺยตฺตาย ภิกฺขุนิยา ปฏิพลาย สโงฺฆ ญาเปตโพฺพ –

๑๑๓๑. ''สุณาตุ เม, อเยฺย, สโงฺฆฯ อยํ อิตฺถนฺนามา อิตฺถนฺนามาย อยฺยาย ปริปุณฺณวีสติวสฺสา กุมาริภูตา เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขา สงฺฆํ วุฏฺฐานสมฺมุติํ ยาจติฯ ยทิ สงฺฆสฺส ปตฺตกลฺลํ สโงฺฆ อิตฺถนฺนามาย ปริปุณฺณวีสติวสฺสาย กุมาริภูตาย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขาย วุฏฺฐานสมฺมุติํ ทเทยฺยฯ เอสา ญตฺติฯ

''สุณาตุ เม, อเยฺย, สโงฺฆฯ อยํ อิตฺถนฺนามา อิตฺถนฺนามาย อยฺยาย ปริปุณฺณวีสติวสฺสา กุมาริภูตา เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขา สงฺฆํ วุฏฺฐานสมฺมุติํ ยาจติฯ สโงฺฆ อิตฺถนฺนามาย ปริปุณฺณวีสติวสฺสาย กุมาริภูตาย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขาย วุฏฺฐานสมฺมุติํ เทติฯ ยสฺสา อยฺยาย ขมติ อิตฺถนฺนามาย ปริปุณฺณวีสติวสฺสาย กุมาริภูตาย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขาย วุฏฺฐานสมฺมุติยา ทานํ, สา ตุณฺหสฺส; ยสฺสา นกฺขมติ, สา ภาเสยฺยฯ

''ทินฺนาสเงฺฆน อิตฺถนฺนามาย ปริปุณฺณวีสติวสฺสาย กุมาริภูตาย เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขาย วุฏฺฐานสมฺมุติฯ ขมติ สงฺฆสฺส, ตสฺมา ตุณฺหี, เอวเมตํ ธารยามี''ติฯ

อถ โข ภควา ตา ภิกฺขุนิโย อเนกปริยาเยน วิครหิตฺวา ทุพฺภรตาย…เป…. เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๑๓๒. **''ยา ปน ภิกฺขุนี ปริปุณฺณวีสติวสฺสํ กุมาริภูตํ เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขํ สเงฺฆน อสมฺมตํ วุฏฺฐาเปยฺย, ปาจิตฺติย**''นฺติฯ

๑๑๓๓. **ยาปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป…. **ภิกฺขุนี**ติ…เป…. อยํ อิมสฺมิํ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

ปริปุณฺณวีสติวสฺสา นาม ปตฺตวีสติวสฺสาฯ **กุมาริภูตา** นาม สามเณรี วุจฺจติฯ **เทฺว วสฺสานี**ติ เทฺว สํวจฺฉรานิฯ **สิกฺขิตสิกฺขา**นาม ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขา ฯ **อสมฺมตา** นาม ญตฺติทุติ

เยน กเมฺมน วุฏฺฐานสมฺมุติ น ทินฺนา โหติฯ **วุฏฺฐาเปยฺยา**ติ อุปสมฺปาเทยฺยฯ

‘‘วุฏฺฐาเปสฺสามี’’ติ คณํ วา อาจรินึ วา ปตฺตํ วา จีวรํ วา ปริเยสติ, สีมํ วา สมฺมนฺนติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ญตฺติยา ทุกฺกฏํฯ ทฺวีหิ กมฺมวาจาหิ ทุกฺกฏาฯ กมฺมวาจาปริโยสาเน อุปชฺฌายาย อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ คณสฺส จ อาจรินิยา จ อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๑๑๓๔. ธมฺมกมฺเม ธมฺมกมฺมสญฺญา วุฏฺฐาเปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ ธมฺมกมฺเม เวมติกา วุฏฺฐาเปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ ธมฺมกมฺเม อธมฺมกมฺมสญฺญา วุฏฺฐาเปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

อธมฺมกมฺเม ธมฺมกมฺมสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อธมฺมกมฺเม เวมติกา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อธมฺมกมฺเม อธมฺมกมฺมสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๑๑๓๕. อนาปตฺติ ปริปุณฺณวีสติวสฺสํ กุมาริภูตํ เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธมฺเมสุ สิกฺขิตสิกฺขํ สเงฺฆน สมฺมตํ วุฏฺฐาเปติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ตติยสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๔. จตุตฺถสิกฺขาปทํ

๑๑๓๖. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุนิโย อูนทฺวาทสวสฺสา วุฏฺฐาเปนฺติฯ ตา พาลา โหนฺติ อพฺยตฺตา น ชานนฺติ กปฺปิยํ วา อกปฺปิยํ วาฯ สทฺธิวิหารินิโยปิ พาลา โหนฺติ อพฺยตฺตา; น ชานนฺติ กปฺปิยํ วา อกปฺปิยํ วาฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย อูนทฺวาทสวสฺสา วุฏฺฐาเปสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อูนทฺวาทสวสฺสา วุฏฺฐาเปนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อูนทฺวาทสวสฺสา วุฏฺฐาเปสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๑๓๗. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี อูนทฺวาทสวสฺสา วุฏฺฐาเปยฺย, ปาจิตฺติย’’**นฺติฯ

๑๑๓๘. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

อูนทฺวาทสวสฺสา นาม อปฺปตฺตทฺวาทสวสฺสาฯ

วุฏฺฐาเปยฺยาติ อุปสมฺปาเทยฺยฯ

‘‘วุฏฺฐาเปสฺสามี’’ติ คณํ วา อาจรินึ วา ปตฺตํ วา จีวรํ วา ปริเยสติ, สีมํ วา สมฺมนฺนติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ญตฺติยา ทุกฺกฏํฯ ทฺวีหิ กมฺมวาจาหิ ทุกฺกฏาฯ กมฺมวาจาปริโยสาเน อุปชฺฌายาย อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ คณสฺส จ อาจรินิยา จ อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๑๑๓๙. อนาปตฺติ ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสา วุฏฺฐาเปติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

จตุตฺถสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๕. ปญฺจมสิกฺขาปทํ

๑๑๔๐. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุนิโย ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสา สงฺเฆน อสมฺมตา วุฏฺฐาเปนฺติฯ ตา พาลา โหนฺติ อพฺยตฺตา; น ชานนฺติ กปฺปิยํ วา อกปฺปิยํ วาฯ สทฺธิวิหารินิโยปิ พาลา โหนฺติอพฺยตฺตา; น ชานนฺติ กปฺปิยํ วา อกปฺปิยํ วาฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสา สงฺเฆน อสมฺมตา วุฏฺฐาเปสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสา สงฺเฆน อสมฺมตา วุฏฺฐาเปนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสา สงฺเฆน อสมฺมตา วุฏฺฐาเปสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… วิครหิตฺวา…เป.… ธมฺมิํ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามเนฺตสิ – ‘‘อนุชานามิ, ภิกฺขเว, ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสาย ภิกฺขุนิยา วุฏฺฐาปนสมฺมุติํ ทาตุํฯ เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ทาตพฺพาฯ ตาย ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสาย ภิกฺขุนิยา สงฺฆํ อุปสงฺกมิตฺวา เอกํสํ อุตฺตราสงฺคํ กริตฺวา วุฑฺฒานํ ภิกฺขุนีนํ ปาเท วนฺทิตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสีทิตฺวา อญฺชลิํ ปคฺคเหตฺวา เอวมสฺส วจนีโย – อหํ, อเยฺย, อิตฺถนฺนามา ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสา ภิกฺขุนี สงฺฆํ วุฏฺฐาปนสมฺมุติํยาจามี’’ติฯ ทุติยมฺปิ ยาจิตพฺพาฯ ตติยมฺปิ ยาจิตพฺพาฯ สา ภิกฺขุนี สงฺเฆน ปริจฺฉินฺทิตพฺพา – ‘‘พฺยตฺตายํ ภิกฺขุนี ลชฺชินี’’ติฯ สเจ พาลา จ โหติ อลชฺชินี จ, น ทาตพฺพาฯ สเจ พาลา โหติ ลชฺชินี, น ทาตพฺพาฯ สเจ พฺยตฺตา โหติ อลชฺชินี, น ทาตพฺพาฯ สเจ พฺยตฺตา จ โหติ ลชฺชินี จ, ทาตพฺพาฯ เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ทาตพฺพาฯ พฺยตฺตาย ภิกฺขุนิยา ปฏิพลาย สโงฺฆ ญาเปตโพฺพ –

๑๑๔๑. ‘‘สุณาตุ เม, อเยฺย, สโงฺฆฯ อยํ อิตฺถนฺนามา ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสา ภิกฺขุนี สงฺฆํ วุฏฺฐาปนสมฺมุติํ ยาจติฯ ยทิ สงฺฆสฺส ปตฺตกลฺลํ, สโงฺฆ อิตฺถนฺนามาย ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสาย ภิกฺขุนิยา วุฏฺฐาปนสมฺมุติํ ทเทยฺยฯ เอสา ญตฺติฯ

‘‘สุณาตุ เม, อเยฺย, สโงฺฆฯ อยํ อิตฺถนฺนามา ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสา ภิกฺขุนี สงฺฆํ วุฏฺฐาปนสมฺมุติํ ยาจติฯ สโงฺฆ อิตฺถนฺนามาย ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสาย ภิกฺขุนิยา วุฏฺฐาปนสมฺมุติํ เทติฯ ยสฺสา อยฺยาย ขมติ อิตฺถนฺนามาย ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสาย ภิกฺขุนิยา วุฏฺฐาปนสมฺมุติยา ทานํ, สา ตุณฺหสฺส; ยสฺสา นกฺขมติ, สา ภาเสยฺยฯ

‘‘ทินฺนา สงฺเฆน อิตฺถนฺนามาย ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสาย ภิกฺขุนิยา วุฏฺฐาปนสมฺมุติฯ ขมติ สงฺฆสฺส, ตสฺมา ตุณฺหี, เอวเมตํ ธารยามี’’ติฯ

อถ โข ภควา ตา ภิกฺขุนิโย อเนกปริยาเยน วิครหิตฺวา ทุพฺภรตาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๑๔๒. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสา สงฺเฆน อสมฺมตา วุฏฺฐาเปยฺย, ปาจิตฺติย**’’นฺติ ฯ

๑๑๔๓. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อตฺเถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสา นาม ปตฺตทฺวาทสวสฺสาฯ

อสมฺมตานาม ญตฺติทุติเยน กมฺเมน วุฏฺฐาปนสมฺมุติ น ทินฺนา โหติฯ **วุฏฺฐาเปยฺยา**ติอุปสมฺปาเทยฺยฯ

‘‘วุฏฺฐาเปสฺสามี’’ติ คณํ วา อาจรินึ วา ปตฺตํ วา จีวรํ วา ปริเยสติ, สีมํ วา สมฺมนฺนติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ญตฺติยา ทุกฺกฏํฯ ทฺวีหิ กมฺมวาจาหิ ทุกฺกฏาฯ กมฺมวาจาปริโยสาเน อุปชฺฌายาย อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ คณสฺส จ อาจรินิยา จ อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๑๑๔๔. ธมฺมกมฺเม ธมฺมกมฺมสญฺญา วุฏฺฐาเปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ ธมฺมกมฺเม เวมติกา วุฏฺฐาเปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ ธมฺมกมฺเม อธมฺมกมฺมสญฺญา วุฏฺฐาเปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

อธมฺมกมฺเมธมฺมกมฺมสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อธมฺมกมฺเม เวมติกา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อธมฺมกมฺเม อธมฺมกมฺมสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๑๑๔๕. อนาปตฺติ ปริปุณฺณทฺวาทสวสฺสา สเงฺฆน สมฺมตา วุฏฺฐาเปติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ปญฺจมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖. ฉฏฺฐสิกฺขาปทํ

๑๑๔๖. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน จณฺฑกาฬี ภิกฺขุนี ภิกฺขุนิสงฺฆํ อุปสงฺกมิตฺวา วุฏฺฐาปนสมฺมุตึ ยาจติฯ อถ โข ภิกฺขุนิสโงฺฆ จณฺฑกาฬึ ภิกฺขุนึ ปริจฺฉินฺทิตฺวา – ‘‘อลํ ตาว เต, อเยฺย, วุฏฺฐาปิเตนา’’ติ, วุฏฺฐาปนสมฺมุตึ น อทาสิฯ จณฺฑกาฬี ภิกฺขุนี ‘สาธู’ติ ปฏิสฺสุณิฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุนิสโงฺฆ อญฺญาสํ ภิกฺขุนีนํ วุฏฺฐาปนสมฺมุตึ เทติฯ จณฺฑกาฬี ภิกฺขุนี อุชฺฌายติ ขิยฺยติ วิปาเจติ – ‘‘อหเมว นูน พาลา, อหเมว นูน อลชฺชินี; ยํ สโงฺฆ อญฺญาสํ ภิกฺขุนีนํ วุฏฺฐาปนสมฺมุตึ เทติ, มยฺหเมว น เทตี’’ติฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม อยฺยา จณฺฑกาฬี – ‘อลํ ตาว เต, อเยฺย, วุฏฺฐาปิเตนา’ติ วุจฺจมานา ‘สาธู’ติ ปฏิสฺสุณิตฺวา ปจฺฉา ขียนธมฺมํ อาปชฺชิสฺสตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ‘จณฺฑกาฬี ภิกฺขุนี อลํ ตาว เต อเยฺย วุฏฺฐาปิเตนา’ติ วุจฺจมานา ‘‘สาธู’’ติ ปฏิสฺสุณิตฺวา ปจฺฉา ขียนธมฺมํ อาปชฺชตีติ [อาปชฺชีติ (ก.)]? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, จณฺฑกาฬี ภิกฺขุนี – ‘‘อลํ ตาว เต, อเยฺย, วุฏฺฐาปิเตนา’’ติ วุจฺจมานา ‘สาธู’ติ ปฏิสฺสุณิตฺวา ปจฺฉา ขียนธมฺมํ อาปชฺชิสฺสติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๑๔๗. **“ยา ปน ภิกฺขุนี – ‘อลํ ตาว เต, อเยฺย, วุฏฺฐาปิเตนา’ติ วุจฺจมานา ‘สาธู’ติ ปฏิสฺสุณิตฺวา ปจฺฉา ขียนธมฺมํ อาปชฺเชยฺย, ปาจิตฺติย**”นฺติฯ

๑๑๔๘. **ยาปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อตฺเถ อธิปฺเปตา ภิกฺขุนีติฯ

อลํ ตาว เต อเยฺย วุฏฺฐาปิเตนาติ อลํ ตาว เต, อเยฺย, อุปสมฺปาทิเตนฯ ‘สาธู’ติ ปฏิสฺสุณิตฺวา ปจฺฉา ขียนธมฺมํ อาปชฺชติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๑๑๔๙. อนาปตฺติ ปกติยา ฉนฺทา โทสา โมหา ภยา กโรนฺตํ ขิยฺยติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ฉฏฺฐสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๗. สตฺตมสิกฺขาปทํ

๑๑๕๐. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรา สิกฺขมานา ถุลฺลนนฺทํ ภิกฺขุนึ อุปสงฺกมิตฺวา อุปสมฺปทํ ยาจิฯ ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี ตํ สิกฺขมานํ – ‘‘สเจ เม ตฺวํ, อเยฺย, จีวรํ ทสฺสสิ เอวาหํ ตํ วุฏฺฐาเปสฺสามี’’ติ วตฺวา, เนว วุฏฺฐาเปติ น วุฏฺฐาปนาย อุสฺสุกฺกํ กโรติฯ อถ โข สา สิกฺขมานา ภิกฺขุนีนํ เอตมตฺถํ อาโรเจสิฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม อยฺยา ถุลฺลนนฺทา สิกฺขมานํ – ‘สเจ เม ตฺวํ, อเยฺย, จีวรํ ทสฺสสิ เอวาหํ ตํ วุฏฺฐาเปสฺสามี’ติ วตฺวา, เนว วุฏฺฐาเปสฺสติ น วุฏฺฐาปนาย อุสฺสุกฺกํ กริสฺสตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี สิกฺขมานํ – ‘‘สเจ เม ตฺวํ, อเยฺย , จีวรํ ทสฺสสิ เอวาหํ ตํ วุฏฺฐาเปสฺสามี’’ติ วตฺวา, เนว วุฏฺฐาเปติ น วุฏฺฐาปนาย อุสฺสุกฺกํ กโรตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี สิกฺขมานํ – ‘‘สเจ เม ตฺวํ, อเยฺย, จีวรํ ทสฺสสิ เอวาหํ ตํ วุฏฺฐาเปสฺสามี’’ติ วตฺวา, เนว วุฏฺฐาเปสฺสติ น วุฏฺฐาปนาย อุสฺสุกฺกํ กริสฺสติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๑๕๑. **“ยา ปน ภิกฺขุนี สิกฺขมานํ – ‘สเจ เม ตฺวํ, อเยฺย, จีวรํ ทสฺสสิ, เอวาหํ ตํ วุฏฺฐาเปสฺสามี’ติ วตฺวา, สา ปจฺฉา อนนฺตรายิกินี เนว วุฏฺฐาเปยฺย น วุฏฺฐาปนาย อุสฺสุกฺกํ กเรยฺย, ปาจิตฺติย**”นฺติฯ

๑๑๕๒. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อตฺเถ อธิปฺเปตา ภิกฺขุนีติฯ

สิกฺขมานานาม เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขาฯ

สเจ เม ตฺวํ อเยฺย จีวรํ ทสฺสสิ เอวาหํ ตํ วุฏฺฐาเปสฺสามีติ เอวาหํ ตํ อุปสมฺปาเทสฺสามิฯ

สา ปจฺฉา อนนฺตรายิกินีติ อสติ อนฺตราเยฯ

เนว วุฏฺฐาเปยฺยาติ น สยํ วุฏฺฐาเปยฺยฯ

น วุฏฺฐาปนาย อุสฺสุกฺกํ กเรยฺยาติ น อญฺญํ อาณาเปยฺยฯ ‘‘เนว วุฏฺฐาเปสฺสามิ น วุฏฺฐาปนาย อุสฺสุกฺกํ กริสฺสามี’’ติ ธุรํ นิกฺขิตฺตมเตฺต อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๑๑๕๓. อนาปตฺติ สติ อนฺตราเย, ปริเยสิตฺวา น ลภติ, คิลานาย, อาปทาสุ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

สตฺตมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๘. อฏฺฐมสิกฺขาปทํ

๑๑๕๔. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรา สิกฺขมานา ถุลฺลนนฺทํ ภิกฺขุนิํ อุปสงฺกมิตฺวา อุปสมฺปทํ ยาจิฯ ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี ตํ สิกฺขมานํ ‘‘สเจ มํ ตฺวํ, อเยฺย, เทฺว วสฺสานิ อนุพนฺธิสฺสสิ เอวาหํ ตํ วุฏฺฐาเปสฺสามี’’ติ วตฺวา, เนว วุฏฺฐาเปติ น วุฏฺฐาปนาย อุสฺสุกฺกํ กโรติฯ อถ โข สา สิกฺขมานา ภิกฺขุนีนํ เอตมตฺถํ อาโรเจสิฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม อยฺยา ถุลฺลนนฺทา สิกฺขมานํ – สเจ มํ ตฺวํ, อเยฺย, เทฺว วสฺสานิ อนุพนฺธิสฺสสิ เอวาหํ ตํ วุฏฺฐาเปสฺสามีติ วตฺวา, เนว วุฏฺฐาเปสฺสติ น วุฏฺฐาปนาย อุสฺสุกฺกํ กริสฺสตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี สิกฺขมานํ – ‘‘สเจ มํ ตฺวํ อเยฺย เทฺว วสฺสานิ อนุพนฺธิสฺสสิ เอวาหํ ตํ วุฏฺฐาเปสฺสามี’’ติ วตฺวา, เนว วุฏฺฐาเปติ น วุฏฺฐาปนาย อุสฺสุกฺกํ กโรตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุโทฺธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี สิกฺขมานํ – ‘‘สเจ มํ ตฺวํ, อเยฺย, เทฺว วสฺสานิ อนุพนฺธิสฺสสิ เอวาหํ ตํ วุฏฺฐาเปสฺสามี’’ติ วตฺวา, เนว วุฏฺฐาเปสฺสติ น วุฏฺฐาปนาย อุสฺสุกฺกํ กริสฺสติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๑๕๕. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี สิกฺขมานํ – ‘สเจ มํ ตฺวํ อเยฺย เทฺว วสฺสานิ อนุพนฺธิสฺสสิ เอวาหํ ตํ วุฏฺฐาเปสฺสามี’ติ วตฺวา, สา ปจฺฉา อนนฺตรายิกินี เนว วุฏฺฐาเปยฺย น วุฏฺฐาปนาย อุสฺสุกฺกํ กเรยฺย, ปาจิตฺติย’’**นฺติฯ

๑๑๕๖. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมิํ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

สิกฺขมานานาม เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขาฯ

สเจ มํ ตฺวํ อเยฺย เทฺว วสฺสานิ อนุพนฺธิสฺสสีติ เทฺว สํวจฺฉรานิ อุปฏฺฐหิสฺสสิฯ

เอวาหํ ตํ วุฏฺฐาเปสฺสามีติ เอวาหํ ตํ อุปสมฺปาเทสฺสามิฯ

สา ปจฺฉา อนนฺตรายิกินีติ อสติ อนฺตราเยฯ

เนว วุฏฺฐาเปยฺยาติ น สยํ วุฏฺฐาเปยฺยฯ

น วุฏฺฐาปนาย อุสฺสุกฺกํ กเรยฺยาติ น อญฺญํ อาณาเปยฺยฯ ‘‘เนว วุฏฺฐาเปสฺสามิ น วุฏฺฐาปนาย อุสฺสุกฺกํ กริสฺสามี’’ติ ธุรํ นิกฺขิตฺตมตฺเต อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๑๑๕๗. อนาปตฺติ สติ อนฺตราเย, ปริเยสิตฺวา น ลภติ, คิลานาย, อาปทาสุ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

อฏฺฐมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๙. นวมสิกฺขาปทํ

๑๑๕๘. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี ปุริสสํสฏฺฐํ กุมารกสํสฏฺฐํ จณฺฑิํ โสกาวาสํ [โสกวสฺสํ (สี.) โสกาวสฺสํ (สฺยา.)]จณฺฑกาฬิํ สิกฺขมานํ วุฏฺฐาเปติฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม อยฺยา ถุลฺลนนฺทา ปุริสสํสฏฺฐํ กุมารกสํสฏฺฐํ จณฺฑิํ โสกาวาสํ [โสกวสฺสํ (สี.) โสกาวสฺสํ (สฺยา.)]จณฺฑกาฬิํ สิกฺขมานํ วุฏฺฐาเปสฺสตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี ปุริสสํสฏฺฐํ กุมารกสํสฏฺฐํ จณฺฑิํ โสกาวาสํ [โสกวสฺสํ (สี.) โสกาวสฺสํ (สฺยา.)] จณฺฑกาฬิํ สิกฺขมานํ วุฏฺฐาเปตีติ [วุฏฺฐาเปสีติ (ก.)]? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี ปุริสสํสฏฺฐํ กุมารกสํสฏฺฐํ จณฺฑิํ โสกาวาสํ จณฺฑกาฬิํ สิกฺขมานํ วุฏฺฐาเปสฺสติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๑๕๙. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี ปุริสสํสฏฺฐํ กุมารกสํสฏฺฐํ จณฺฑิํ โสกาวาสํ สิกฺขมานํ วุฏฺฐาเปยฺย, ปาจิตฺติย’’**นฺติฯ

๑๑๖๐. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… **ภิกฺขุนี**ติ…เป.… อยํ อิมสฺมิํ อตฺเถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

ปุริโส นาม ปตฺตวีสติวสฺโสฯ **กุมารโก** นาม อปฺปตฺตวีสติวสฺโสฯ **สํสฏฺฐา**นาม อนนุโลมิเกน กายิกวาจสิเกน สํสฏฺฐาฯ **จณฺฑี** นาม โกธนา วุจฺจติฯ

โสกาวาสานาม ปเรสํ ทุกฺขํ อุปฺปาเทติ, โสกํ อาวิสติฯ **สิกฺขมานา** นาม เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขาฯ **วุฏฺฐาเปยฺยา**ติ อุปสมฺปาเทยฺยฯ

‘‘วุฏฺฐาเปสฺสามี’’ติ คณํ วา อาจรินิํ วา ปตฺตํ วา จีวรํ วา ปริเยสติ, สีมํ วา สมฺมนฺนติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ญตฺติยา ทุกฺกฏํฯ ทฺวีหิ กมฺมวาจาหิ ทุกฺกฏาฯ กมฺมวาจาปริโยสาเน อุปชฺฌายาย อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺส; คณสฺส จ อาจรินิยา จ อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๑๑๖๑. อนาปตฺติ อชานนฺตี วุฏฺฐาเปติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

นวมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๑๐. ทสมสิกฺขาปทํ

๑๑๖๒. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี มาตาปิตูหิปิ สามิเกนปิ อนนุญฺญาตํ สิกฺขมานํ วุฏฺฐาเปติฯ มาตาปิตโรปิ สามิโกปิ อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม อยฺยา ถุลฺลนนฺทา อเมฺหหิ อนนุญฺญาตํ สิกฺขมานํ วุฏฺฐาเปสฺสตี’’ติ! อโสฺสสุํ โข ภิกฺขุนิโย มาตาปิตูนมฺปิ สามิกสฺสปิ อุชฺฌายนฺตานํ ขิยฺยนฺตานํ วิปาเจนฺตานํฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม อยฺยา ถุลฺลนนฺทา มาตาปิตูหิปิ สามิเกนปิ อนนุญฺญาตํ สิกฺขมานํ วุฏฺฐาเปสฺสตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี, มาตาปิตูหิปิ สามิเกนปิ อนนุญฺญาตํ สิกฺขมานํ วุฏฺฐาเปตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี มาตาปิตูหิปิ สามิเกนปิ อนนุญฺญาตํ สิกฺขมานํ วุฏฺฐาเปสฺสติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๑๖๓. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี มาตาปิตูหิ วา สามิเกน วา อนนุญฺญาตํ สิกฺขมานํ วุฏฺฐาเปยฺย, ปาจิตฺติย**’’นฺติฯ

๑๑๖๔. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… **ภิกฺขุนี**ติ…เป.… อยํ อิมสฺมิํ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

มาตาปิตโรนาม ชนกา วุจฺจนฺติฯ **สามิโก** นาม เยน ปริคฺคหิตา โหติฯ **อนนุญฺญาตา**ติ อนาปุจฺฉาฯ **สิกฺขมานา** นาม เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขาฯ **วุฏฺฐาเปยฺยา**ติ อุปสมฺปาเทยฺยฯ

วุฏฺฐาเปสฺสามีติ คณํ วา อาจริยิํ วา ปตฺตํ วา จีวรํ วา ปริเยสติ, สีมํ วา สมฺมนฺนติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ญตฺติยา ทุกฺกฏํฯ ทฺวีหิ กมฺมวาจาหิ ทุกฺกฏาฯ กมฺมวาจาปริโยสาเน อุปชฺฌายาย อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ คณสฺส จ อาจริยิยา จ อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๑๑๖๕. อนาปตฺติ อชานนฺตี วุฏฺฐาเปติ, อปโลเกตฺวา วุฏฺฐาเปติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ทสมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๑๑. เอกาทสมสิกฺขาปทํ

๑๑๖๖. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา ราชคเห วิหรติ เวฬุวเน กลนฺทกนิวาเปฯ เตน โข ปน สมเยน ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี – ‘‘สิกฺขมานํ วุฏฺฐาเปสฺสามี’’ติ เถเร ภิกฺขู สนฺนิปาเตตฺวา ปหูตํ ขาทนียํ โภชนียํ ปสฺสิตฺวา – ‘‘น ตาวาหํ, อยฺยา, สิกฺขมานํ วุฏฺฐาเปสฺสามี’’ติ เถเร ภิกฺขู อุโยฺยเชตฺวา เทวทตฺตํ โกกาลิกํ กฏโมทกติสฺสกํ ขณฺฑเทวิยา ปุตฺตํ สมุทฺททตฺตํ สนฺนิปาเตตฺวา สิกฺขมานํ วุฏฺฐาเปสิฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม อยฺยา ถุลฺลนนฺทา ปาริวาสิกฉนฺททาเนน สิกฺขมานํ วุฏฺฐาเปสฺสตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี ปาริวาสิกฉนฺททาเนน สิกฺขมานํ วุฏฺฐาเปตีติ [วุฏฺฐาเปสีติ (ก.)]? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ถุลฺลนนฺทา ภิกฺขุนี ปาริวา

สิกฉนฺททาเนน สิกฺขมานํ วุฏฺฐาเปสฺสติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๑๖๗. **“ยา ปน ภิกฺขุนี ปาริวาสิกฉนฺททาเนน สิกฺขมานํ วุฏฺฐาเปยฺย, ปาจิตฺติย”**นฺติฯ

๑๑๖๘. **ยาปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

ปาริวาสิกฉนฺททาเนนาติ วุฏฺฐิตาย ปริสายฯ **สิกฺขมานา** นาม เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขาฯ **วุฏฺฐาเปยฺยา**ติ อุปสมฺปาเทยฺยฯ

‘‘วุฏฺฐาเปสฺสามี’’ติ คณํ วา อาจรินึ วา ปตฺตํ วา จีวรํ วา ปริเยสติ, สีมํ วา สมฺมนฺนติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ญตฺติยา ทุกฺกฏํฯ ทฺวีหิ กมฺมวาจาหิ ทุกฺกฏาฯ กมฺมวาจาปริโยสาเน อุปชฺฌายาย อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺส ฯ คณสฺส จ อาจรินิยา จ อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๑๑๖๙. อนาปตฺติ อวุฏฺฐิตาย ปริสาย วุฏฺฐาเปติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

เอกาทสมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๑๒. ทฺวาทสมสิกฺขาปทํ

๑๑๗๐. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุนิโย อนุวสฺสํวุฏฺฐาเปนฺติ, อุปสฺสโย น สมฺมติฯ มนุสฺสา [มนุสฺสา วิหารจาริกํ อาหิณฺฑนฺตา ปสฺสิตฺวา (สี.)]อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย อนุวสฺสํ วุฏฺฐาเปสฺสนฺติ, อุปสฺสโย น สมฺมตี’’ติ! อโสฺสสุํ โข ภิกฺขุนิโย เตสํ มนุสฺสานํ อุชฺฌายนฺตานํ ขิยฺยนฺตานํ วิปาเจนฺตานํฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย อนุวสฺสํ วุฏฺฐาเปสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อนุวสฺสํ วุฏฺฐาเปนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อนุวสฺสํ วุฏฺฐาเปสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๑๗๑. **“ยา ปน ภิกฺขุนี อนุวสฺสํ วุฏฺฐาเปยฺย, ปาจิตฺติย”**นฺติฯ

๑๑๗๒. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

อนุวสฺสนฺติ อนุสํวจฺฉรํฯ **วุฏฺฐาเปยฺยา**ติอุปสมฺปาเทยฺยฯ

‘‘วุฏฺฐาเปสฺสามี’’ติ คณํ วา อาจรินึ วา ปตฺตํ วา จีวรํ วา ปริเยสติ, สีมํ วา สมฺมนฺนติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ญตฺติยา ทุกฺกฏํฯ ทฺวีหิ กมฺมวาจาหิ ทุกฺกฏาฯ กมฺมวาจาปริโยสาเน อุปชฺฌายาย อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ คณสฺส จ อาจรินิยา จ อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๑๑๗๓. อนาปตฺติ เอกนฺตริกํ วุฏฺฐาเปติ, อุมฺมตฺตกิกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ทฺวาทสมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๑๓. เตรสมสิกฺขาปทํ

๑๑๗๔. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุนิโย เอกํ วสฺสํ เทฺว วุฏฺฐาเปนฺติฯ อุปสฺสโย ตเถว น สมฺมติฯ มนุสฺสา [มนุสฺสา วิหารจาริกํ อาหิณฺฑนฺตา ปสฺสิตฺวา (สี.)]ตเถว อุชฺฌายนฺติขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย เอกํ วสฺสํ เทฺว วุฏฺฐาเปสฺสนฺติ! อุปสฺสโย ตเถว น สมฺมตี’’ติ! อโสฺสสุํ โข ภิกฺขุนิโย เตสํ มนุสฺสานํ อุชฺฌายนฺตานํ ขิยฺยนฺตานํ วิปาเจนฺตานํฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย เอกํ วสฺสํ เทฺว วุฏฺฐาเปสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย เอกํ วสฺสํ เทฺว วุฏฺฐาเปนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย เอกํ วสฺสํ เทฺว วุฏฺฐาเปสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๑๗๕. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี เอกํ วสฺสํ เทฺว วุฏฺฐาเปยฺย, ปาจิตฺติย’’**นฺติฯ

๑๑๗๖. **ยาปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อตฺเถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

เอกํ วสฺสนฺติ เอกํ สํวจฺฉรํฯ **เทฺว วุฏฺฐาเปยฺยา**ติ เทฺว อุปสมฺปาเทยฺยฯ

‘‘เทฺว วุฏฺฐาเปสฺสามี’’ติ คณํ วา อาจรินึ วา ปตฺตํ วา จีวรํ วา ปริเยสติ, สีมํ วา สมฺมนฺนติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ญตฺติยา ทุกฺกฏํฯ ทฺวีหิ กมฺมวาจาหิ ทุกฺกฏาฯ กมฺมวาจาปริโยสาเน อุปชฺฌายาย อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ คณสฺส จ อาจรินิยา จ อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๑๑๗๗. อนาปตฺติ เอกนฺตริกํ เอกํ วุฏฺฐาเปติ, อุมฺมตฺตกิกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

เตรสมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

กุมารีภูตวโคฺค อฏฺฐโมฯ

๙. ฉตฺตุปาหนวโคฺค

๑. ปฐมสิกฺขาปทํ

๑๑๗๘. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย ฉตฺตุปาหนํ ธาเรนฺติฯ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย ฉตฺตุปาหนํ ธาเรสฺสนฺติ, เสยฺยถาปิ คิหินิโย กามโภคินิโย’’ติ! อโสฺสสุํ โข ภิกฺขุนิโย เตสํ มนุสฺสานํ อุชฺฌายนฺตานํ ขิยฺยนฺตานํ วิปาเจนฺตานํฯ ยา ตา

ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย ฉตฺตุปาหนํ ธาเรสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย ฉตฺตุปาหนํ ธาเรนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย ฉตฺตุปาหนํ ธาเรสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี ฉตฺตุปาหนํ ธาเรยฺย, ปาจิตฺติย’’นฺติฯ

เอวญฺจิทํ ภควตา ภิกฺขุนีนํ สิกฺขาปทํ ปญฺญตฺตํ โหติฯ

๑๑๗๙. เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรา ภิกฺขุนี คิลานา โหติฯ ตสฺสา วินา ฉตฺตุปาหนํ น ผาสุ โหติ…เป.… ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ…เป.… อนุชานามิ, ภิกฺขเว, คิลานาย ภิกฺขุนิยา ฉตฺตุปาหนํฯ เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๑๘๐. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี อคิลานา ฉตฺตุปาหนํ ธาเรยฺย, ปาจิตฺติย’’**นฺติฯ

๑๑๘๑. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… **ภิกฺขุนี**ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อตฺเถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

อคิลานานาม ยสฺสา วินา ฉตฺตุปาหนํ ผาสุ โหติฯ

คิลานานาม ยสฺสา วินา ฉตฺตุปาหนํ น ผาสุ โหติฯ

ฉตฺตํ นาม ตีณิ ฉตฺตานิ – เสตจฺฉตฺตํ, กิลญฺชจฺฉตฺตํ, ปณฺณจฺฉตฺตํ มณฺฑลพทฺธํ สลากพทฺธํฯ **ธาเรยฺยา**ติ สกิมฺปิ ธาเรติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๑๑๘๒. อคิลานา อคิลานสญฺญา ฉตฺตุปาหนํ ธาเรติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อคิลานา เวมติกา ฉตฺตุปาหนํ ธาเรติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อคิลานา คิลานสญฺญา ฉตฺตุปาหนํ ธาเรติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

ฉตฺตํ ธาเรติ น อุปาหนํ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อุปาหนํ ธาเรติ น ฉตฺตํ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯ คิลานา อคิลานสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ คิลานา เวมติกา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ คิลานา คิลานสญฺญา, อนาปตฺติฯ

๑๑๘๓. อนาปตฺติ คิลานาย, อาราเม อารามูปจาเร ธาเรติ, อาปทาสุ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ปฐมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๒. ทุติยสิกฺขาปทํ

๑๑๘๔. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย ยาเนน ยายนฺติฯ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย ยาเนน ยายิสฺสนฺติ, เสยฺยถาปิ คิหินิโย กามโภคินิโย’’ติ! อโสฺสสุํ โข ภิกฺขุนิโย เตสํ มนุสฺสานํ อุชฺฌายนฺตานํ ขิยฺยนฺตานํ วิปาเจนฺตานํฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป. … ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย ยาเนน ยายิสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย ยาเนน ยายนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย ยาเนน ยายิสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี ยาเนน ยาเยยฺย, ปาจิตฺติย’’นฺติฯ

เอวญฺจิทํ ภควตา ภิกฺขุนีนํ สิกฺขาปทํ ปญฺญตฺตํ โหติฯ

๑๑๘๕. เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรา ภิกฺขุนี คิลานา โหติ, น สโกฺกติ ปทสา คนฺตุํ…เป. … ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ…เป.… อนุชานามิ, ภิกฺขเว, คิลานาย ภิกฺขุนิยา ยานํฯ เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๑๘๖. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี อคิลานา ยาเนน ยาเยยฺย, ปาจิตฺติย’’**นฺติฯ

๑๑๘๗. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… **ภิกฺขุนี**ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อตฺเถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

อคิลานานาม สโกฺกติ ปทสา คนฺตุํฯ

คิลานานาม น สโกฺกติ ปทสา คนฺตุํฯ

ยานํ นาม วยฺหํ รโถ สกฏํ สนฺทมานิกา สิวิกา ปาฏงฺกีฯ

ยาเยยฺยาติ สกิมฺปิ ยาเนน ยายติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๑๑๘๘. อคิลานา อคิลานสญฺญา ยาเนน ยายติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อคิลานา เวมติกา ยาเนน ยายติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺส ฯ อคิลานา คิลานสญฺญา ยาเนน ยายติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

คิลานา อคิลานสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ คิลานา เวมติกา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ คิลานา คิลานสญฺญา, อนาปตฺติฯ

๑๑๘๙. อนาปตฺติ คิลานาย, อาปทาสุ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ทุติยสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๓. ตติยสิกฺขาปทํ

๑๑๙๐. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรา ภิกฺขุนี อญฺญตริสฺสา อิตฺถิยา กุลูปิกา โหติฯ อถ โข สา อิตฺถี ตํ ภิกฺขุนึ เอตทโวจ – ‘‘หนฺทาเยฺย, อิมํ สงฺฆาณึ อมุกาย นาม อิตฺถิยา เทหี’’ติฯ อถ โข สา ภิกฺขุนี – ‘‘สจาหํ ปเตฺตน อาทาย คจฺฉามิ วิสฺสโร เม ภวิสฺสตี’’ติ ปฏิมุญฺจิตฺวา อคมาสิฯ ตสฺสา รถิกาย สุตฺตเก ฉินฺเน วิปฺปกิริยิํสุฯ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย สงฺฆาณึ ธาเรสฺสนฺติ, เสยฺยถาปิ คิหินิโย กามโภคินิโย’’ติ! อโสฺสสุํ โข ภิกฺขุนิโย เตสํ มนุสฺสานํ อุชฺฌายนฺตานํ ขิยฺยนฺตานํ วิปาเจนฺตานํฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป. … ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนี สงฺฆาณึ ธาเรสฺสตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนี สงฺฆาณึ ธาเรตี’’ติ [ธาเรสีติ (ก.)]? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนี สงฺฆาณึ ธาเรสฺสติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๑๙๑. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี สงฺฆาณึ ธาเรยฺย, ปาจิตฺติย’’**นฺติฯ

๑๑๙๒. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

สงฺฆาณินาม ยา กาจิ กฏูปคาฯ

ธาเรยฺยาติ สกิมฺปิ ธาเรติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๑๑๙๓. อนาปตฺติ อาพาธปฺปจฺจยา, กฏิสุตฺตกํ ธาเรติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ตติยสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๔. จตุตฺถสิกฺขาปทํ

๑๑๙๔. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย อิตฺถาลงฺการํ ธาเรนฺติฯ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย อิตฺถาลงฺการํ ธาเรสฺสนฺติ, เสยฺยถาปิ คิหินิโย กามโภคินิโย’’ติ! อโสฺสสุํ โข ภิกฺขุนิโย เตสํ มนุสฺสานํ อุชฺฌายนฺตานํ ขิยฺยนฺตานํ วิปาเจนฺตานํฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย อิตฺถาลงฺการํ ธาเรสฺสนฺตี’’ติ …เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย อิตฺถาลงฺการํ ธาเรนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย อิตฺถาลงฺการํ ธาเรสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๑๙๕. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี อิตฺถาลงฺการํ ธาเรยฺย, ปาจิตฺติย’’**นฺติฯ

๑๑๙๖. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อตฺเถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

อิตฺถาลงฺกาโร นาม สีสูปโค คีวูปโค หตฺถูปโค ปาทูปโค กฏูปโคฯ **ธาเรยฺยา**ติ สกิมฺปิ ธาเรติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๑๑๙๗. อนาปตฺติ อาพาธปจฺจยา, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

จตุตฺถสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๕. ปญฺจมสิกฺขาปทํ

๑๑๙๘. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย คนฺธวณฺณเกน นหายนฺติฯ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย คนฺธวณฺณเกน นหายิสฺสนฺติ, เสยฺยถาปิ คิหินิโย กามโภคินิโย’’ติ! อโสฺสสุํ โข ภิกฺขุนิโย เตสํ มนุสฺสานํ อุชฺฌายนฺตานํ ขิยฺยนฺตานํ วิปาเจนฺตานํฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย คนฺธวณฺณเกน นหายิสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย คนฺธวณฺณเกน นหายนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย คนฺธวณฺณเกน นหายิสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๑๙๙. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี คนฺธวณฺณเกน นหาเยยฺย, ปาจิตฺติย’’**นฺติฯ

๑๒๐๐. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อตฺเถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

คโนฺธ นาม โย โกจิ คโนฺธฯ **วณฺณกํ** นาม ยํ กิญฺจิ วณฺณกํฯ **นหาเยยฺยา**ติ นหายติฯ ปโยเค ทุกฺกฏํ, นหานปริโยสาเน อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๑๒๐๑. อนาปตฺติ อาพาธปฺปจฺจยา, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ปญฺจมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๖. ฉฏฺฐสิกฺขาปทํ

๑๒๐๒. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย วาสิตเกน ปิญฺญาเกน นหายนฺติฯ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย วาสิตเกน ปิญฺญาเกน นหายิสฺสนฺติ, เสยฺยถาปิ คิหินิโย กามโภคินิโย’’ติ! อโสฺสสุํ โข ภิกฺขุนิโย เตสํ มนุสฺสานํ อุชฺฌายนฺตานํ ขิยฺยนฺตานํ วิปาเจนฺตานํฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย วาสิตเกน ปิญฺญาเกน นหายิสฺสนฺตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว,

ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย วาสิตเกน ปิญฺญาเกน นหายนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุนิโย วาสิตเกน ปิญฺญาเกน นหายิสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๒๐๓. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี วาสิตเกน ปิญฺญาเกน นหาเยยฺย, ปาจิตฺติย’’**นฺติฯ

๑๒๐๔. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

วาสิตกนฺนาม ยํ กิญฺจิ คนฺธวาสิตกํฯ **ปิญฺญาก**ํ นาม ติลปิฏฺฐํ วุจฺจติฯ **นหาเยยฺยา**ติ นหายติฯ ปโยเค ทุกฺกฏํ, นหานปริโยสาเน อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๑๒๐๕. อนาปตฺติ อาพาธปฺปจฺจยา, ปกติปิญฺญาเกน นหายติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ฉฏฺฐสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๗. สตฺตมสิกฺขาปทํ

๑๒๐๖. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุนิโย ภิกฺขุนิยา อุมฺมทฺทาเปนฺติปิ ปริมทฺทาเปนฺติปิฯ มนุสฺสา วิหารจาริกํ อาหิณฺฑนฺตา ปสฺสิตฺวา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย ภิกฺขุนิยา อุมฺมทฺทาเปสฺสนฺติปิ ปริมทฺทาเปสฺสนฺติปิ เสยฺยถาปิ คิหินิโย กามโภคินิโย’’ติ! อโสฺสสุํ โข ภิกฺขุนิโย เตสํ มนุสฺสานํ อุชฺฌายนฺตานํ ขิยฺยนฺตานํ วิปาเจนฺตานํฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย ภิกฺขุนิยา อุมฺมทฺทาเปสฺสนฺติปิ ปริมทฺทาเปสฺสนฺติปี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย ภิกฺขุนิยา อุมฺมทฺทาเปนฺติปิ ปริมทฺทาเปนฺติปีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย ภิกฺขุนิยา อุมฺมทฺทาเปสฺสนฺติปิ ปริมทฺทาเปสฺสนฺติปิ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๒๐๗. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี ภิกฺขุนิยา อุมฺมทฺทาเปยฺย วา ปริมทฺทาเปยฺย วา, ปาจิตฺติย’’**นฺติฯ

๑๒๐๘. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

ภิกฺขุนิยาติอญฺญาย ภิกฺขุนิยาฯ **อุมฺมทฺทาเปยฺย วา**ติ อุมฺมทฺทาเปติ [อุพฺพฏฺฏาเปติ (สี.)], อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ **ปริมทฺทาเปยฺย วา**ติ สมฺพาหาเปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๑๒๐๙. อนาปตฺติ คิลานาย, อาปทาสุ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

สตฺตมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๘-๙-๑๐. อฏฺฐม-นวม-ทสมสิกฺขาปทํ

๑๒๑๐. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุนิโย สิกฺขมานาย อุมฺมทฺทาเปนฺติปิ ปริมทฺทาเปนฺติปิ…เป.… สามเณริยา อุมฺมทฺทาเปนฺติปิ ปริมทฺทาเปนฺติปิ…เป.… คิหินิยา อุมฺมทฺทาเปนฺติปิ ปริมทฺทาเปนฺติปิฯ มนุสฺสา วิหารจาริกํ อาหิณฺฑนฺตา ปสฺสิตฺวา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นามภิกฺขุนิโย คิหินิยา อุมฺมทฺทาเปสฺสนฺติปิ ปริมทฺทาเปสฺสนฺติปิ, เสยฺยถาปิ คิหินิโย กามโภคินิโย’’ติ! อโสฺสสุํ โข ภิกฺขุนิโย เตสํ มนุสฺสานํ อุชฺฌายนฺตานํ ขิยฺยนฺตานํ วิปาเจนฺตานํฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย คิหินิยา อุมฺมทฺทาเปสฺสนฺติปิ ปริมทฺทาเปสฺสนฺติปีติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย คิหินิยา อุมฺมทฺทาเปนฺติปิ ปริมทฺทาเปนฺติปีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย คิหินิยา อุมฺมทฺทาเปสฺสนฺติปิ ปริมทฺทาเปสฺสนฺติปิ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๒๑๑. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี (สิกฺขมานาย…เป.… สามเณริยา…เป.…) คิหินิยา อุมฺมทฺทาเปยฺย วา ปริมทฺทาเปยฺย วา, ปาจิตฺติย**’’นฺติฯ

๑๒๑๒. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… ***ภิกฺขุนี***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

สิกฺขมานานาม เทฺว วสฺสานิ ฉสุ ธเมฺมสุ สิกฺขิตสิกฺขาฯ

สามเณรีนาม ทสสิกฺขาปทิกาฯ

คิหินี นาม อคารินี วุจฺจติฯ

อุมฺมทฺทาเปยฺย วาติ อุมฺมทฺทาเปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

ปริมทฺทาเปยฺย วาติ สมฺพาหาเปติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๑๒๑๓. อนาปตฺติ คิลานาย [อาพาธปฺปจฺจยา (ก.)], อาปทาสุ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

อฏฺฐม นวม ทสมสิกฺขาปทานิ นิฏฺฐิตานิฯ

๑๑. เอกาทสมสิกฺขาปทํ

๑๒๑๔. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุนิโย ภิกฺขุสฺส ปุรโต อนาปุจฺฉา อาสเน นิสีทนฺติฯ ภิกฺขู อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย ภิกฺขุสฺส ปุรโต อนาปุจฺฉา อาสเน นิสีทิสฺสนฺ

ตี’’ติ…เป…. สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย ภิกฺขุสฺส ปุรโต อนาปุจฺฉา อาสเน นิสีทนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุโทฺธ ภควา…เป…. กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย ภิกฺขุสฺส ปุรโต อนาปุจฺฉา อาสเน นิสีทิสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป…. เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๒๑๕. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี ภิกฺขุสฺส ปุรโต อนาปุจฺฉา อาสเน นิสีเทยฺย, ปาจิตฺติย**’’นฺติฯ

๑๒๑๖. **ยาปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป…. **ภิกฺขุนี**ติ…เป…. อยํ อิมสฺมึ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

ภิกฺขุสฺส ปุรโตติ อุปสมฺปนฺนสฺส ปุรโตฯ **อนาปุจฺฉา**ติ อนปโลเกตฺวาฯ **อาสเน นิสีเทยฺยา**ติ อนฺตมโส ฉมายปิ นิสีทติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๑๒๑๗. อนาปุจฺฉิเต อนาปุจฺฉิตสญฺญา อาสเน นิสีทติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อนาปุจฺฉิเต เวมติกา อาสเน นิสีทติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺส ฯ อนาปุจฺฉิเต อาปุจฺฉิตสญฺญา อาสเน นิสีทติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

อาปุจฺฉิเต อนาปุจฺฉิตสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อาปุจฺฉิเต เวมติกา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อาปุจฺฉิเต อาปุจฺฉิตสญฺญา, อนาปตฺติฯ

๑๒๑๘. อนาปตฺติ อาปุจฺฉา อาสเน นิสีทติ, คิลานาย, อาปทาสุ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

เอกาทสมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๑๒. ทฺวาทสมสิกฺขาปทํ

๑๒๑๙. เตน สมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุนิโย อโนกาสกตํ ภิกฺขุํ ปญฺหํ ปุจฺฉนฺติฯ ภิกฺขู อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนิโย อโนกาสกตํ ภิกฺขุํ ปญฺหํ ปุจฺฉิสฺสนฺตี’’ติ…เป…. สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อโนกาสกตํ ภิกฺขุํ ปญฺหํ ปุจฺฉนฺตีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุโทฺธ ภควา…เป…. กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อโนกาสกตํ ภิกฺขุํ ปญฺหํ ปุจฺฉิสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป…. เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๒๒๐. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี อโนกาสกตํ ภิกฺขุํ ปญฺหํ ปุเจฺฉยฺย, ปาจิตฺติย**’’นฺติฯ

๑๒๒๑. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป…. **ภิกฺขุนี**ติ…เป…. อยํ อิมสฺมึ อเตฺถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

อโนกาสกตนฺติ อนาปุจฺฉาฯ **ภิกฺขุ**นฺติ อุปสมฺปนฺนํฯ **ปญฺหํ ปุเจฺฉยฺยา**ติ สุตฺตเนฺต โอกาสํ การาเปตฺวา วินยํ วา อภิธมฺมํ วา ปุจฺฉติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ วินเย โอกาสํ การาเปตฺวา สุตฺ

ตนฺตํ วา อภิธมฺมํ วา ปุจฺฉติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อภิธมฺเม โอกาสํ การาเปตฺวา สุตฺตนฺตํ วา วินยํ วา ปุจฺฉติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๑๒๒๒. อนาปุจฺฉิเต อนาปุจฺฉิตสญฺญา ปญฺหํ ปุจฺฉติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อนาปุจฺฉิเต เวมติกา ปญฺหํ ปุจฺฉติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อนาปุจฺฉิเต อาปุจฺฉิตสญฺญา ปญฺหํ ปุจฺฉติ, อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

อาปุจฺฉิเต อนาปุจฺฉิตสญฺญา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อาปุจฺฉิเต เวมติกา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ อาปุจฺฉิเต อาปุจฺฉิตสญฺญา, อนาปตฺติฯ

๑๒๒๓. อนาปตฺติ โอกาสํ การาเปตฺวา ปุจฺฉติ, อโนทิสฺส โอกาสํ การาเปตฺวา ยตฺถ กตฺถจิ ปุจฺฉติ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

ทฺวาทสมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

๑๓. เตรสมสิกฺขาปทํ

๑๒๒๔. เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรา ภิกฺขุนี อสงฺกจฺจิกา [อสงฺกจฺฉิกา (สฺยา.)] คามํ ปิณฺฑาย ปาวิสิฯ ตสฺสา รถิกาย วาตมณฺฑลิกา สงฺฆาฏิโย อุกฺขิปึสุฯ มนุสฺสา อุกฺกุฏฺฐึ อกํสุ – ‘‘สุนฺทรา อยฺยาย ถนุทรา’’ติฯ สา ภิกฺขุนี เตหิ มนุสฺเสหิ อุปฺปณฺฑิยมานา มงฺกุ อโหสิฯ อถ โข สา ภิกฺขุนี อุปสฺสยํ คนฺตฺวา ภิกฺขุนีนํ เอตมตฺถํ อาโรเจสิฯ ยา ตา ภิกฺขุนิโย อปฺปิจฺฉา…เป.… ตา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขุนี อสงฺกจฺจิกา คามํ ปวิสิสฺสตี’’ติ…เป.… สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนี อสงฺกจฺจิกา คามํ ปาวิสีติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนี อสงฺกจฺจิกา คามํ ปวิสิสฺสติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, ภิกฺขุนิโย อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิสนฺตุ –

๑๒๒๕. **‘‘ยา ปน ภิกฺขุนี อสงฺกจฺจิกา** [อสงฺกจฺฉิกา (สฺยา.)] **คามํ ปวิเสยฺย, ปาจิตฺติย’’**นฺติฯ

๑๒๒๖. **ยา ปนา**ติ ยา ยาทิสา…เป.… **ภิกฺขุนี**ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อตฺเถ อธิเปฺปตา ภิกฺขุนีติฯ

อสงฺกจฺจิกาติ วินา สงฺกจฺจิกํฯ

สงฺกจฺจิกํนาม อธกฺขกํ อุพฺภนาภิ, ตสฺส ปฏิจฺฉาทนตฺถายฯ

คามํ ปวิเสยฺยาติ ปริกฺขิตฺตสฺส คามสฺส ปริกฺเขปํ อติกฺกาเมนฺติยา อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ อปริกฺขิตฺตสฺส คามสฺส อุปจารํ โอกฺกมนฺติยา อาปตฺติ ปาจิตฺติยสฺสฯ

๑๒๒๗. อนาปตฺติ อจฺฉินฺนจีวริกาย, นฏฺฐจีวริกาย, คิลานาย, อสฺสติยา, อชานนฺติยา, อาปทาสุ, อุมฺมตฺติกาย, อาทิกมฺมิกายาติฯ

เตรสมสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํฯ

ฉตฺตุปาหนวโคฺค นวโมฯ

อุทฺทิฏฺฐา โข, อยฺยาโย, ฉสฏฺฐิสตา ปาจิตฺติยา ธมฺมาฯ ตตฺถายฺยาโย ปุจฺฉามิ – ‘‘กจฺจิตฺถ ปริสุทฺธา’’? ทุติยมฺปิ ปุจฺฉามิ – ‘‘กจฺจิตฺถ ปริสุทฺธา’’? ตติยมฺปิ ปุจฺฉามิ – ‘‘กจฺจิตฺถ ปริสุทฺธา’’? ปริสุเทฺธตฺถายฺยาโย, ตสฺมา ตุณฺหี, เอวเมตํ ธารยามีติฯ

ขุทฺทกํ สมตฺตํฯ

ภิกฺขุนิวิภเงฺค ปาจิตฺติยกณฺฑํ นิฏฺฐิตํฯ